
Ljubica Kosmač, Katarina Rigler Šilc

HEJ HOJ 6

priročnik za učitelja

Ljubica Kosmač, Katarina Rigler Šilc

HEJ HOJ 6

priročnik za učitelja

Jezikovni pregled

Urednica

Likovno-grafična urednica

Glavna urednica

Izvršna direktorica Divizije založništev

Jasna Berčon

Vera Čonč

Meta Škrabar

Tanja Železnik

Ada De Costa Petan

© DZS, založništvo in trgovina d. d., 2009.

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja Založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, dajanje na voljo javnosti (internet), predelava ali vsaka druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Odstranitev tega podatka je kazniva.

ISBN 978-86-341-4057-6

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6:37.091.3:373.3(035)(0.034.2)

KOSMAČ, Ljubica

Hej hoj 6. Priročnik za učitelja [Elektronski vir] / Ljubica
Kosmač, Katarina Rigler Šilc. - Ljubljana : DZS, 2009

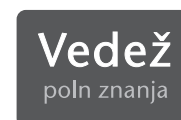
Način dostopa (URL): <http://vedez.dzs.si/hejhoj6>

ISBN 978-86-341-4057-6

1. Rigler Šilc, Katarina
243857920

DIVIZIJA ZALOŽNIŠTEV
IZOBRAŽEVALNO ZALOŽNIŠTVO
<http://www.dzs.si>
e-pošta: info.narocila@dzs.si
tel. št.: 01/ 30 69 879

<http://vedez.dzs.si>

<http://vedez.dzs.si/hejhoj6>

KAZALO

UVOD V JEZIKOVNI POUK

- SKLOP 1:* NA DOLGO POT
- SKLOP 2:* ČEZ MEJE IN ŠE DLJE
- SKLOP 3:* PRISLUHNI BOGASTVU GLASOV
- SKLOP 4:* ODPRIMO KNJIGE
- SKLOP 5:* POVEJMO, POGOVARJAJMO SE
- SKLOP 6:* PO POTEH NAŠE DEDIŠČINE
- SKLOP 7:* MED LJUDMI
- SKLOP 8:* VČERAJ; DANES, JUTRI
- SKLOP 9:* ŠPORTNA SCENA
- SKLOP 10:* NOVIM DOŽIVETJEM NAPROTI

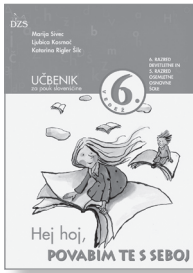

UVOD V JEZIKOVNI POUK

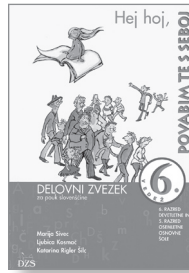
Preden se odpravimo na dolgo pot odkrivanja jezikovnega dela pouka, se za začetek ustavimo ob besedi. Kaj sploh je beseda? V uvodnem delu *Ogrlica najljubših besed* je zapisano, da so besede kot drobne koralde, da z nizanjem na vrvico nastane iz njih pisana ogrlica, ali da so kot zrna peska, ki jih lahko z malo domišljije sestaviš v grad na morski obali. Besede pa nas med seboj tudi povezujejo, z ljudmi in s stvarmi, ki jih imamo radi. Tako nastanejo naše najljubše in najlepše besede.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Ogrlica najljubših besed	Iskanje besed

U str. 7
OGRLICA NAJLJUBŠIH
BESED

DZ str. 9
ISKANJE BESED

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci izdelajo svojo mavrico najlepših besed;
- iščejo najlepšo besedo;
- svoj izbor utemeljijo;
- poslušajo izbor sošolcev in njihove utemeljitve;
- poiščejo najlepšo besedo razreda ali skupine.

KLJUČNE BESEDE

najlepša beseda

POTREBUJEMO ŠE

list najlepših slovenskih, nemških in angleških besed, ki je v prilogi

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

angleščina, nemščina

UČITELJ – KAKO

- Ta dejavnost je namenjena kot uvodna ura v jezikovni pouk. Učenci si v zvezek narišejo svojo mavrico najlepših besed; npr. moja najljubša beseda, najlepše ime, najljubši predmet, najljubša pesem, pravljica, ime moje prijateljice, prijatelja (prim. učbenik str. 7).
- Sledi nizanje ogrlice najlepših besed. Učitelj pripravi mavrične listke in jih razdeli učencem. Učenec nanj napiše svoje ime in najljubšo/najlepšo besedo. Ko konča, listek prepogne in ga odloži v košarico.
- Ko so zbrani vsi listki, jih učitelj razdeli učencem. Učenec z listka prebere ime učenca in njegovo najlepšo besedo. Avtor napisane besede utemelji svojo izbiro.

Kot primer utemeljitve učitelj lahko prebere primer:

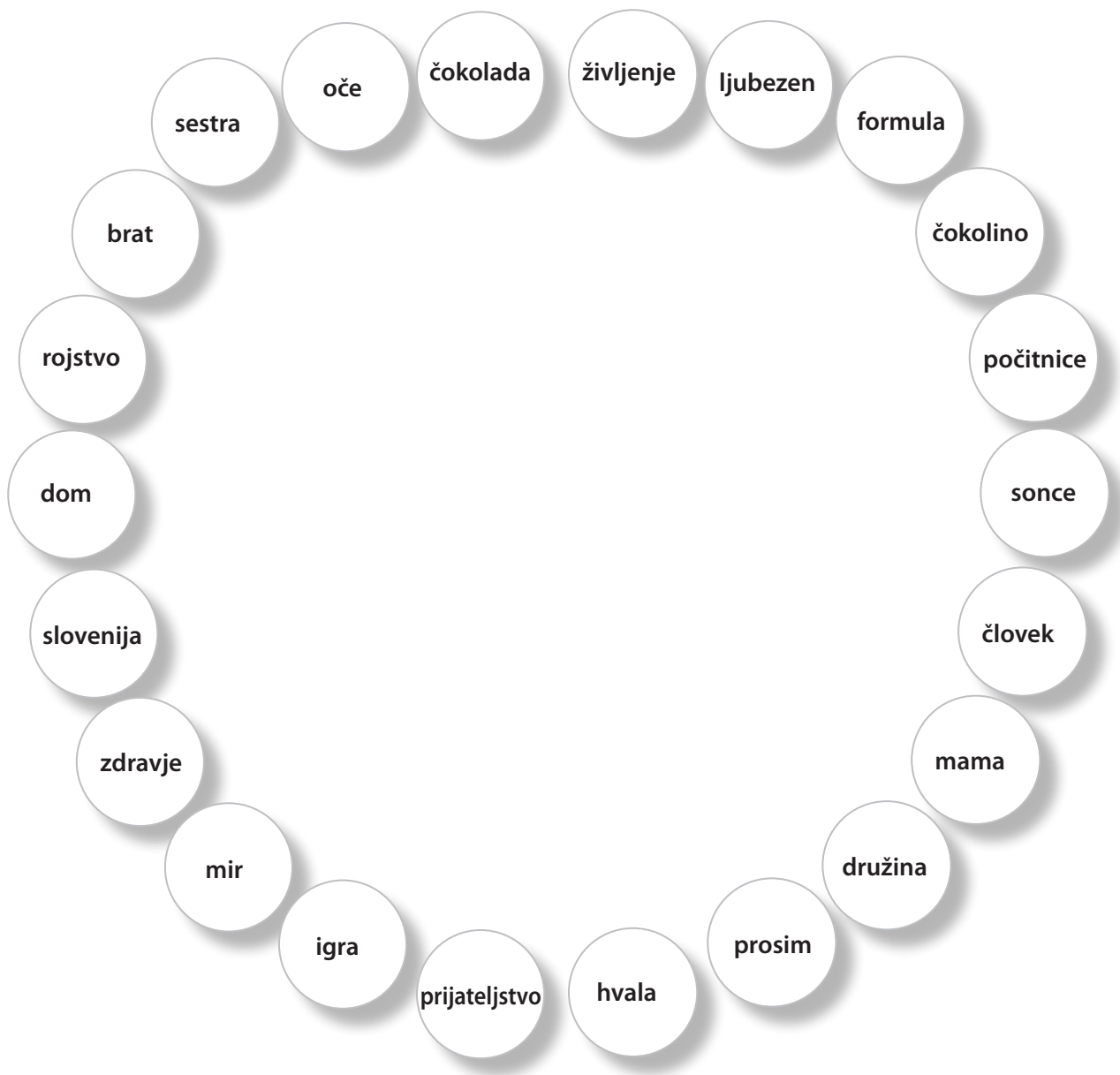
ŽIVLJENJE

Zame je najlepša slovenska beseda življenje, ker brez tega, kar ta beseda pomeni, ne bi bilo: planeta, vesolja, ljudi, jezikov, DRUGIH BESED, torej ničesar. Bistvo te besede ni njena lepota, ampak sam pomen. Ta beseda je nekakšno vodilo, osnova za vse ostale besede. Sicer bodo mogoče za najlepše besede izbrane ljubezen, prijatelj, žival ali avtomobil, vendar ni je besede, ki bi pomenila več od življenja. To je beseda, ki jo moramo občutiti, kajti živimo jo vsak dan.

Aleksander Göntér iz Lendave

(Vir: <http://www2.arnes.si/~gzver/arhiv%202005/najbeseda/naj%20beseda%202005.html>)

- Učitelj vse besede v obliki ogrlice zapiše tudi na tablo, npr.:

- Učenci lahko kot celoten razred ali v skupini izberejo najlepšo besedo razreda ali skupine.

Kot zanimivost lahko učencem predstavimo tudi najlepšo slovensko, nemško in angleško besedo.

Najlepša slovenska beseda

Najlepša slovenska beseda je MIDVA. Najbolj sta se ji približali besedi HREPENENJE, ki je osvojila mesto prve spremljevalke, in TAČKA kot druga spremljevalka.

(Prirejeno po: <http://www2.arnes.si/~gzver/arhiv%202005/najbeseda/tuje%20najbesede.html>, 31.3.2005)

Najlepše nemške besede

Nemški jezikovni inštitut je organiziral tekmovanje za najlepšo nemško besedo.

Na njihov naslov je po elektronski in običajni pošti prišlo več kot 20 000 predlogov.

Zdaj je na potezi žirija, ki jo sestavljajo nemški igralci, režiserji, glasbeniki in nogometni trener FC Freiburg Volker Finke. Med kandidati za končno zmago so naslednje besede:

Pustebäume (regrat),

Sehnsucht (hrepenje),

Vergißmeinnicht (spominčica),

Mitgefühl (sočutje),

Glück (sreča),

Wolkenkuckucksheim (grad v oblakih) ...

Lani je zmagala beseda Habseligkeiten (imetek, imetje).

(Prirejeno po <http://www.mladina.si/dnevnik/49413/>, 2. avgust 2004)

Najlepše angleške besede

Najlepša beseda v angleškem jeziku je mati (mother), sledijo ji strast (passion), nasmeh (smile), ljubezen (love) in večnost (eternity).

To je pokazala raziskava, v kateri je sodelovalo 40 000 ljudi iz 102 držav, kjer angleščina ni uradni jezik, je sporočila ustanova British Council, ki je zadolžena za promocijo britanske kulture v svetu.

British Council te dni slavi 70. rojstni dan, zato ni naključje, da se je na seznamu najbolj priljubljenih besed v angleškem jeziku znašlo skupaj 70 besed. "Zanimivo je, da se je beseda mati, ki edina izmed 70 besed opisuje nek medčloveški odnos, znašla na prvem mestu," je rezultate komentiral tiskovni predstavnik British Councila Greg Selby.

Kot zanimivost velja omeniti, da se beseda oče (father) ni uvrstila na omenjeni seznam.

(Prirejeno po <http://www2.arnes.si/~gzver/arhiv%202005/najbeseda/tuje%20najbesede.html>)

SKLOP 1: NA DOLGO POT

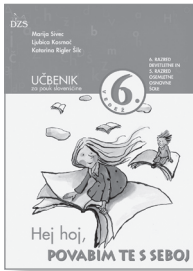
Pa se podajmo *Na dolgo pot* v jezikovni del pouka slovenščine. Pot nas bo popeljala okoli sveta, pokukali bomo v deželo Hribcev, se ustavili ob živih fosilih ter spoznali zgodbo o Srebrni.

Raznovrstna besedila so namenjena tudi za pisanje obnov.

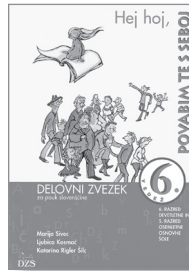
- V tem sklopu učenci tiho in glasno berejo umetnostna in neumetnostna besedila, in sicer potopis, strip, opis rastline, besedila o živih fosilih in zgodbo o Srebrni.
- Besedilo pomensko razčlenijo, sami uredijo bistvene podatke v miselni vzorec, povedo svoje mnenje ter ga skušajo utemeljiti; pripovedujejo o svojih izkušnjah.
- Razložijo pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi).
- Iščejo dodatne informacije o temi v literaturi.
- Sami uredijo bistvene podatke v miselni vzorec in ga ustno upovedijo ter tako ustno obnovijo.
- Pripovedujejo o tem, kar so doživeli na poti.
- Samostojno izvedejo govorni nastop ob pisni zasnovi. Povedo svoje mnenje in ga skušajo utemeljiti.
- Pogovarjajo se o tem, na kaj vse so bili pozorni pri poslušanju.
- Sami pišejo krajša besedila, in sicer obnovo besedila. Razmišljajo, kaj vse bi o temi napisali, in si izdelajo ogrodje miselnega vzorca.
- Po različnih virih iščejo manjkajoče podatke in jih vpišejo v ogrodje miselnega vzorca.
- Razvijajo svojo zmožnost logičnega mišljenja in poimenovalno, upovedovalno, pravorečno in pravopisno zmožnost: bogatijo si besedni zaklad; sopomenkam določijo stilno vrednost (nevtravno/zaznamovano).

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Mala Kaja gre na potovanje okoli sveta	Domišljjsko potovanje
Živi fosili	Indijanci brez perja
Ginko	Tuatara
	Zgodba o Srebrni

U str. 9, 10, 11
MALA KAJA GRE NA
POTOVANJE OKOLI SVETA

DZ str.10
DOMIŠLJIJSKO
POTOVANJE

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo – otroški potopis *Mala Kaja gre na potovanje okoli sveta*;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj in miselnega vzorca;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- poiščejo informacije o tem, kdo je avtor besedila, in kdaj ter kje je bilo besedilo objavljeno;
- povedo, kaj želi sporočevalec doseči z besedilom;
- iščejo dodatne informacije o temi;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila in utemeljujejo svoje mnenje;
- sami tvorijo neumetnostno besedilo na izbrano temo, in sicer o svojem obisku nekega kraja;
- sami govorno nastopajo (z vnaprej pripravljeno temo), in sicer opišejo potovanje;
- na govorni nastop se pripravijo doma, za predstavitev lahko izdelajo plakat.

KLJUČNE BESEDE

pristopi k branju, potopis

POTREBUJEMO ŠE

zvočni posnetek št. 2/45, zgoščenko *Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje*, DZS 2003

TRAJANJE

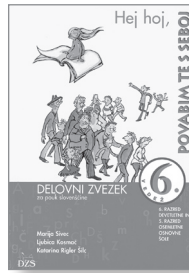
2 uri

POVEZAVA

geografija, zgodovina, računalništvo

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence popeljemo v Potovanje z domišljijo (zvočni posnetek št. 2/45, zgoščenka *Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje*, DZS 2003).
- Z učenci se pogovorimo, kako so doživljali domišljijско potovanje, kaj so slišali, videli, občutili ... Kot iztočnice za pogovor služijo vprašanja v delovnem zvezku na str. 7.
- Sprožimo pogovor o tem, kam učenci radi potujejo oziroma kam bi radi potovali, če bi imeli možnost. Učenci v pogovoru predstavijo zanimive, nenavadne utrinke s svojih potovanj.
- Učencem preberemo besedilo *Mala Kaja gre na potovanje okoli sveta* (učbenik str. 9). Po poslušanem besedilu učenci izrazijo svoje mnenje, povedo, kaj je nanje naredilo poseben vtis. Sledi tiho branje učencev.
- Učenci v parih ob pomoči vprašanj v učbeniku na str. 10 preverijo razumevanje prebranega.
- Učence spodbudimo, da svoje védenje o temi potovanj razširijo tako, da s pomočjo knjig, filmov ali internetnih strani poiščejo in predstavijo kakšno zanimivo potovanje.
- Učencem predstavimo nasvete za govorni nastop – učbenik str. 11. Spodbudimo jih, da z govornim nastopom opišejo svoje potovanje.

DZ str. 11–16 INDIJANCI BREZ PERJA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo – potopis *Indijanci brez perja*;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj in miselnega vzorca;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- poiščejo informacije o tem, kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- na okrogli mizi imajo učenci možnost, da povedo svoje mnenje o določenem vprašanju;
- naučijo se tudi pravil, ki veljajo pri tovrstnem pogovoru;
- iščejo dodatne informacije o temi v literaturi;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje;
- sami tvorijo obnovo besedila.

KLJUČNE BESEDE

pristopi k branju, okrogla miza, frazemi

POTREBUJEMO ŠE

Slovar slovenskega knjižnega jezika

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

geografija, zgodovina, računalništvo

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence pozovemo, da povedo, kako živijo njihovi vrstniki po svetu. Ali imajo zagotovljene osnovne dobrine za preživetje, se šolajo, imajo bivališča ...?
- Učitelj glasno prebere besedilo *Indijanci brez perja* (delovni zvezek str. 11).
- Učenci o prebranem besedilu izrazijo svoje mnenje.
- Sledi tiho branje učencev in preverjanje bralnega razumevanja ob vprašanjih, ki so v delovnem zvezku na str. 12, 13, 14.
- Učencem razložimo, kako poiščejo razlago za nerazumljive besede. Predstavimo jim Slovar slovenskega knjižnega jezika, enciklopedije in leksikone. Razložimo jim, kako lahko razlage v SSKJ in leksikonu poiščejo sami – besede so razvrščene po abecedi. Učenci v delovnem zvezku rešijo nalogo 11 na str. 15. (Glej rešitev naloge na koncu te enote.)
- Učenci si izberejo eno od ponujenih tem za okroglo mizo: Mirjine in njihove poklicne želje ali indijanska družina v primerjavi z njihovimi družinami.
- Pred začetkom okrogle mize se pogovorimo, kdo bo vodil pogovor, kako sprejemamo mnenje drugega, koliko časa ima kdo besedo in podobno.
- Učencem predstavimo stalne besedne zveze (frazeme) s sestavino *beseda: imeti glavno besedo, biti*

(REŠITVE delovni zvezek, str. 15, naloga 11)**Ekvador**

(uradno ime Repúblika Ekvador) je država v Južni Ameriki. Na severovzhodu meji na Kolumbijo, na vzhodu in jugu na Peru, na zahodu pa na Tihi ocean. Približno 1000 km zahodno od celinske obale ležijo Galapaški otoki, ki so prav tako del države Ekvador.

(Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Ekvador>)

Indijanci

Oznaka za ameriško prebivalstvo. Rumeno-rjava polt, črn i dolgi lasje.

(Prirejeno po Leksikonu Cankarjeve založbe, 2004)

vulkan -a m (â)

1. kraj, mesto na zemeljskem površju, navadno gora, kjer prodira iz zemeljske notranjosti lava, ognjenik: vulkan bruha; vulkan že več desetletij miruje; delovanje, izbruh vulkana; pobočje, vrh vulkana; njuna ljubezen je kot vulkan *močna, silovita*

* geogr. aktivni *ki še bruha*, ugasli vulkan *ki ne bruha več*; podmorski vulkan *na morskem dnu*

2. ekspr., s prilastkom *kar se pojavi z veliko močjo, silovitostjo*: vulkan navdušenja, strasti

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

koliba -e ž (i)

1. zasilno, občasno prebivališče, navadno iz desk, protja: postaviti kolibo/koliba iz vej/oglarška, smolarska koliba

2. knjiž. majhna, preprosta hiša, bajta: koliba že razpada; stanuje v siromašni kolibi/lesena koliba

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

pisker -kra m (i)

1. pog. lonec: pisker pušča; glinast, pločevinast pisker/svinjski pisker *lonec, v katerem se pripravlja hrana za prašiče/pojedel je cel pisker vsebino lonca*

• ekspr. rada bi se za nekaj dni rešila piskrov *kuhanja, pomivanja*; star. biti ostrižen na pisker *na balin; zelo na kratko*

2. nizko *glava*: če ne boš tiho, ti bom razbil pisker

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

zidariti -im nedov. (á â)

ukvarjati se z zidanjem: ima kmetijo in še zidari/čez poletje hodi zidarit

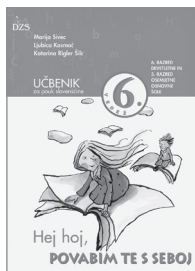
(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

pastirica -e ž (i)

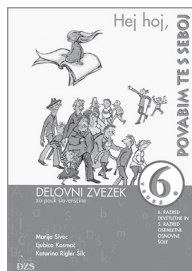
1. ženska, ki pase, čuva živino: pastirica žene krave na pašo/gosja pastirica

2. nav. mn., zool. živo pisane ptice pevke z dolgim pozibavajočim se repom, ki živijo navadno ob vodi, Motacillidae: drozgi in pastirice/bela, gorska pastirica

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

**U str. 12, 15
V DEŽELI HRIBCEV
KORAKI DO OBNOVE**

**DZ str. 16
NEKAJ NASVETOV ZA
PISANJE OBNOVE**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci glasno berejo obnovo odlomka ali pismo, ki so ga napisali Mirji;
- povedo svoje mnenje o tvorjenih besedilih in ga skušajo utemeljiti;
- sami tvorijo obnovo besedila;
- pripovedujejo o vsebini svojega najljubšega risanega filma.

KLJUČNE BESEDE

obnova, stalne besedne zveze (frazem), pristopi k branju

POTREBUJEMO ŠE

Risani film *Prava pot* (v: 3 risanke o Praslovcih in 6 zgodb za male in velike, DZS 1993)

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

geografija, zgodovina, računalništvo

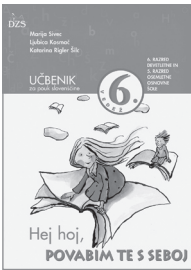
UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo nekaj učencev prebere domačo nalogo: ali pismo Mirji ali obnovo odlomka.
- Pogovorimo se o tem, kaj je obnova in na kaj moramo biti pozorni pri obnavljanju besedil.
- Oblikujemo pravila oziroma nasvete za obnavljanje besedil in jih primerjamo z nasveti v učbeniku.

Pri tvorjenju obnove moramo upoštevati naslednje iztočnice:

- ▶ iz besedila po odstavkih v obliki miselnega vzorca izpišemo ključne besede, ki zajemajo celotno vsebino besedila;
- ▶ ključne besede s svojimi besedami razširimo v povedi;
- ▶ ločimo pomembne podatke od nepomembnih;
- ▶ ohranimo zaporedje dogodkov, ki morajo biti med seboj smiselno povezani;
- ▶ povzamemo vse bistvene dogodke;
- ▶ ohranimo dogajanje in namen, ki ga je imel pisec prvotnega besedila.

- Učencem razložimo, katere vrste obnov poznamo in njihove značilnosti. Obnova je lahko ustna, pisna, podrobna ali strjena.
- Skupaj preberemo strip *V deželi Hribcev* (učbenik str. 12). Oglejmo si risani film *Prava pot*.
- Pogovorimo se o vsebini risane filma.
- Učenci si zapišejo bistvene podatke in jih ob učiteljevi pomoči uredijo v miselni vzorec.
- Miselni vzorec upovedijo ustno, nato tudi pisno.
- Razložimo stalne besedne zveze (učbenik str. 12), ki jih slišimo v risanem filmu.
- Učence spodbudimo, da pripovedujejo o vsebini svojega priljubljenega risane filma.

U str. 13, 14
**ŽIVI FOSILI
GINKO**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo – *Živi fosili* in *Ginko*;
- bogatijo si besedni zaklad, razlagajo nerazumljive besede;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj, ključnih besed in miselnega vzorca;
- v zaporednih povedih izrazijo isto žival/rastlino z ozirnim zaimkom in s sopomenko;
- poiščejo informacije o tem, kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje;
- iščejo različna besedila o živih fosilih.

KLJUČNE BESEDE

obnova, razlaganje pomena besed, živi fosili, kriptozoologija, geolog, ginko, botanik

POTREBUJEMO ŠE

Slovar slovenskega knjižnega jezika

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učencem preberemo tri zanimivosti z Nove Zelandije.

V Novi Zelandiji živi žival tuatara, ki je edini preživeli plazilec iz časa dinosavrov (starost približno 260 milijonov let). Aktiven je le ponoči, ko je insekte, majhne sesalce in ptičja jajca. Zraste približno 60 cm in živi kar 100 let in več.

Na enega prebivalca Nove Zelandije pride več kot 15 ovac. Prebivalcev je manj kot štiri milijone, ovac pa preko 60 milijonov.

Nova Zelandija je ena redkih držav na svetu, ki nima kač.

<http://ravbarrally.t-media.si/si/zanimivosti/>

- Učence spodbudimo, da ob prebranih zanimivostih izrazijo svoje mnenje. Kaj jih je presenetilo, kaj so že vedeli, česa ne ...
- Napovemo, da se bomo pogovarjali o živih fosilih in da bomo v eni od prihodnjih ur spoznali tudi tuataro.
- Za razumevanje besedila razložimo, kaj pomeni besedna zveza *živi fosili*.

- ▶ **fosil -a m (í)** pal. okamneli živalski ali rastlinski ostanek iz geološke preteklosti: proučevati fosile; fosili glavonožcev; pren., ekspr. odpravljati fosile iz zakonodaje
* zool. živi fosil *žival, ki se je nespremenjena ohranila iz geološke preteklosti*

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

Živi fosili so starinske oblike živali, ki so se ohranile v nespremenjeni, prvotni obliki. Ime je »izumil« biolog Charles Darwin v svojem delu *O izvoru vrst*.

- ▶ **Primeri živih fosilov:**

Živali: krokodil, kljunati ježek, kljunaš, ostvar ali kraljevi rak, tuatara, riba pljučarica, okapi.

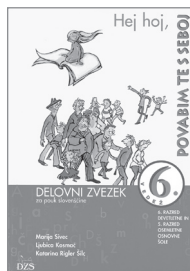
Rastline: ginko, sagovec ali cikasa, velbičevka.

Kot zanimivost živega fosila lahko učencem predstavimo krokodila.

- ▶ **Krokodili in aligatorji** (znanstveno ime Crocodilia) so plazilci, ki so se pojavili pred 84 milijoni let. So najbližji živeči sorodniki ptic. So ena izmed redkih živali, ki so na svetu že od prazgodovine in so bili družba že dinosavrom v tamkajšnjih mokrih površinah. Ta red v osnovi razvrščamo v več skupin: pravi krokodili, aligatorji, kajmani in gaviali. Lahko jih razvrstimo tudi na osnovi njihovega naravnega okolja, in sicer na sladkovodne in morske krokodile. Zelo dobro je treba pogledati, da ga lahko ločimo od okolice, saj se zna zelo dobro zlit z njo. To uporablja predvsem pri svojem lovu na svojo nič hudega slutečo žrtev. Prehranjuje se z živalmi, kot so jelen, antilope, ribe in druge vodne živali, napade pa lahko tudi človeka, če se mu ta preveč približa.

(Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Krokodil>)

- Učitelj glasno prebere besedilo *Živi fosili* (učbenik str. 13).
- Po poslušanju učenci povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti.
- Učence povabimo k tihemu samostojnemu branju. Opozorimo jih, naj bodo pozorni na besede, ki jih ne razumejo. Besede, ki se jim zdijo težke, naj preberejo večkrat in natančno.
- Razložimo manj znane ali neznane besede. Razlago zanje poiščemo v besedilu ali v Slovarju slovenskega knjižnega jezika.
- Učenci v parih ob pomoči vprašanj v učbeniku na str. 13 (nalogi 7 in 8) preverijo razumevanje prebranega.
- Učencem postavimo naslednja vprašanja:
- Kje je bilo besedilo objavljeno, kdaj so ga objavili, s kakšnim namenom je bilo objavljeno.
- Učence spodbudimo, da besedilo tiho preberejo še enkrat in si ob vsakem odstavku zapišejo v zvezek vprašanje o njegovi vsebini.
- Na podlagi vprašanj učenci s svojimi besedami odgovorijo na zastavljena vprašanja (po posameznih odstavkih).
- Učenci uredijo bistvene podatke v miselni vzorec in ga ustno upovedijo. Obnovo lahko tudi zapišejo v zvezek.
- V naslednji uri učenci tiho preberejo besedilo z naslovom *Ginko* (učbenik str. 14).
- Učenci v parih ob pomoči vprašanj v učbeniku na str. 14 (nalogi 1) preverijo razumevanje prebranega.
- Učenci samostojno izdelajo miselni vzorec in ga ustno upovedijo.
- Učenci povedo, kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno.
- Za domače delo učenci poiščejo besedila, ki govorijo o različnih živih fosilih. Svoja spoznanja in ugotovitve bodo predstavili sošolcem.

DZ str. 17 TUATARA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo *Tuatara*;
- bogatijo si besedni zaklad, razlagajo nerazumljive besede;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj in miselnega vzorca;
- v zaporednih povedih izrazijo ime živali z oziralnim zaimkom in s sopomenko;
- iščejo dodatne informacije o nenavadnih živalih v literaturi;
- poiščejo informacije o tem, kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje.

KLJUČNE BESEDE

obnova, razlaganje pomena besed, živi fosili, tuatara

POTREBUJEMO ŠE

Slovar slovenskega knjižnega jezika

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Učenci predstavijo besedila o živih fosilih, ki so jih poiskali za domačo nalogo.
- Pogovorimo se o zanimivih živih fosilih.
- Učence spodbudimo, da natančno preberejo besedilo o tuatari in razmislijo, o čem govori.
- Razložimo manj znane besede.
- Učenci preverijo razumevanje tako, da rešijo v delovnem zvezku na str. 18 in 19 naloge 1–9. Vaji 3 in 9 učenci rešujejo ob pomoči Slovarja slovenskega knjižnega jezika. (Glej rešitvi nalog na koncu te enote.)
- Ob ponovnem branju besedila izdelajo miselni vzorec, ki zajema vse bistvene podatke o prebranem besedilu.
- Ob miselnem vzorcu obnovijo besedilo.

(REŠITVE delovni zvezek, str. 18, naloga 3)**preuranjen -a -o prid. (â) publ.**

1. prezgodnji: preuranjena revolucija; preuranjeno veselje
2. prenagljen, nepremišljen: preuranjena izjava, sodba; preuranjena odločitev

preuranjeno prisl.: preuranjeno sklepati / v povedni rabi *govoriti o tem bi bilo preuranjeno*

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

dinozaver -vra m (á)

pal. izumrli plazilec, včasih izredne velikosti: mesojedi, rastlinojedi dinozavri

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

izumrtje -a s (ř) glagolnik od izumreti: izumrtje dinastije, rodu; izumrtje rastlinske, živalske vrste

izumreti -mrem tudi -mrjem stil. -mrjèm dov., izumřl (é e, ř, e) *prenehati obstajati, ker ni več predstavnikov:*

ta plemiška rodbina je izumrla že v prejšnjem stoletju; nekatere rastlinske in živalske vrste so izumrle

• ekspr. nekatere gorske vasi so že izumrle *so prazne, nenaseljene zaradi smrti, odhajanja*

prebivalcev // ekspr. prenehati obstajati sploh: nekateri običaji so že izumrli; ta poklic bo kmalu izumrl

izumrl -a -o: živi in izumrli jeziki; izumrli plazilci; izumrle rastline; hiša je kakor izumrla

izumřt -a -o star.: mesto je bilo kakor izumrto

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

zatilje -a s (i) zadnji del glave in vratu: sonce mu je ožgalo zatilje; skleniti roke na zatilju; bolečine v zatilju

// zatilnik: speti si lase na zatilju; teme, zatilje in tilnik / ta kača ima na zatilju temno liso

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

primerek -rka m (è)

1. vsaka od več istovrstnih stvari: v zbirki žuželk je nekaj redkih primerkov; to je lep, značilen primerek te vrste; pokazal mu je najzanimivejše primerke iz herbarija / muzejski primerki orožja / ohranilo se je le nekaj primerkov knjige *izvodov*

• šalj. rad pogleda za vsakim čednim primerkom ženskega spola *dekletom, žensko*

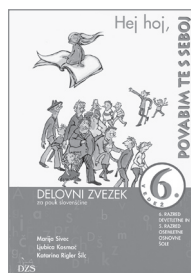
2. zastar. primer, zgled: to je edini primerek take arhitekture

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

laskav -a -o prid. (á) ki vsebuje, izraža hvalo, priznanje: kritik je napisal o delu zelo laskavo oceno; taka sodba zame ni laskava // redko ki se (rad) laska: laskav človek/poslušati laskave besede oboževalcev

laskavo prisl.: laskavo govoriti o kom

(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

DZ str. 20, 21, 22
ZGODBA O SREBRNI
UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo – *Zgodba o Srebrni*;
- bogatijo si besedni zaklad, razlagajo nerazumljive besede;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj;
- poiščejo informacije o tem, kdo je avtor besedila ter kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- tvorijo domišljijско pripoved;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje.

KLJUČNE BESEDE

domišljijско pripoved, legenda

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

zgodovina, geografija, etnografija

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo se pogovorimo o časih, ko so v vasi vdiral Turki. Osnovni podatki so na koncu te enote.
- Učencem lahko predstavimo tudi dve legendi o Turkih, ki sta na koncu te enote.
- Učitelj glasno prebere *Zgodbo o Srebrni* (delovni zvezek str. 20).
- Po poslušanju učenci povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti.
- Učence povabimo k tihemu samostojnemu branju. Opozorimo jih, naj bodo pozorni na besede, ki jih ne razumejo.
- Učenci preverijo razumevanje tako, da v parih rešijo v delovnem zvezku na str. 21 naloge 1–5. Rešitve nalog preverimo skupaj.
- Skupaj z učenci poiščemo razlike med pripovedjo in opisom, in sicer tako, da primerjamo pripoved o Srebrni in opis vezenine. Ugotovitve zapišemo v delovni zvezek na str. 22 – 8. naloga.
- Učence razdelimo v skupine po 6. Vsaka skupina si izbere svoj odstavek (ali ji ga določi učitelj) in reševanje naloge 9 v delovnem zvezku na str. 22.
- Sledi poročanje. Po dva predstavnika skupine predstavita vsebino svojega odstavka.
- Za domače delo učence spodbudimo, da tvorijo domišljijско pripoved. Za naslov si izberejo eno od ponujenih iztočnic (delovni zvezek str. 21, naloga 7).

▶▶ TURŠKI VPADI

Turški vpadi na slovensko ozemlje so potekali od 14. do 16. stoletja, ko je vojska oOsmanskega imperija večkrat vdrla in oplenila habsburške dežele. Današnja Slovenija je bila takrat razdeljena na dežele (Kranjska, Štajerska, Koroška, Goriška in mesto Trst).

Prvič so Turki vpadli na ozemlje današnje Slovenije že leta 1396. Vpadi so trajali približno 200 let. Ko so Turki zavzeli Bizanc in še Bosno, so njihovi vpadi preko Hrvaške v današnjo Slovenijo sledili vsako leto. Najbolj so trpeli ljudje na Kočevskem, Krasu in v Beli krajini. Turški vpadi pa so se leta 1593 z veliko zmago notranjeavstrijskih in hrvaških čet nad Turki pri Sisku končali.

Prvi turški vpadi v Slovenijo so bili roparski pohodi. Turki so požigali vasi, pobijali ljudi, mlade fante so ugrabili ter jih vzgojili v janičarje, ostale ljudi, ki so bili dovolj močni, so odpeljali v suženjstvo, kradli so živino ter pridelke, denar ter se s plenom vrnili v takratno osmansko carstvo. Med izhodišča vpadov je spadala tudi Bosna, ki so jo osvojili Turki.

(http://sl.wikipedia.org/wiki/Turški_vpadi)

▶▶ LEGENDI

Legenda pripoveduje, kako so Turki hoteli priti v Gorje in zakaj ob poti od Zgornjih Gorij do Spodnjih Gorij stoji križ. Turki so prihajali na Gorenjsko. Ko so Gorjanci izvedeli, da prihajajo proti njim, so na tistem kraju, kjer danes stoji znamenje križa (ob cesti med Spodnjimi in Zgornjimi Gorjami), natrosili veliko ovsa. Ko so Turki prijezdili do tam, so se njihovi konji prenaedli žita. Zato niso mogli naprej in so se obrnili nazaj. Nikoli več se niso vrnili. Gorjanci so v zahvalo, da so bili rešeni pred turškimi napadi, postavili križ, ki še danes stoji na istem mestu.

Andreja Kunšič, 6. b in Simona Ažman, 6. b

(Vir: http://os-gorje.s5.net/projekti/Ro/Legen_Gorje/turki.htm)

- ▼ *Bilo je v hudih časih. Turške tolpe so se bile pojavile tudi v Mežiški dolini. Na vseh gričih so naši zanetili kresove v znamenje, da so Turki v deželi. Vse, kar je bilo še močnega in zdravega, se jim je postavilo v bran. Turške čete pa so bile žal premočne in naši so bili premagani. Med tem bojem so ženske, starčki in otroci pribežali v božji hram, v cerkev, ki stoji na lepem griču nad Lešami. Tukaj so iskali tolažbe v svojih bridkostih. Ko so turške tolpe prodirale ob Meži navzgor, so zagledale tudi cerkev na griču. Vedele so, da se naše verno slovensko ljudstvo rado zateka v božji hram. Tolpe so vdrlle takoj na grič proti cerkvi. Le-ta je bila polna vernega ljudstva, beguncev, glasno vzdihujočih k Vsemogočnemu, da jih reši turške nadloge. Vrata so bila odprta in videla se je množica prestrašenih otrok, žensk in starčkov. Ko jih zagleda turški poveljnik, srdit požene svojega konja proti cerkvi, da bi v njej zbrano množico poteptala konjska kopita. Toda, glej čudež! Konj noče naprej. Poveljnik ga bije, a vse zaman, žival se ne gane. Nato ukaže svojim vojakom bičati konja na vso moč, z vso silo mu zasadi ostroge v život, a žival se premakne komaj toliko, da stopi na prag cerkve; tu pa se konju vdere trdi kamen. Turki se grozno prestrašijo, z divjim krikom zbeže po griču navzdol in marsikateri je prišepal nazaj s pohabljenimi udi.*

Na pragu cerkve se še dandanes vidi odtis turškega kopita. Da ta spomin na turške čase ostane na večno, so obrnili kamen praga tako, da je sedaj odtis kopita spodaj.

Na ta dogodek tudi spominja lipa, ki so jo vsadili naši ljudje tam pred cerkvijo, kjer še danes priča, na kak čudežen način je Bog rešil ubogo ljudstvo, kar ni zmogla domača črna vojska.

(Vir: http://www.koropedija.si/index.php?title=Turki_na_Le%C5%A1ah%2C_legenda)

Zvone Šeruga:

SLOVENIJA JE MOJ EDINI PRAVI DOM

Čeprav ga večina Slovencev pozna kot velikega popotnika, otroka sveta, je Zvone Šeruga predvsem družinski človek. Človek, ki mu majhne radosti iz leta v leto pomenijo več, in človek, ki se zares sprosti v svoji zidanici na Dolenjskem, kjer trenutno piše knjigo s svoje zadnje poti po Bližnjem vzhodu in vzhodni Afriki.

Kdaj se je zgodil preskok iz življenja, ko čakaš na potovanje, v življenje, ki je potovanje?

Prvič, ko sem možnost tega preskoka imel. Do osemnajstega leta sem bil kmečki fant, ki je po gmajni pasel krave. Na morje nismo hodili, potnega lista nisem imel, poletja pa sem preživel na Krki. Ko sem šel študirat, pa se mi je odprl svet, ki sem ga ves čas nosil v sebi. V otroštvu sem bil črna ovca; pogled in želje so mi segale nekoliko dlje od meja naše vasi. Vsekakor sem imel srečo, da sem se vedno znašel in si poiskal delo, ki mi je omogočilo potovanja. Tako sem začel s svojim prvim aparatom fotografirati razrede po šolah in zaslužil za tri mesece Indije.

Ali človeku, ki je doživel in videl toliko stvari, še ostanejo majhna čudenja, npr. nad jutranjimi meglicami, svežim kruhom in prijazno trgovko?

Ja, ta mala čudenja sem, se mi zdi, z leti še izostril. Prav te male sreče in mala čudenja me delajo vedno bolj mehkega in prijaznega človeka – seveda za tiste, ki si tega zaslužijo. A na drugi strani sem prikrajšan za velika čudenja, vsaj na potovanju. Ne čudim se več golim domorodcem in kamelam, ki dirjajo preko puščave. Vse to sem že tolikokrat doživel ...

Večina bi rekla, da živite v svobodi.

Svoboda je vedno znova omejena s svobodami ljudi, ki so ti pomembni, torej predvsem družine. Le družina ima zares vpliv na mojo svobodo. Imel sem srečo, da sem našel krasno punco, ženo, Romano, ki me sprejema takšnega, kot sem. Še več, celo uživa v najinem življenju. Veliko skupnega sva doživela in iz tega nama je uspelo ustvariti prijetno dopolnjevanje. Kot jaz razumem, da ona hodi vsak dan v službo, tudi ona razume, da grem nekajkrat na leto na pot.

Ali na splošno še obstajajo poti v neznanu?

Najbrž so, ampak jih je zelo, zelo malo. Na svojih, tudi zelo odmaknjenih poteh, jih ne najdem več.

Je Slovenija vaš dom? Se strinjate z mano, ko rečem, da je pot po Sloveniji lahko velikokrat daljša od poti v Azijo ali Afriko? Vas Slovenija ne mika?

Slovenija je moj edini pravi dom, tega se iz leta v leto bolj zavedam. In kako se ne bi mogel strinjati z vami, da je Slovenija včasih večji podvig kot svet onstran njenih meja, saj je prevelika in prelepa za eno samo življenje. Slovenci Slovenije ne poznamo, vse tako neverjetne kraje in ljudi lahko odkrivamo, in to pred nosom. A zato Slovenija ni nič manj eksotična in avanturistična. Tudi sam je še vedno ne poznam dovolj. Nekoč si bom morda vzel čas in z veseljem odkrival tudi Slovenijo.

Pogovarjala se je: Anja Leskovar

(Prirejeno po: <http://www.gea-on.net/>)

1. Odgovori.

/2

Kdo je napisal besedilo? _____

Kje je bilo objavljeno? _____

2. Obkroži, ali so dane trditve pravilne ali ne.

/5

a) Zvone Šeruga je veliko potoval že kot otrok.

*res je**ni res*

b) Denar za potovanje v Indijo je zaslužil tako, da je fotografiral razrede po šolah.

*res je**ni res*

c) Na potovanjih se vedno znova čudi golim domorodcem in kamelam.

*res je**ni res*

č) Žena Romana Zvoneta sprejema takšnega, kot je.

*res je**ni res*

d) Zvone potuje po tujini zato, ker Slovenijo predobro pozna.

*res je**ni res***3. Odgovori.**

/4

Kje Zvone Šeruga najde prostor, kjer se resnično sprosti?

Katero je bilo njegovo zadnje potovanje, ki ga sedaj popisuje v knjigi?

Kje je Zvone kot otrok preživel poletja?

Kje ima Zvone pravi dom?

4. Kaj pomeni naslednja poved? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

/1

Ko sem šel študirat, se mi je odprl svet.

- a) Ko je šel študirat, je lahko občudoval tuje države v atlasu.
- b) Ko je šel študirat, je začel potovati po svetu.
- c) Ko je šel študirat, je iz rodnega mesta potoval v Ljubljano in nazaj.

5. Kaj pomeni beseda zidanica v povedi Sprostim se v svoji zidanici na Dolenjskem? Obkroži pravilni odgovor.

/1

- a) večja stavba z bazenom
- b) manjša stavba, v kateri so shranjene opeke
- c) manjša stavba, v kateri živijo zidarji
- č) manjša stavba v vinogradu za hranjenje vina

6. Vprašaj se po bistvenih podatkih iz besedila (1. in 2. odstavek). Na črto pred vsakim ponujenim odgovorom napiši ustrezno vprašanje.

/4

_____ ? Zvone Šeruga

_____ ? potnega lista

_____ ? na morje

_____ ? tri mesece

7. V izhodiščnem besedilu (prva dva odstavka) poišči protipomenke navedenih besed. Vsako protipomenko napiši na ustrezno črto.

/4

velike		končal	
prve		zime	
zahodni		bela	
zadnjič		dekle	

8. Navedene povedi dopolni z besedami v oklepaju. Postavi jih v pravilno obliko in napiši na črte.

/3

Zvone Šeruga je gimnazijo obiskoval v (Novo mesto) _____.

Leta 1995 se je z Romano ter z (mala Kaja) _____ odpravil okoli sveta.

Leta 2002 se je odpravil po (stranske poti) _____ Azije in Afrike.

1. /2

Anja Leskovar.

Na internetni strani <http://www.gea-on.net/> ali v reviji *Gea ali v Gei*.

2. /5

a) *ni res*

b) *res je*

c) *ni res*

č) *res je*

d) *ni res*

3. /4

Zvone se sprosti v svoji zidanici na Dolenjskem.

Njegovo zadnje potovanje je bilo po Bližnjem vzhodu in vzhodni Afriki.

Zvone je poletja preživel na Krki.

Zvone ima pravi dom v Sloveniji.

4. /1

b)

5. /1

č)

6. (po smislu) /6

Kdo je družinski človek?

Česa ni imel?

Kam niso hodili?

Koliko časa je trajalo potovanje po Indiji?

7. /4

majhne	začel
zadnje	poletja
vzhodni	črna
prvič	fant

8. /3

Novem mestu

malo Kajo

stranskih poteh

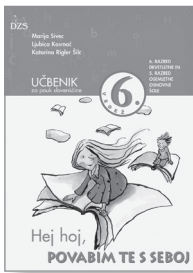
SKLOP 2: ČEZ MEJE IN ŠE DLJE

Spoznali bomo tri slovensko-ameriške astronave, ki nas bodo vsak na svoj način popeljali naravnost v vesolje.

- V tem sklopu učenci tiho (in glasno) berejo kratka neumetnostna besedila, in sicer pismo, javno obvestilo, mali oglas, radijsko in časopisno novico.
- Besedilo pomensko razčlenijo.
- Sami uredijo bistvene podatke v miselni vzorec in ga ustno upovedijo ter tako ustno obnovijo.
- Povedo svoje mnenje ter ga skušajo utemeljiti.
- Pripovedujejo o svojih izkušnjah.
- V besedilu iščejo zahtevani podatek.
- Razložijo pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi).
- Iz preprostih definicij prepoznajo bitja/predmete/pojme ... in jih poimenujejo (tudi s sopomenkami).
- Poslušajo posneti pogovor Tabor v Piranu in povedo, kdo se je pogovarjal in o čem so se sogovorniki pogovarjali.
- Pogovarjajo se o tem, da slovenščino govorijo tudi zunaj meja Republike Slovenije, in sicer zamejci ter izseljenci.
- Navedejo imena državnih jezikov, ki jih govorijo ljudje v državah, ki mejijo na Slovenijo.
- Sami pišejo krajša besedila, in sicer obnovo besedila, mali oglas in voščilo.
- Razvijajo svojo zmožnost logičnega mišljenja in poimenovalno, upovedovalno, pravorečno in pravopisno zmožnost: bogatijo si besedni zaklad.
- Vadijo težja mesta v pravopisu: zapis nezvočnikov sredi besede; zapis *w* na začetku besede; zapis soglasniških sklopov; zapis polglasnika v soglasniških sklopih. Učenci v konkretnem primeru utemeljijo zapis glasov v besedi in rabo velike/male začetnice.
- Poznajo nekaj osnovnih pravil pravopisa.
- Pridobivajo temeljne jezikoslovne pojme (in sicer predvsem na ravni njihove rabe). Ob besedno-slovnični razčlembi zapisanih besedil spoznavajo jezikoslovni pojem: narečje.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Astronavt Šega na obisku v svoji stari domovini	Pisma sinu iz vesolja
Na poti do zvezd	Za lahko noč
Pozdrav Evropi	oščilo za rojstni dan
Šola ob sobotah	Iščemo domek za muco
Tabor v Piranu – otroci z vsega sveta	Beneška o starem psu
Zemlja je okrogla	

U str. 17, 18, 19
ASTRONAVT ŠEGA NA OBISKU
V SVOJI STARI DOMOVINI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo *Astronavt Šega na obisku v svoji stari domovini*;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj in miselnega vzorca;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti;
- poiščejo informacije o tem, kdo je avtor besedila ter kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- iščejo dodatne informacije o temi;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje;
- povedo, kaj želi sporočevalec doseči z besedilom.

KLJUČNE BESEDE

astronavt, vesoljec

POTREBUJEMO ŠE

zemljevid Slovenije

TRAJANJE

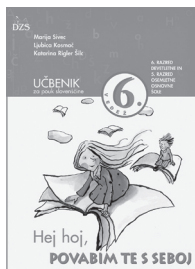
1 ura

POVEZAVA

geografija, astronomija, državljska vzgoja in etika, medijska vzgoja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo sprožimo pogovor o vesolju, učenci nizajo asociacije na besedo vesolje.
- Učitelj glasno prebere besedilo *Astronavt Šega na obisku v svoji stari domovini* (učbenik str. 17).
- Po poslušanju povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti.
- Učence povabimo k tihemu samostojnemu branju.
- Učenci preverijo razumevanje tako, da pisno rešijo 1. nalogo v učbeniku na str. 18. Učenci s to vajo utrjujejo tudi zapis velike in male začetnice.
- Učenca v parih obnovita Veliki dogodek – sprejem slavnega gosta (učbenik str. 18, nalogi 3 in 4). V parih tudi odgovorita na vprašanja (učbenik str. 19, naloga 5).
- Za domače delo učence spodbudimo, da predstavijo življenje in delo znamenitega rojaka iz svojega kraja.

U str. 20, 21 NA POTI DO ZVEZD

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedilo *Na poti do zvezd*;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj in miselnega vzorca;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti;
- poiščejo informacije o tem, kdo je avtor besedila ter kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- ugotovljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje;
- povedo, kaj želi sporočevalec doseči z besedilom;
- tvorijo domišljjski spis Moj polet z ladjo na oddaljeno zvezdo.

KLJUČNE BESEDE

astronavt, vesoljec

POTREBUJEMO ŠE

zemljevid sveta

TRAJANJE

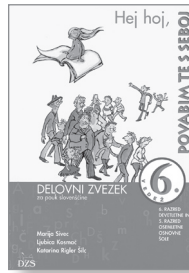
1 ura

POVEZAVA

geografija, astronomija, državljanska vzgoja in etika, medijska vzgoja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učenci berejo o življenju in delu znamenitega rojaka iz njihovih krajev.
- Učence povabimo k branju. Eden izmed učencev glasno prebere besedilo *Na poti do zvezd* (učbenik str. 20).
- Po poslušanju povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti.
- Učence povabimo k tihemu samostojnemu branju.
- Učenci preverijo razumevanje tako, da v učbeniku na str. 20, 21 rešijo naloge 1–11. Pred reševanjem 8. naloge (kviz) učitelj razdeli učence v dve skupini. Vsaka skupina pripravi za drugo 5 vprašanj o vsebini besedila. Učitelj vrednoti in točkuje odgovore.
- Za domače delo učence spodbudimo, da napišejo domišljjski spis z naslovom *Moj polet z ladjo na oddaljeno zvezdo*.

DZ str. 25–31
PISMA SINU IZ VESOLJA
ZA LAHKO NOČ
VOŠČILO ZA ROJSTNI DAN

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno berejo besedila *Pisma sinu iz vesolja*, *Za lahko noč*, *Voščilo za rojstni dan* in oglas;
- bogatijo si besedni zaklad, razlagajo nerazumljive besede;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- poiščejo informacije o tem, kdo je avtor besedila ter kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemeljujejo svoje mnenje;
- učenci pišejo voščila za rojstni dan;
- vadijo težja mesta v pravopisu: zapis nezvočnikov sredi besede; zapis w na začetku besede; zapis soglasniških sklopov; zapis polglasnika v soglasniških sklopih. Učenci v konkretnem primeru utemeljijo zapis glasov v besedi in rabo velike/male začetnice.

KLJUČNE BESEDE

pismo, voščilo

TRAJANJE

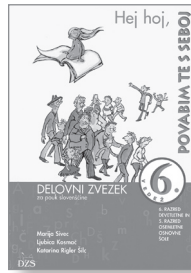
1 ura

POVEZAVA

zgodovina, geografija, etnografija

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo se pogovorimo o tem, kako se počutijo ljudje, ko »poletijo« v vesolje. Na koga ali kaj mislijo?
- Učitelj glasno prebere besedilo *Pisma sinu iz vesolja* (delovni zvezek str. 25).
- Po poslušanju učenci povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti.
- Učence povabimo k tihemu samostojnemu branju. Učenci preverijo razumevanje tako, da v parih rešijo v delovnem zvezku na str. 26–28 naloge 1–5. Rešitve nalog preverimo skupaj.
- Učenci vadijo težja mesta v pravopisu (delovni zvezek str. 28, naloga 6).
- Učence razdelimo v dve skupini. Prva skupina prebere besedilo *Pisma sinu iz vesolja – Za lahko noč*, druga skupina pa *Pisma sinu iz vesolja – Voščilo za rojstni dan*. Učenci rešijo tudi vaje v delovnem zvezku na str. 29 in 31. Učenci o prebranem besedilu zapišejo tudi ključne besede.
- Sledi poročanje v parih. Učenec učencu ob pomoči ključnih besed obnovi besedilo, ki ga je prebral.
- Za domače delo učence spodbudimo, da tvorijo pismo astronautu Linengerju, v katerem mu sporočajo svoje mnenje o njegovih poletih in njegovih pismih iz vesolja (delovni zvezek str. 32, naloga c).

DZ str. 32
IDEJE ZA PISANJE
UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci glasno berejo besedila – pisma astronautu Linengerju, ki so jih napisali sami;
- spoznajo uradno pismo;
- pišejo voščila za rojstni dan;
- ugotavljajo, kje bi lahko srečali podobna besedila, in utemljujejo svoje mnenje.

KLJUČNE BESEDE

pismo, voščilo

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

geografija

UČITELJ – KAKO

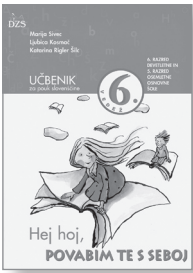
- Za uvodno motivacijo učenci glasno berejo pisma, ki so jih pisali astronautu Linengerju.
- Učence spodbudimo, da razmišljajo o tem, kako tvorimo uradno pismo (nagovor: Spoštovani gospod Linenger, vikanje, pozdrav: Lepo Vas pozdravljam, Lep pozdrav, podpis: ime in priimek učenca). Opozorimo jih tudi na podatke, ki jih mora vsebovati ovojnica: vljudnostni nagovor, ime in priimek, ulica in hišna številka, poštna številka in kraj).
- Učencem napovemo, da bomo pisali voščilo Pušavčevi babici za 92. rojstni dan in Johnu za 2. rojstni dan (delovni zvezek str. 32, nalogi a in b). Povabimo jih, da razmislijo, kako se bomo lotili pisanja obeh voščil – v čem se bosta voščila razlikovali.
- Učence opozorimo, da bomo tvorili uradno (izrekamo jo osebam, ki jih ne poznamo) in neuradno voščilo (izrekamo jo otrokom, prijateljem). Voščilo je sestavljeno iz štirih delov: iz kraja in datuma pisanja, iz nagovora naslovnika, iz vsebine in iz podpisa.
- Učencem razložimo razliko med voščilom in čestitko.

čestitka -e ž (i) nav. mn. izraz veselja komu ob pomembnem dogodku, uspehu: ob opravljenem doktoratu so mu izrekli iskrene čestitke; ves dan je sprejemala čestitke; zahvaliti se za čestitko; nevesto so obsuli s čestitkami // dobre želje, voščilo: državniki so izmenjali novoletne čestitke / ob devetih so v radiu čestitke

voščilo -a s (i) 1. besedilo, izraz, s katerim se vošči: pisati, poslušati voščila; pismeno, ustno voščilo; razglednica z voščili / novoletno voščilo / srečno novo leto, dober tek in druga voščila / kot vljudnostna fraza *sprejmite iskrena voščila*

S čestitko izrekamo veselje ob pomembnem dogodku, z voščilom pa izrekamo dobre želje za prihodnost, npr. srečno novo leto, vse najboljše ...

- Učenci samostojno tvorijo voščila (delovni zvezek str. 32) in voščila glasno berejo.

U str. 22, 23
POZDRAV EVROPI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo javno obvestilo in ga razumejo;
- povedo, kdo ga je napisal in komu je namenjeno;
- razmišljajo o pomenu znanja tujih jezikov.

KLJUČNE BESEDE

zgibanka, javno obvestilo, evropski dan jezikov

TRAJANJE

1 ura

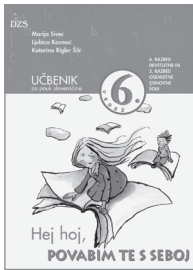
POVEZAVA

nemščina, angleščina

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence vprašamo, komu najpogosteje pošljejo razglednico in od kje.
- Ogledamo si javno obvestilo Slovenija na razglednicah (učbenik str. 22). Učitelj ga glasno prebere.
- Sledi delo v parih. Učenca s pomočjo vprašanj (učbenik str. 22, naloga 1) preverita razumevanje besedila.
- Skupaj rešimo nalogo 2 na strani 22. Učence spodbujamo, da razmišljajo in povedo svoje mnenje o pregovoru: »Nihče ne more dati, česar nima sam«.
- Učenca v parih rešita nalogo 3 v učbeniku na str. 22. Igra vlog: pogovor z vrstnikom iz neke evropske države, v katerem predstavi sebe, svojo družino, šolo, kraj ... Pogovor lahko predstavita ostalim sošolcem.
- Učenci vrstniku iz Evrope pišejo razglednico ali elektronsko pismo (učbenik str. 23, naloga 4).
- Za domače delo učenci pripravijo govorni nastop z naslovom Moj kraj ali Slika iz moje dežele.

Zapiski:

U str. 24, 25

ŠOLA OB SOBOTAH TABOR V PIRANU – OTROCI Z VSEGA SVETA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci razumejo, kaj pomeni materinščina;
- berejo prispevke učencev, ki obiskujejo slovenski pouk v tujini;
- poslušajo radijsko novico;
- spoznajo mednarodni tabor in namen tovrstnih taborov.

KLJUČNE BESEDE

slovenski dopolnilni pouk, materinščina

POTREBUJEMO ŠE

Hej hoi, besedila, vaje in igre za poslušanje, DZS 2003, str. 162, posnetek št. 27 in 28, CD 2

TRAJANJE

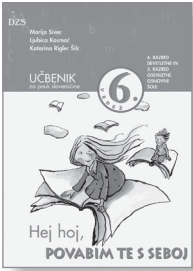
1 ura

POVEZAVA

geografija, nemščina

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo poslušamo posnetek *Tabor v Piranu – otroci z vsega sveta* (Hej hoi, besedila, vaje in igre za poslušanje, DZS 2003, str. 162, posnetek št. 27 in 28, CD 2).
- Učenci po poslušanju izrazijo svoje mnenje. Spodbujamo jih, da spregovorijo o ljudeh, ki jih poznajo sami (npr. o tujcih v Sloveniji ali Slovencih v tujini).
- Sledi pogovor, s katerim preverimo razumevanje. Odgovorimo na vprašanja (učbenik str. 25, naloga 2).
- Pogovarjamo se o učenju slovenščine v tujini. Nekateri učenci hodijo k slovenskemu dopolnilnemu pouku ob sobotah.
- Preberemo tri besedila (učbenik str. 24). Pogovorimo se o vsebini.
- Za domače delo si učenci ogledajo risbo učenke OŠ Cirila Kosmača iz Pirana (učbenik str. 25), ki je bila izbrana na natečaju za znamko olimpijade v Avstraliji leta 2002. Učenci v zvezek narišejo svojo.

U str. 26, 27
ZEMLJA JE OKROGLA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pogovarjamo se o tem, da slovenščino govorijo tudi zunaj meja Republike Slovenije – zamejci, zdomci in izseljenci;
- učenci navedejo imena državnih jezikov, ki jih govorijo ljudje v državah, ki mejijo na Slovenijo;
- pridobivajo temeljna jezikoslovna pojma: državni jezik, uradni jezik.

KLJUČNE BESEDE

zdomci, izseljenci, zamejci; državni in uradni jezik

POTREBUJEMO ŠE

zemljevid sveta

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

geografija, zgodovina

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo preberemo intervju s televizijsko voditeljico Mojco Mavec, ki je nekaj let preživela v Nemčiji (besedilo je v nadaljevanju).
- Pogovorimo se o vsebini intervjuja: kakšno izkušnjo je doživela, kako se je odzivala v šoli, kako so je sprejemali vrstniki v Sloveniji ...
- Učence spodbudimo, da spregovorijo o Slovencih, ki ne živijo v Sloveniji.
- Pogovarjamo se o tem, da slovenščino govorijo tudi zunaj meja Republike Slovenije, in sicer zamejci, zdomci ter izseljenci.
- Učence posebej opozorimo, da je na območju, na katerem živi italijanska narodna skupnost (del slovenske Istre), poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina, na območju, na katerem živi madžarska narodna skupnost (del Prekmurja), pa je poleg slovenščine uradni jeziki tudi madžarščina.
- Povedo, kje Slovenci živijo in kako govorijo (npr. kje govorijo slovensko, kje pa v tujem jeziku).
- Navedejo imena državnih jezikov, ki jih govorijo ljudje v državah, ki mejijo na Slovenijo.
- Učenci tiho preberejo uvodno besedilo *Zemlja je okrogla* (učbenik str. 26).
- Učence razdelimo v tri skupine. Vsaka skupina dobi iztočnico: zamejci, zdomci, izseljenci. Učence spodbudimo, da preberejo besedilo v učbeniku na str. 26 in 27, potem pa ga nadgradijo s svojim vedenjem (ali poznajo koga, kaj so slišali po radiu, televiziji, prebrali na spletu ali v časopisih ...).
- Predstavniki skupin poročajo, kdo so zamejci, zdomci in izseljenci.
- Za domače delo učenci rešijo naloge, ki bogatijo besedni zaklad (učbenik str. 26, 27, naloge 1–8).

V ŠOLI SEM BILA VES ČAS TIHO ...

Potovali ste po svetu, od petega do desetega leta ste živeli v Nemčiji, hodili tam v šolo. Vas je ta izkušnja močno zaznamovala?

Je. Imela sem srečo, da sem odraščala v nenavadni družini. Pri nas dela niso bila razdeljena po slovensko, pomivanje posode in tako naprej ... Vzgoja je bila sproščena, starši so bili mnogokrat zdoma. Odraščala sem tudi pri starih starših na Krasu in izgubila sem strah pred potovanjem, pred drugimi ljudmi ...

Je imel ta čas, ko ste odraščali, tudi slabe strani?

Tudi. Ko smo odšli v Nemčijo, sem imela pet let. Bilo mi je hudo. To je čas prvih prijateljstev, začetek hoje v šolo, prve ljubezni in vse te stvari iz rosne mladosti. Vsekakor me je ta selitev pretresla.

Kako ste se odzvali?

Po svoje. Zaprla sem se vase, v svoj domišljjski svet. Od takrat naprej sem bila otrok, ki je bil zelo samozaposlen. Nisem potrebovala družbe. Ukvarjala sem se sama s seboj. Bilo je tudi po več ur, ko sem se lahko zabavala sama s seboj. Morda sem s tem premagovala strah.

Še kaj?

To sem sicer že povedala, ampak res, ja, do tretjega razreda v Nemčiji v šoli nisem govorila. Vse sem razumela, sprejemala, nisem pa govorila.

Kako, tri leta v šoli niste spregovorili?

Tako, točno tako. Ne vem, ne znam razložiti, zakaj. Kakor je bilo to mučno, je bilo tudi imenitno. Vsi so se ukvarjali z menoj, tega časa se ne spominjam kot mučnega. Hiša je bila vedno polna učiteljev, pedagogov, ki so me hoteli spraviti na pravo pot, celo sošolci so me hodili gledat, kot da sem čudež. Ker doma sem pa govorila, vse je bilo normalno. Le v šoli sem bila ves čas tiho.

Torej ste bili veseli, da ste se vrnili domov?

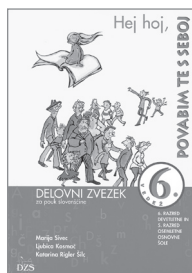
Niti ne. Tam smo bili 'auslenderji' (žaljiv izraz za tujce, op. a.), tu pa smo bili 'zdomci'. In v pojmovanju obeh terminov v obeh družbah niti ni bilo veliko razlik. To je bil čas, ko pri nas v Jugoslaviji ni bilo banan, jaz pa sem imela polno barbik. Razvajenega otroka iz Nemčije so težko sprejeli medse. Ugotovila sem, da se mi je bilo mnogo težje vklopiti v slovensko šolo kot prej v nemško. Nemški sistem je zelo mehak, tam smo prva leta risali, pletli, pri nas smo se pa ukvarjali s trimestnimi števili.

Toda javnost vas pozna kot novinarko?

So določene stvari, ki so človeku položene v zibelko. Okolje te zelo oblikuje. Živela sem v mnogih državah. Oče se je ves čas selil, in hotela sem študirati kak jezik. Ko sem bila v gimnaziji, sem želela študirati španščino. Ker sem hotela študirati španščino, so me starši, moja mama, prepričevali, naj vendarle študiram kaj resnega, uporabnega, kaj za življenje. In tako je nastalo novinarstvo.

Avtor: Miran Ališič

(Vir: prirejeno po reviji **O osebnosti**, 6. številka)

DZ str. 33, 34, 35
IŠČEMO DOMEK ZA MUČO
BENEŠKA O STAREM PSU

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo mali oglas;
- povedo, katera stvar (izdelek, predmet ...) je poimenovana v malem oglasu in kaj je namen sporočevalca (kupi, prodaja, podari, menja, najema ...);
- v besedilu prepoznajo elemente, po katerih so mali oglas prepoznali;
- povedo, komu je besedilo namenjeno;
- samostojno tvorijo mali oglas;
- poslušajo kratek posnetek odlomka narečnega besedila *Beneška o starem psu*;
- ugotovijo, kdo pripoveduje zgodbo;
- spoznavajo, da slovenščino govorijo tudi v državah, ki mejijo na Slovenijo;
- napišejo nadaljevanje zgodbe.

KLJUČNE BESEDE

mali oglas, narečje

POTREBUJEMO ŠE

Hej hoi, besedila, vaje in igre za poslušanje, DZS 2003, str. 154, posnetek št. 22 in 23, CD 1

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

geografija, angleščina, slovenščina

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učencem predstavimo dva mala oglasa, npr.:

Prodam oportno kolo.
 >Y`fXY Y`VUfj Y`]b`XcVfc`
 ohranjeno. Ima 18
 predstav. Cena je 100
 evrov

Prodam oportno kolo.
 >Y`fXY Y`VUfj Y`]b`
 dobro ohranjeno. Ima
 18 prestav.
 01 545 2345

- Učenci primerjajo mala oglasa. V čem se razlikujeta? Katera informacija je v prvem oglasu in je ni v drugem? Katera informacija pa je v drugem malem oglasu in je ni v prvem? Kateri podatki manjkajo v prvem oglasu in kateri v drugem? Kateri mali oglas bo po tvojem mnenju dosegel svoj namen?

Tretji slovenski vesoljski podvig: **Astronavtka Suni Williams.**

Bo na vesoljski postaji dišalo po kranjskih klobasah?

Po uspešnih vesoljskih poletih slovensko-ameriških astronautov dr. Ronalda Šege in dr. Jerryja Linengerja se mnogo Slovencev zdaj veseli vesoljskega poleta Suni (ali Sunite) Williams, prve ženske astronautke slovenskih korenin. Astronavtka Suni preseneča. Že zakon njenih staršev je nenavaden, saj se je mati Bonnie, Slovenka iz mesta Euclid na obrobju Clevelanda, po preselitvi v državo Massachusetts, poročila s priseljencem iz Indije, z zdravnikom, harvardskim raziskovalcem in profesorjem dr. Deepak Pandyo.

Suni je po končani srednji šoli v manjšem mestecu Needham najprej želela študirati veterino, kasneje pa se je odločila za elitno državno akademijo, kjer je leta 1987 dokončala študij fizike, leta 1995 pa na tehnološkem inštitutu na Floridi opravila še magisterij iz inženirske uprave. Postala je poskusni pilot več vrst helikopterjev in letal. Po naključnem srečanju z legendarnim astronautom Johnom Youngom (dobrim prijateljem dr. Linengerja) si je zaželela postati astronautka. Njen prvi poskus, da bi jo sprejeli med astronaute, ni uspel. A Suni se je vztrajno izpopolnjevala in bila leta 1998 sprejeta na astronautsko usposabljanje v okviru NASA, najprej v Ameriki, potem pa (podobno kot njuna slovenska predhodnika) še v Rusiji.

V prvih dneh decembra 2006 smo jo lahko videli na televizijskih zaslonih med šestimi drugimi astronauti posadke STS-116, pripravljeno na polet na raketoplanu Discovery iz Kennedy Space Centra na Floridi v neskončnost vesolja. Suni bo ostala na mednarodni vesoljski postaji kar šest mesecev. Kot plovni inženir bo sodelovala pri zamenjavi sončnih celic za zbiranje energije in napeljavi novega stalnega električnega sistema. Odgovorna pa je tudi za sodelovanje pri znanstvenih raziskovanjih človeških organizmov v breztežnem prostoru.

Le kdo bi mogel slutiti, da se za dekliškim priimkom Pandya in poročnim imenom Williams skriva ameriška Slovenka? To smo izvedeli iz ameriškega dnevnika The News Herald, kjer so predstavili tudi sestro astronautkine mame, Marijo Ano Zalokar, poročeno Okicki. Povedala je, da bo dala svoji nečakinji astronautki nekaj domačih dobrot, ki naj bi jih vzela s sabo v vesolje in si jih privoščila na mednarodni vesoljski postaji za božične praznike.

V ta namen je v Ažmanovi mesariji kupila slovenske kranjske klobase. Če jih bo astronautka res lahko vzela s sabo v vesolje, bo nekega lepega dne na vesoljskem plovilu zadišalo po kranjskih klobasah.

Ker je Suni po očetu napol Indijka, je zanimivo, da je ta drugi največji narod na svetu, ki presega petino prebivalcev vsega sveta, zelo ponosen na svojo indijsko astronautko. Ker je po materi tudi napol Slovenka, to je članica (s prebivalci Republike Slovenije, zamejci in izseljenci vred) manj kot tri milijonskega naroda, gotovo smemo biti številčno majhni Slovenci toliko bolj ponosni na bogastvo svojih izrednih dosežkov, med njimi tudi na slovensko astronautko Suni.

dr. Edi Gobec, ZDA

(Prirejeno po reviji Misli Slovenije, leto 56, številka 1, januar 2007)

1. Dopolni povedi s podatki iz besedila. Pomagaj si z vprašalnici pod črtami. Odgovore napiši na črte nad vprašalnici.

/2

Besedilo je napisal _____ iz _____.

(Kdo?) (Od kod?)

Besedilo je bilo objavljeno v _____.

(Kje?) (Kdaj?)

2. Napiši imena in priimke treh slovensko-ameriških astronautov.

/1

3. V katerih odstavkih izhodiščnega besedila so predstavljene naslednje vsebine? Na črtico napiši ustrezno številko odstavka.

/3

- _____ ponos Slovencev in Indijcev za posebne dosežke Suni Williams
- _____ teta slavne astronautke
- _____ iz katerih držav so Sunini starši
- _____ zadnje priprave na polet in njene naloge
- _____ Sunino izobraževanje
- _____ kranjske klobase v vesolju

4. Na črtico pred krajem/mestom/državo napiši ustrezno črko.

/2

_____	Amerika, Rusija
_____	Euclid
_____	Florida
_____	Needham

_____	A izobraževanje Suni na tehnološkem inštitutu
_____	B obiskovanje srednje šole
_____	C usposabljanje v okviru NASA
_____	Č mesto, v katerem je odraščala mama

5. V besedilu (2. odstavek) poišči tuji ustreznici za naslednji domači besedi:

/2

živinozdravstvo _____

vesoljec _____

6. Vprašaj se po bistvenih podatkih iz besedila.**Na črto pred vsakim ponujenim odgovorom napiši ustrezno vprašanje.****/5**

Sunita se je vrnila na zemljo 22. junija. Na vesoljski postaji preživela 195 dni. Sunita je bila v Sloveniji, preden je poletela v vesolje. Ko se je pripravljala na polet, je obiskala tudi Rusijo in se učila ruski jezik.

_____? Sunita

_____? 22. junija

_____? na vesoljski postaji

_____? 195

_____? ruski

7. Vstavi veliko začetnico, kjer je potrebno.**/5**

suni williams ima poleg indijskih tudi slovenske korenine. v vesolje bo vzela kranjske klobase. vesoljka jih bo odprla ob božiču. pripravila jih je njena teta ana zalokar iz kraja mentor, ki je sestra astronautkine matere bonnie.

8. Vstavi manjkajoče črke.**/7**

Suni je zelo sla__na oseba. O njenih dose__kih so poročali po televizi__skih zaslonih. V__trajno že čaka na nasled__i pole__v vesolje. V enem izme__inter__ujev je ra__krila, kako i__gleda njihovo me__kulturno družinsko živ__enje. Oče je vegetari__anec, mama pa ima rada zači__eno hrano.

9. Sestavi voščilo teti Mariji Ani Zalokar za 70. rojstni dan. Piše ga Suni.**/4**

- 1.** /2
Dr. Edi Gobec ZDA
v reviji Misli januarja 2007
- 2.** /1
Ronald Šega
Jerry Linenger
Suni (ali Sunite) Williams
- 3.** /3
6, 4, 1, 3, 2, 5
- 4.** /2
C, Č, A, B
- 5.** /2
veterina
astronavt
- 6.** /5
Kdo se je vrnil na zemljo?
Kdaj se je Sunita vrnila na zemljo?
Kje je preživela 195 dni?
Koliko dni je preživela na vesoljski postaji?
Kateri jezik se je učila?
- 7.** (Za vsako napako odštejemo pol točke.) /5
Suni Williams ima poleg indijskih tudi slovenske korenine. **V** vesolje bo vzela kranjske klobase. **Vesoljka** jih bo odprla ob božiču. **Pripravila** jih je njena teta **Ana Zalokar** iz kraja. **Mentor**, ki je sestra astronautkine matere **Bonnie**.
- 8.** (Za vsako napako odštejemo pol točke.) /7
slavna intervjujev
dosežkih razkrila
televizijskih izgleda
Vztrajno medkulturno
naslednji življenje
polet vegetarijanec
izmed začinjeno
- 9.** Po smislu; vsebovati mora kraj in datum pisanja, nagovor naslovnika, vsebino in podpis. /4

Ljubljana, 15. 9. 2008

Draga teta Ana!

Vse najboljše za Vaš 70. rojstni dan.

Suni

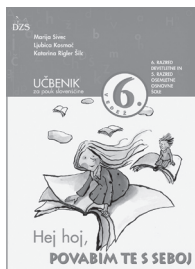

SKLOP 3: PRISLUHNI BOGASTVU GLASOV

- V tem sklopu učenci tiho in glasno berejo neumetnostna besedila.
- Poslušajo zvoke iz narave in jih prepoznajo.
- Ob poslušanju zvokov iz narave razvijajo svoje domišljjske predstave.
- Povedo, kako so zvoki vplivali na njihovo razpoloženje.
- Vadijo razločno, naravno in knjižno govorjenje – tu so pozorni zlasti na težja mesta v knjižni izreki, mesto naglasa, vezani izgovor nezložnih predlogov, stavčni poudarek in intonacijo.
- Učenci navedejo samoglasnike in soglasnike slovenskega knjižnega jezika, ločijo pojma glas in črka ter se zavedajo delne nesimetrije v njenem razmerju.
- Vadijo težja mesta v pravopisu: zapis nezvočnikov sredi besede; zapis w na začetku besede; zapis soglasniških sklopov; zapis polglasnika v soglasniških sklopih. Učenci v konkretnem primeru utemeljijo zapis glasov v besedi in rabo velike/male začetnice.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Oglaševanje z Ljubljanskega barja	Zvoki iz narave
Skrivnosti ptičjih govoric	Ljubitelji ptic na izletu
Pod mavričnim dežnikom	Ko si gost v gozdu
Polžek nese ...	Na obisku pri solinarju
Cene češnje že še je	Predstavimo se z imenom
Glasovi in črke slovenskega knjižnega jezika	Gremo na obisk
	Mlinarji in pomlinarji

U str. 29, 30, 31

OGLAŠEVANJE Z LJUBLJANSKEGA BARJA SKRIVNOSTI PTIČJIH GOVORIC

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci poslušajo zvoke iz narave in jih prepoznajo;
- ob poslušanju zvokov iz narave razvijajo svoje domišljajske predstave;
- povedo, kako so zvoki vplivali na njihovo razpoloženje;
- tiho in glasno berejo neumetnostna besedila;
- besedilo obnovijo s pomočjo vprašanj in miselnega vzorca;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- bogatijo si besedni zaklad, razlagajo nerazumljive besede;
- povedo, kdo je avtor besedila ter kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno.

KLJUČNE BESEDE

nebesedno sporazumevanje

POTREBUJEMO ŠE

Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje DZS 2003, CD 1, posnetki 1–15

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

naravoslovje, glasba, etnografija

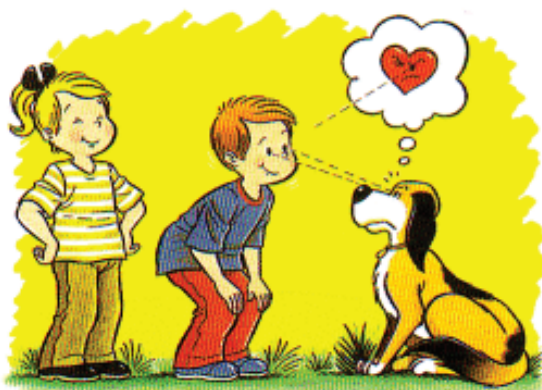
UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo se pogovorimo o sporazumevanju med živalmi in med živalmi ter ljudmi (npr. kako se sporazumevajo živali med seboj, kako se sporazume pes s človekom). Učenci spregovorijo o svojih izkušnjah. Za popestritev jim lahko predstavimo sličice *Pasja govorica*, ki so na koncu te enote.
- Skupaj prisluhnemo oglašanju različnih ptic v naravi in rešimo zvočne uganke (*CD Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje*, DZS, 2003, CD 1, posnetki 1–15).
- Pogovorimo se, kako nanje vplivajo zvoki.
- Napovemo, da se bomo danes pogovarjali o skrivnosti ptičjih glasov. Po skupinah bomo prebrali besedilo (učbenik 29, 30, 31).
- Za nadaljnje delo učence razdelimo v štiri skupine. Vsaka skupina prebere samo en del intervjuja s strokovnjakom ter uvod v besedilo.
- Učencem damo še dodatno navodilo, da vsak v skupini prebere celotno besedilo, natančneje pa predstavi le eno vprašanje in odgovor.
- Učenci po skupinah poročajo o vsebini svojega dela besedila. Na podlagi vprašanj in odgovorov oblikujemo miselni vzorec.
- Sledi reševanje nalog iz učbenika na strani 31 (nalogi 2 in 3).

PASJA GOVORICA

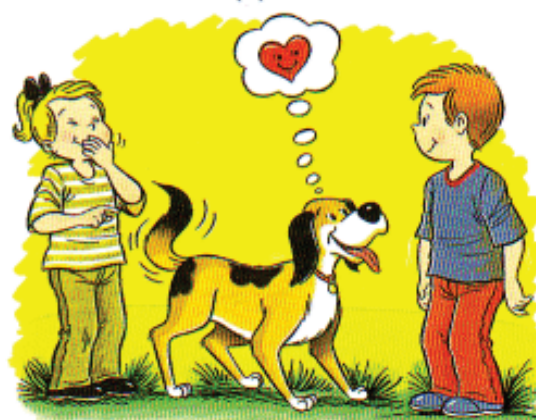
Psi ne morejo z besedami izraziti negotovosti, strahu, napadalnosti, veselja ali igrivosti. To nam pokažejo z glasom in govorico telesa, pri kateri uporabljajo oči, uhlje, kožo in držo repa. Za dobro sožitje med človekom in psom moramo poskrbeti sami in se naučiti pravilnega obnašanja v pasji družbi. Naslednji nasveti ne veljajo samo za otroke, ampak tudi za odrasle, saj se otroci učijo od starejših.

Psu nikoli ne glej strmo v oči!

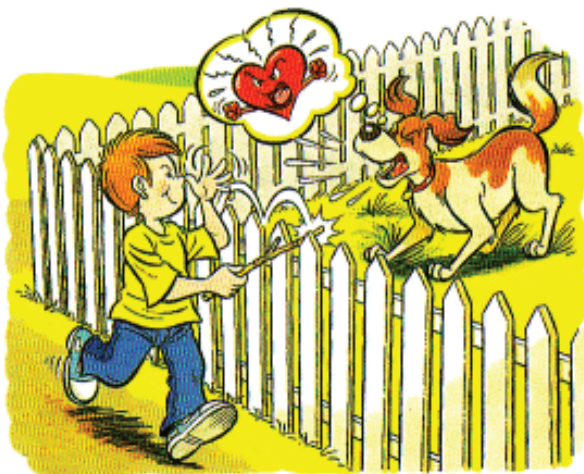
✗ Ne tako!

Pes bo tvoje strmenje v svoje oči razumel kot izzivanje, češ, pa poglejmo, kdo je močnejši. In ker je on dosti močnejši od tebe, ga na ta način nikar ne izzivaj na spopad.

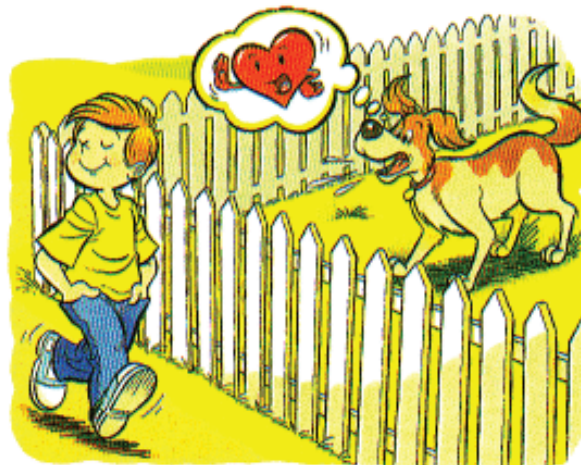
✓ Tako je prav!

Nikoli ne izzivaj psa za ogrado, saj ga lahko že naslednji dan srečaš na ulici!

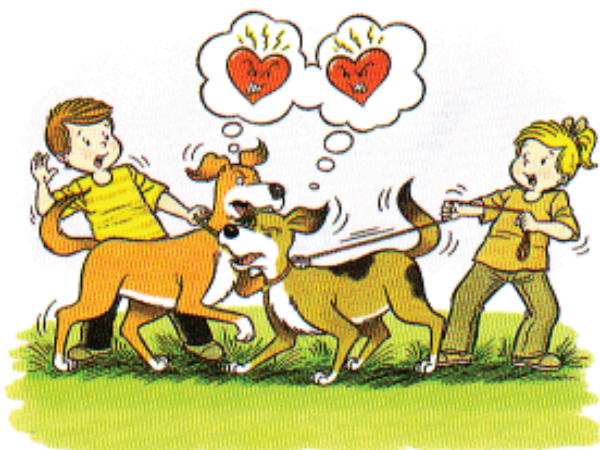
✗ Ne tako!

Pes laja, da bi ubranil svoj teritorij pred neznanci. Najbolje je, da ga ne gledaš in greš naprej.

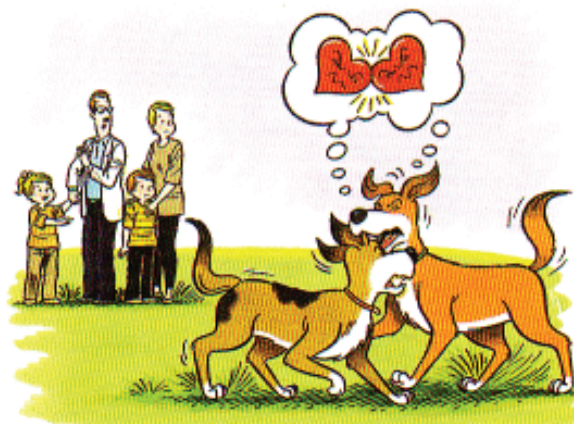
✓ Tako je prav!

Nikoli ne poskušaj ločiti psov, ki se ravsata!

✗ Ne tako!

Kadar se psa ravsata, pogosto sploh ni tako hudo, kot je videti. Večinoma poskušata le preveriti, kdo je močnejši. Vendar, če vmes poseže človek, ga lahko ugriznata. Zato pusti, naj ju ločita lastnika.

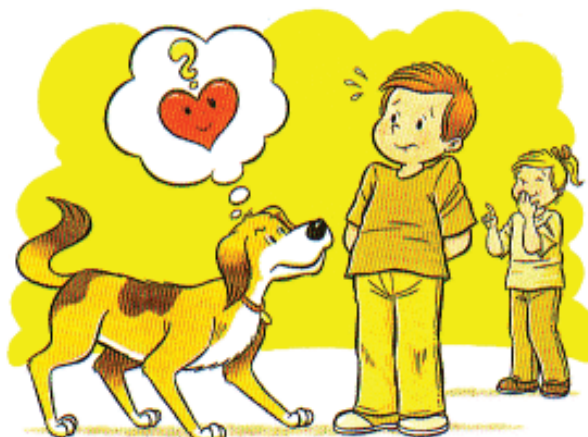
✓ Tako je prav!

Zelo pomembno: nikoli ne beži pred psom, tudi če te je strah!

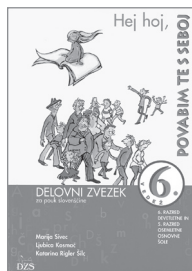
✗ Ne tako!

Pes je lovec. Če bežiš pred njim, te bo lovil in te poskusil ujeti - teče pa veliko hitreje kot ti. Ustavi se, ne glej ga in ne premikaj rok, pa se tudi on ne bo več zmenil zate.

✓ Tako je prav!

(Vir: http://www.4missa.net/mastino/napoletano.htm#povezava_govor)

DZ str. 37, 38, 39, 40
ZVOKI IZ NARAVE
LJUBITELJI PTIC NA IZLETU

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci poslušajo različne zvoke in jih prepoznajo;
- povedo, kako so zvoke vplivali na njihovo razpoloženje;
- glasno berejo neumetnostno besedilo *Ljubitelji ptic na izletu*;
- preverijo razumevanje besedila;
- povedo svoje mnenje o besedilu in ga skušajo utemeljiti, pripovedujejo o svojih izkušnjah ob besedilu;
- bogatijo si besedni zaklad, razlagajo nerazumljive besede;
- povedo, kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno.

KLJUČNE BESEDE

POTREBUJEMO ŠE

Hej hoj, besedila, igre in vaje za poslušanje, DZS 2003, CD 1, posnetek 1/1 in 2/2

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

naravoslovje, glasba, etnografija, likovna vzgoja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo poslušamo *Zvoke iz narave* (CD *Hej hoj, besedila, igre in vaje za poslušanje*, DZS 2003, CD 1, posnetek 1/1 in 2/2, DZ str. 37).
- Sledi pogovor o tem, katere zvoke so slišali. Učence spodbudimo, da pripovedujejo o svojih izkušnjah ob poslušanih besedilih/zvokih iz narave.
- Učencem napovemo, da bodo slišali zvočne uganke iz narave. Pozorno morajo poslušati in jih skušati prepoznati. Po poslušanju vsake uganke napišejo (ali narišejo), kar so slišali. Skupaj preverimo rešitve.
- Sledi povabilo k branju – *Ljubitelji ptic na izletu*. Učenci besedilo najprej tiho berejo. Sledi glasno branje.
- Po branju sledi voden pogovor o vsebini. Učence spodbujamo, da izrazijo mnenje o besedilu, kaj so izvedeli novega, kako jim je bilo všeč ...
- Sledi reševanje nalog (delovni zvezek str. 39, 40).
- Za domače delo učenci napišejo krajši sestavek. Izberejo si naslov (učbenik str. 40 – Ideje za govorni nastop – pisanje): *Na taborniškem izletu* (pripoved), *Dlesk* (opis ptice), *Kranjski jeglič* (opis zaščitene rastline), *Ob izbranem naslovu lahko učenci pripravijo tudi govorni nastop*.

RAZLAGA BESED (DZ str. 40/8)**vznožje -a s (o)**

1. mesto, prostor na ležišču, kjer so noge: sestri k vznožju, na vznožje; vznožje postelje; vznožje in vzglavje

2. spodnje, najnižje mesto, področje a) vzpetine: hrib je od vznožja do vrha pogozden; kraj ob vznožju gore; vznožje, pobočje in vrh b) vzpenjajočega se, dvigajočega se zemljišča: vznožje nasipa, vinograda // spodnji, najnižji del česa vzpenjajočega se, dvigajočega se sploh: vznožje gorske stene; vznožje stolpa, stopnic/vznožje kipa
(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

melišče -a s (i)

grušč in pesek, ki se nabirata ob vznožju (gorskih) sten in pobočij: pod steno nastaja novo melišče; šli so po stezi, ki drži čez melišče/melišče se že zarašča
(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

vilovina -e ž (i)

bot. trava s togimi listi in valjastim ali glavičastim socvetjem, Sesleria: na strmih kamnitih pobočjih rastoča vilovina
(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

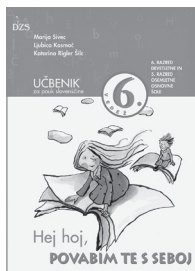
pobočje -a s (o)

nagnjen svet med vznožjem in vrhom gore, hriba: pobočje so razrili hudourniki; gozdnata, skalnata pobočja; osojno, prisojno pobočje; položno, strmo pobočje; hiša na pobočju; vasi, raztresene po pobočjih/pobočje hriba
(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

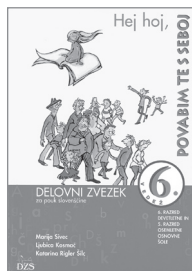
spúst -a m (û)

1. glagolnik od spustiti: spust rolete, zavese/spust po vrvi/spust letala/spust v dolino; spust po severnem pobočju je nevaren; spust s padalom/spust na smučeh
2. svet, ki je čedalje nižji v določeni smeri: položen, strm spust/tura z dolgimi spusti in velikimi vzponi
(Slovar slovenskega knjižnega jezika, CD)

Zapiski:

U 33, 34, 35
POLŽEK NESE ...
CENE ČEŠNJE ŽE ŠE JE

DZ 41–51
KO SI GOST V GOZDU
GLASOVI IN ČRKE
SLOVENSKEGA
KNJIŽNEGA JEZIKA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Navedejo samoglasnike in soglasnike slovenskega knjižnega jezika, ločijo pojma glas in črka ter se zavedajo delne nesimetrije v njunem razmerju;
- v besedah prepoznavajo samoglasnike in soglasnike;
- glasno izgovarjajo besede s širokim in z ozkim *e* in *o*;
- vadijo razločno, naravno in knjižno govorjenje – tu so pozorni zlasti na težja mesta v knjižni izreki: izgovor glasov glede na pokrajinski/narečni govor; mesto naglasa; vezani izgovor nezložnih predlogov; stavčni poudarek in intonacijo;
- vadijo težja mesta v pravopisu: zapis nezvočnikov sredi besede; zapis *w* na začetku besede; zapis soglasniških sklopov; zapis polglasnika v soglasniških sklopih;
- v konkretnem primeru utemeljijo: zapis glasov v besedi in rabo velike/male začetnice;
- pravilno uporabljajo predlog *z/s*.

KLJUČNE BESEDE

glasovi in črke slovenskega knjižnega jezika, samoglasnik, soglasnik, zvočnik, nezvočnik; raba predloga *z/s*

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo napišemo na tablo GOST V GOZDU. Učence povabimo, da nam s svojimi besedami razložijo, kaj to pomeni.
- Navežemo se na snov 4. in 5. razreda, ko so že spoznali samoglasnike in soglasnike.
- Učence povabimo, da napišejo v zvezek svoje ime in priimek ter ugotovijo, koliko je samoglasnikov in soglasnikov.
- Opozorimo na glas *o* v besedah *gozd* in *gost*. Učence spodbujamo, da ugotovijo razliko.
- Razložimo, da gre res za isto črko, vendar govorimo o dveh različnih glasovih.
- Črka je znamenje za glas. Črko pišemo, glas pa izgovorimo. V slovenščini imamo 29 glasov in le 25 črk.
- Na tabli nastaja miselni vzorec (pustimo le prostor za naslov); pregled črk in glasov slovenskega knjižnega jezika je v učbeniku na str. 35.

GLASOVI IN ČRKE SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

SAMOGLASNIKI

8

Samoglasniki
a, e, ε, *ǫ*, i, o, o, u

SOGLASNIKI

21

Soglasniki
b, c, č, d, dž, f, g, h, j, k, l, m, n,
p, r, s, š, t, v, z, ž

Za lažje pomnenje soglasnikov razlago ponazorimo z besednima zvezama *ta suhi škafec pušča* in *gad zbeži* ter z besedo *mlinarjev*.

Ob tej razlagi lahko učencem predstavimo tudi nadaljnjo delitev soglasnikov, in sicer na zvočnike in nezvočnike.

Sledi utrjevanje, in sicer tako, da učenci glasno izgovarjajo besede (učbenik str. 33).

Ob vajah učence opozorimo na črki *o* in *e*. Izgovarjata se lahko široko ali ozko, e-ji pa tudi kot polglasnik.

Primeri:

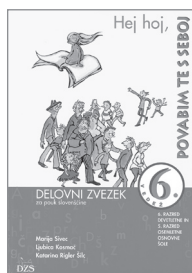
	ŠIROKI	OZKI	POLGLASNIK
Glas e	z <i>e</i> mlja	ce <i>s</i> ta	pe <i>s</i>
Glas o	vo <i>d</i> a	po <i>t</i>	

- Na tablo napišemo V prostem času se ukvarjam ... Učence povabimo, da dokončajo stavek, ki mora vsebovati predlog *s/z* in samostalnik v orodniku.
- Skupaj pregledamo njihove predloge in popravimo morebitne napake. Učenci ponovijo pravilo o rabi predloga. Povzamemo, da predlog *s* uporabljamo samo pred določenimi glasovi (soglasniki iz povedi *ta suhi škafec pušča*), sicer uporabljamo *z*.
- V učbeniku str. 34 preberemo vse primere. Učence opozorimo, da predlog *s/z* izgovarjajo skupaj z naslednjo besedo.
- Razložimo, kdaj besede dobijo končnico *-em*, *-ev* (za ponazoritev učencem predstavimo poved *Cene češnje že / še je*). Če se beseda konča na soglasnik, ki je v tej povedi, potem namesto končnic *-ov*, *-om* uporabimo končnici *-ev*, *-em*.

Primeri:

Franc – s Francem
meč – z mečem
mož – z možem
koš – s košem
konj – s konjem

Sledi utrjevanje (delovni zvezek str. 42, 43).

DZ str. 44, 45, 46–51
NA OBISKU PRI SOLINARJU
PREDSTAVIMO SE Z
IMENOM
GREMO NA OBISK
MLINARJI IN POMLINARJI

- Učenci tiho berejo neumetnostno besedilo – *Na obisku pri solinarju*;
- povedo svoje mnenje ter ga utemeljijo;
- besedilo pomensko razčlenijo;
- v besedilu iščejo zahtevani podatek;
- pravilno uporabljajo predlog *k/h*;
- vadijo razločno, naravno in knjižno govorjenje – tu so pozorni zlasti na težja mesta v knjižni izreki: izgovor glasov glede na pokrajinski/narečni govor; mesto naglasa; vezani izgovor nezložnih predlogov; stavčni poudarek in intonacijo.

KLJUČNE BESEDE

Raba predloga *k/h*

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učitelj spodbudi učence, da povedo, kateri so najbolj znani Slovenci, in svoj izbor utemeljijo.
- Napovemo, da bomo brali besedilo, ki govori o najbolj znanem slovenskem solinarju.
- Besedilo glasno beremo.
- Po branju učenci izrazijo mnenje.
- Razumevanje učenci preverijo z reševanjem vaj (delovni zvezek str. 47).
- Učence vprašamo, h komu gredo najraje na obisk. Njihove odgovore zapisujemo na tablo.
- Ponovimo, kdaj rabimo predlog *k* in kdaj *h*. Predlog *h* uporabljamo, če se beseda, ki stoji za predlogom, začne na *k* ali *g*.

Primer: Grem *h* gospe, *h* kmetu – grem *k* hišniku, *k* Alenki.

- Sledi utrjevanje (delovni zvezek str. 49). Učenci glasno berejo. Opozorimo jih, da predlog *k/h* izgovarjajo skupaj z naslednjo besedo.
- Učenci samostojno rešujejo vaje za utrjevanje pravilnega zapisa besed (delovni zvezek str. 44, 45, 50, 51).
- Rešitve nalog preverimo skupaj. Priporočljivo je, da učenci vidijo pravilen zapis tudi na tabli.

UČNI LIST: UTRJEVANJE PREDLOGA Z/S

Z ali S?

Pogovarjam se

_____ mamom.
 _____ teto.
 _____ zdravnikom.
 _____ socialno delavko.
 _____ ravnateljico.
 _____ psihologinjo.
 _____ sošolcem.
 _____ zobozdravnikom.
 _____ očetom.
 _____ prodajalko.
 _____ stricem.
 _____ učiteljico.

Igram se

_____ prijateljem.
 _____ bratrancem.
 _____ bratom.
 _____ sestri.
 _____ sosedo.
 _____ Matejem.
 _____ sestrično.
 _____ Lano.
 _____ sošolcem.
 _____ prijateljico.
 _____ Filipom.
 _____ Manco.

Jem pico

_____ salamo.
 _____ sirom.
 _____ gobami.
 _____ rukolo.
 _____ pršutom.
 _____ jajcem.
 _____ smetano.
 _____ morskimi sadeži.
 _____ zelenjavo.

Prijatelj se ukvarja

_____ športom.
 _____ plesom.
 _____ smučanjem.
 _____ tenisom.
 _____ šahom.
 _____ plezanjem.
 _____ golfom.
 _____ namiznim tenisom.
 _____ atletiko.

Nisem zadovoljen

_____ oceno.
 _____ darilom.
 _____ rezultatom.
 _____ kosilom.
 _____ obleko.
 _____ knjigo.

Ponavadi potujemo

_____ avtom.
 _____ kolesom.
 _____ letalom.
 _____ kombijem.
 _____ vlakom.
 _____ avtobusom.

POJOČE RIBE IN MUHE

Spomladi narava oživi in obkroža nas vse polno zvokov. Ptiči pojejo, žabe regljajo, muhe brenčijo. V zraku se prepletajo najrazličnejše melodije samčkov, ki skušajo osvojiti samičke. Pa ste že kdaj pomislili, da bi bil lahko takšen "hrup" tudi v morju?

Da obstajajo samčki rib, ki prepevajo "na vsa pljuča" oziroma na plavalne mehurje, da bi privabili samičke? Da, tudi ribe se oglašajo.

Vsako pomlad priplavajo samčki rib vrste *porichthys notatus* iz globin Tihega oceana v območje plimovanja, kjer pod skalami izkopljejo gnezda in začne se »petje«. Privabiti skušajo čim več samičk, da bi odložile jajčeca v njihova gnezda.

Samčki »pojejo« s stiskanjem plavalnega mehurja z okolnimi mišicami. Njihovo oglašanje slišimo kot nekakšno brnenje. Ker imajo gnezda precej blizu skupaj, se pesmi več samčkov zlijejo v nekakšno enozvočje. Tako sploh ni jasno, kako samičke ločijo pesmi posameznih samčkov in si izberejo tistega, ki poje najlepše.

Ko si samičke izberejo najbolj všečnega partnerja, na strop njegovega gnezda odložijo jajčeca in odplavajo. Samčki jajčeca oplodijo in čuvajo, hkrati pa pojejo še naprej, da bi privabili še kakšno samičko. Niso pa edini oplojevalci v njihovem gnezdu. Okoli njihovega gnezda plavajo še drugi samčki, imenovani potuhnjenjenci. To so samčki iste vrste, ki so pol manjši in osemkrat lažji od prepevajočih samčkov. Zanimivo je, da ti samčki ne morejo peti, ampak lahko samo nekako godrnjajo. Tako seveda ne morejo privabiti samičk in ne preostane jim drugega, kot da v gnezdih velikih samčkov oplodijo nekaj jajčec.

Niso pa te ribe edini nenavadni pevci. S prepevanjem osvajajo svoje družice tudi nekatere muhe. Samčki vinske mušice svoje »pesmi« ustvarjajo z vibriranjem kril. Pesmi so sestavljene iz različnih zaporedij vibriranja in prekinitev. Ta zaporedja se razlikujejo pri različnih vrstah vinskih mušic, lahko pa tudi med posamezniki iste vrste.

Vinske mušice zaznajo prepevanje z antenami in se odzovejo s pripravljenostjo za parjenje. Samičke so občutljive le za pesmi samčkov svoje vrste, na druge pesmi pa se ne odzovejo. Zadnje čase znanstveniki ugotavljajo, da vinske mušice z oglašanjem morda celo opozarjajo na prisotnost plenilcev.

Maja Berden Zrimec

(Prirejeno po GEA, maj 2003)

1. Odgovori.

/3

Kdo je napisal besedilo *Pojče ribe in muhe*? _____

Kje je bilo objavljeno? _____

Kdaj je bilo objavljeno? _____

2. Drži ali ne drži?

/5

	Res je	Ni res
Samci ribe pojejo z namenom, da bi pregnali samice.		
Oglašanje ribjih samčkov slišimo kot brnenje.		
Samičke odložijo jajčka na dno samčevega gnezda.		
Muhe se oglašajo z vibriranjem kril.		
Vse vrste vinskih mušic se oglašajo enako.		

3. Iz besedila izpiši, kako se oglašajo naslednje živali:

/3

muhe: _____

žabe: _____

ptiči: _____

4. Kaj pomeni naslednja poved? Obkroži pravilni odgovor.

/1

Ko si samičke izberejo najbolj všečnega partnerja, na strop njegovega gnezda odložijo jajčeca in odplavajo.

- a) Samičke najprej odložijo jajčeca in si potem izberejo partnerja.
- b) Samičke si najprej izberejo partnerja in potem odložijo jajčeca v njegovo gnezdo.
- c) Samičke odložijo jajčeca v neko gnezdo in odplavajo.
- č) Samčki si izberejo samice in gredo v njihovo gnezdo.

5. opiši razliko med velikimi samčki in potuhnjenici.

/1

6. Razloži naslov Pojoče ribe in muhe s svojimi besedami.

/1

7. Na črte vstavi manjkajoče črke (na vsako črto vpiši eno črko).

/9

Gorile so največje o__ice. O__rasli samci so visoki okro__ dva metra. V naravi živijo samo v osred __ __ em delu Afrike. Največ časa preživijo na go__dnih tleh. Samci imajo do__ge, močne in ostre zobe. Z njimi branijo samice in mladiče. Ža__ pa jih ne morejo braniti pre__ puškami lo__cev. Velika nevarnost pa je zma __ __ ševanje življe __ __skega prostora. Re__ni ljudje sekajo drevesa in go __ __spreminjajo v n__ive.

8. Vstavi predlog z ali s.

/4

Kako je ____ fotografiranjem ptic pri prehranjevanju? Tiste, ki so zadovoljne ____ ponujeno hrano, zlahka privabimo na primerno razdaljo. Take so vrste, ki se prehranjujejo ____ semeni, ____ večjimi cvetovi in ____ plodovi, pa tudi tiste, ki se pozimi hranijo ____ mrhovino. Najtežje je fotografirati ptice, ki se ukvarjajo ____ lovljenjem živega plena. Priložnost se ponudi redko, tako da fotograf le redko odide ____ zanimivim posnetkom.

Prerejeno po: Boris Kozinc, GEA, september 2005

9. Vstavi predlog k ali h.

/1

Samice plavajo ____ gnezdu. Ko priplavajo do gnezda, tam pustijo jajčeca. Vendar ____ samcu ne pride le ena samica, ampak več.

10. Obkroži vse samoglasnike.

/2

Tudi ribe se oglašajo.

11. Obkroži vse soglasnike.

/2

Bi bil lahko takšen "hrup" tudi v morju?

12. Iz besedne zveze Pojoče ribe in muhe izpiši:

/2

samoglasnike: _____ soglasnike: _____

1.

/3

Besedilo je napisala Maja Berden Zrimec.
Objavljeno je bilo v reviji Gea.
Objavljeno je bilo maja 2003.

2.

/5

Res je	Ni res
	X
X	
	X
X	
	X

3.

/3

vibrirajo, brenčijo
regljajo
pojejo

4.

/1

b)

5. (po smislu)

/2

Potuhnjeneci so samčki iste vrste, ki za polovico manjši in osemkrat lažji od prepevajočih samčkov. Ti ne morejo peti, lahko samo godrnjajo, zato ne morejo privabiti samičk.

6. (po smislu)

/1

Da se tudi ribe in muhe oglašajo.

7.

/9

opice
Odrasli
okrog
osrednjem
gozdnih
dolge
Žal
pred
lovcev
zmanjševanje
življenjskega
Revni
gozd
njive

8.

/4

S, S, S, Z, S, Z, Z, Z

9.
k, h

/1

10.
Tudi ribe se oglašajo.

/2

11.
Bil lahko takšen "hrup" tudi v morju?

/2

12.
o, o, e, i, e, i, u, e
p, j, č, r, b, n, m, h

/2

Zapiski:

Najlepša slovenska beseda

Najlepša slovenska beseda je MIDVA. Najbolj sta se ji približali besedi HREPENENJE, ki je osvojila mesto prve spremljevalke, in TAČKA kot druga spremljevalka.

(Prirejeno po: <http://www2.arnes.si/~gzver/arhiv%202005/najbeseda/tuje%20najbesede.html>, 31.3.2005)

Najlepše nemške besede

Nemški jezikovni inštitut je organiziral tekmovanje za najlepšo nemško besedo.

Na njihov naslov je po elektronski in običajni pošti prišlo več kot 20 000 predlogov.

Zdaj je na potezi žirija, ki jo sestavljajo nemški igralci, režiserji, glasbeniki in nogometni trener FC Freiburg Volker Finke. Med kandidati za končno zmago so naslednje besede:

Pustoblume (regrat),

Sehnsucht (hrepenje),

Vergißmeinnicht (spominčica),

Mitgefühl (sočutje),

Glück (sreča),

Wolkenkuckucksheim (grad v oblakih) ...

Lani je zmagala beseda **Habseligkeiten** (imetek, imetje).

(Prirejeno po: <http://www.mladina.si/dnevnik/49413/>, 2. avgust 2004)

Najlepše angleške besede

Najlepša beseda v angleškem jeziku je mati (**mother**), sledijo ji strast (**passion**), nasmeh (**smile**), ljubezen (**love**) in večnost (**eternity**).

To je pokazala raziskava, v kateri je sodelovalo 40 000 ljudi iz 102 držav, kjer angleščina ni uradni jezik, je sporočila ustanova British Council, ki je zadolžena za promocijo britanske kulture v svetu.

British Council te dni slavi 70. rojstni dan, zato ni naključje, da se je na seznamu najbolj priljubljenih besed v angleškem jeziku znašlo skupaj 70 besed. "Zanimivo je, da se je beseda mati, ki edina izmed 70 besed opisuje nek medčloveški odnos, znašla na prvem mestu," je rezultate komentiral tiskovni predstavnik British Councila Greg Selby.

Kot zanimivost velja omeniti, da se beseda oče (father) ni uvrstila na omenjeni seznam.

(Prirejeno po <http://www2.arnes.si/~gzver/arhiv%202005/najbeseda/tuje%20najbesede.html>)

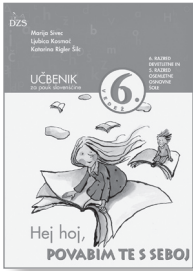
SKLOP 5: POVEJMO, POGOVARJAJMO SE

Naslov sklopa *Povejmo, pogovarjajmo se* vabi učence, da spregovorijo. Da povedo, kakšno je njihovo mnenje in ga utemeljijo. Teme za izhodišče pogovora so privlačne in zanimive za učence te starosti, npr. čustva, skrita kamera, življenje vrstnikov, šolske uniforme, šolska malica ...

- V tem sklopu učenci tiho in glasno berejo neumetnostna besedila, in sicer strip, opis življenja vrstnikov po svetu in pripoved o doživetju.
- Preverijo bralno razumevanje, spoznajo, kaj je pripoved o doživetju, na koncu pa jo sami tvorijo.
- Poslušajo daljši pogovor, ga razumejo in analizirajo.
- Spoznajo uradni in neuradni telefonski pogovor. Vadijo ustrezno in vljudno pogovarjanje v neuradnih in uradnih telefonskih pogovorih.
- Na okrogli mizi imajo vsi učenci možnost, da povejo svoje mnenje o določenem vprašanju. Naučijo se tudi pravil, ki veljajo pri tovrstnem pogovoru.
- Spoznajo osebne zaimke in jim določijo osnovne oblikoslovne značilnosti. Zaimke sklanjajo in pravilno rabijo.
- Učenci spoznajo sopomenke, protipomenke, nadpomenke in podpomenke.
- S pomočjo učbenika in vaj v delovnem zvezku na novo vpeljemo jezikoslovne pojme in izraze zanje (predvsem na ravni njihove rabe):
 - zaimek, osebni zaimek;
 - oseba: prva, druga, tretja;
 - sopomenka, protipomenka, nadpomenka, podpomenka.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Skrita kamera – strip	Med seboj
Skrita kamera	Osebni zaimki
Halo, halo	
Avstralske šolske uniforme	
Mladi prodajalci	

U str. 49, 50, 51
SKRITA KAMERA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo pripoved o doživetju, preverijo bralno razumevanje;
- izrazijo svoje mnenje o skritih kamerah in ga utemeljijo;
- spoznajo, kaj je pripoved o doživetju in kako se tvori;
- samostojno tvorijo pripoved o doživetju;
- glasno berejo svoje pripovedi o doživetju;
- presojuje pripovedi sošolcev.

KLJUČNE BESEDE

pripoved o doživetju

POTREBUJEMO ŠE

zgoščenko (2) s priročnikom, CD-predvajalnik

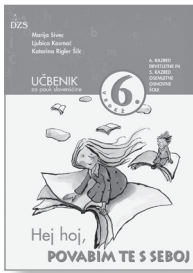
TRAJANJE

2 uri

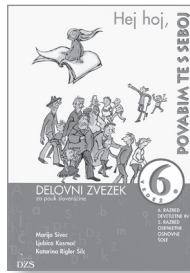
POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo poslušamo posnetek Babica praznuje (CD *Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje*, posnetek 14). Sledi pogovor o slišnem in preverjanje razumevanja.
- Učence spodbudimo, da tudi sami povejo kakšno zanimivo pripoved, ki se jim je zgodila na kakšnem praznovanju.
- Učenci si ogledajo strip v učbeniku na str. 49. Pogovorimo se o tem, kaj bi storili, če bi bili izbrani oni, katere skrite kamere se jim zdijo zanimive, napete, dolgočasne ...
- Učitelj glasno prebere pripoved o doživetju *Skrita kamera* (učbenik str. 50). Učenci o prebranem besedilu izrazijo svoje mnenje. Sledi tiho branje učencev in preverjanje bralnega razumevanja ob vprašanjih.
- Povzamemo, kaj je pripoved o doživetju in kako jo tvorimo. Pripoved o doživetju je besedilo, ki je napisano v pretekliku. Pripovedovalec v besedilo vpleta svoja čustva in vrednoti dogodke. Ogledamo si tudi nasvete, ki nas vodijo k pisanju pripovedi o doživetju.
- Učenci tvorijo pripoved o doživetju (lahko za domačo nalogo) in jo glasno preberejo.

U str. 49, 52, 53
SKRITA KAMERA
HALO, HALO

DZ str. 74, 75
MED SEBOJ

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci izrazijo svoje mnenje o določenem vprašanju, problemu;
- berejo in poslušajo neuradni pogovor;
- berejo in poslušajo telefonski pogovor v različnih govornih položajih (uradni in neuradni);
- prepoznajo temo pogovora, namen in okoliščine;
- tvorijo uradne in neuradne telefonske pogovore v obliki igre vlog;
- presojajo ustreznost in vljudnost pogovora v različnih govornih položajih;
- spoznajo pravila telefoniranja;
- presojajo rabo knjižnega in neknjižnega jezika v različnih govornih položajih.

KLJUČNE BESEDE

pogovor, uradni in neuradni pogovor

POTREBUJEMO ŠE

Učni list (priloga 1)

TRAJANJE

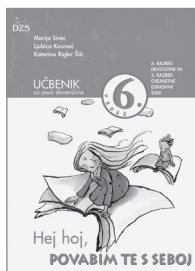
1 ura

POVEZAVA

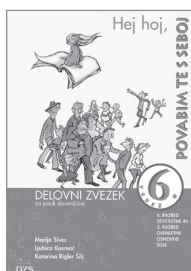
medijska vzgoja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo si učenci ogledajo strip (delovni zvezek str. 74). Ob stripu izrazijo svoje mnenje. Kako se počutijo, če dosežejo slabši/boljši rezultat, kot so ga pričakovali?
- Rešimo vaje na str. 75. Učencem damo pri 3. nalogi možnost, da vsak izrazi svoje mnenje.
- Pogovorimo se o telefoniranju, ogledamo si *Hitri bonton telefoniranja* (glej prilogo 1).
- Dva učenca prebereta telefonski pogovor med ravnateljico in Gašperjevo mamo (učbenik str. 52). Po prvem poslušanju učenci odgovarjajo na učiteljeva ustna vprašanja o bistvenih podatkih, npr. kdo se je pogovarjal, o čem sta se pogovarjala, kdo je koga poklical, zakaj je ravnateljica poklicala ...
- Učenca telefonski pogovor prebereta še enkrat. Po drugem poslušanju učenci presodijo vljudnost in ustreznost sogovorcev ter svoje mnenje utemeljijo.
- Dva učenca prebereta naslednji telefonski pogovor (učbenik str. 53). Po prvem poslušanju učenci odgovarjajo na učiteljeva ustna vprašanja o bistvenih podatkih. Pogovor preberemo še enkrat.
- Po drugem poslušanju učenci presodijo vljudnost in ustreznost sogovorcev ter mnenje utemeljijo.
- Primerjamo oba telefonska pogovora. Pozorni smo na začetek pogovora, vikanje oz. tikanje, uporabo besed, pozdrave na koncu pogovora.
- Na podlagi ugotovitev povemo, kateri pogovor je uraden in kateri ne, in mnenje utemeljimo.
- Učenci v parih vadijo telefonske pogovore. Teme so navedene v učbeniku na str. 53/3. Telefonske pogovore tudi zapišejo.

U str. 54, 55
GLEJ GA, GAŠPERJA
SKLANJANJE
OSEBNIH
ZAIMKOV

DZ str. 76, 77, 78
OSEBNI ZAIMKI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci pridobivajo temeljne jezikoslovne pojme, in sicer spoznavajo izraze za zaimek, osebni zaimek, sklanjanje osebnega zaimka;
- osebnim zaimkom določajo osnovne oblikoslovne lastnosti: oseba, število;
- odpravljajo ponavljanje samostalnikov/samostalniških besednih zvez z osebnimi zaimki – pozaimljajo;
- osebne zaimke rabijo v pravilni sklonski obliki.

KLJUČNE BESEDE

zaimek, osebni zaimek, sklanjanje

POTREBUJEMO ŠE

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

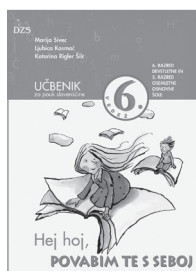
- Za uvodno motivacijo učitelj učencem prebere krajše besedilo, v katerem se ponavlja isti samostalnik. Učenci ugotovijo, kako bi besedilo izboljšali (pozaimljanje).

Primer besedila:

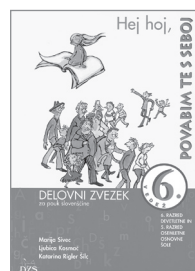
Za domače branje moram prebrati knjigo z naslovom Nedeljka. V naši knjižnici so vse knjige izposojene.

Mamo sem prosila, če mi knjigo kupi. A knjige nimajo tudi v knjigarni. Kako naj sedaj preberem knjigo?

- Zaimke, ki nadomeščajo samostalnike, imenujemo samostalniški zaimki. Med te sodijo tudi osebni zaimki. Osebnim zaimkom določimo osebo in število. Osebni zaimki se sklanjajo. Sklanjanje opazujemo v učbeniku na str. 55.
- Najprej rešimo nalogo 2 v učbeniku na str. 54, kjer gre za pozaimljanje, nato še 1. in 2. nalogo v delovnem zvezku na str. 76. Učence spodbujamo, da podčrtajo tudi nanašalnice.
- Učitelj opozori na daljšo in krajšo obliko zaimka.

U str. 56, 57, 58, 59
AVSTRALSKE ŠOLSKE
UNIFORME
MLADI PRODAJALCI
SOPOMENKE,
PROTIPOMENKE,
NADPOMENKE,
PODPOMENKE

DZ str. 79
ODNOSI MED BESEDAMI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo neumetnostna besedila: opis življenja vrstnikov po svetu;
- razumejo prebrano besedilo;
- izrekajo in utemeljujejo svoje mnenje;
- spoznajo pravila okrogle mize;
- sodelujejo pri okrogli mizi;
- pridobivajo (in utrjujejo) temeljne jezikoslovne pojme, in sicer spoznavajo izraze za sopomenke, protipomenke, nadpomenke, podpomenke;
- danim besedam in besednim zvezam pripisujejo ustrezne sopomenke, protipomenke, nadpomenke, podpomenke.

KLJUČNE BESEDE

okrogla miza, opis življenja vrstnikov, sopomenka, protipomenka, nadpomenka, podpomenka

POTREBUJEMO ŠE

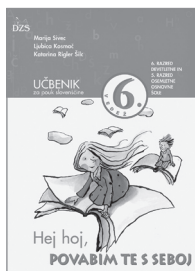
TRAJANJE

2 uri

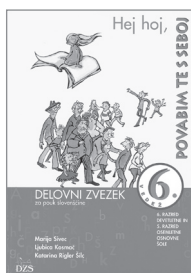
POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo preberemo besedilo *Avstralske šolske uniforme* (učbenik str. 56). Vsak učenec pove, ali se strinja z nošenjem uniform ali ne, in našteje prednosti in slabosti.
- Učence pozovemo, da sestavijo pravila, ki jih je potrebno upoštevati pri okrogli mizi.
- Učencem razdelimo vloge in zaigrajo okroglo mizo na temo zdrava šolska malica (učbenik str. 56/3).
- Iz revij prinesemo slike, ki prikazujejo življenje otrok v razvitem in nerazvitem svetu (npr. ob računalniku ...). Učenci slike med seboj primerjajo. Pogovorimo se, kakšne zadolžitve imajo doma.
- Preberemo besedilo *Mladi prodajalci* (učbenik str. 57). Po prvem branju učenci izrazijo svoje mnenje o slišnem. Po drugem branju odgovorijo na vprašanja, ki preverjajo razumevanje. Učencem damo možnost, da povejo, kako živijo vrstniki okoli njih.
- Nadgradimo znanje iz 5. razreda, ko so učenci že spoznali sopomenke, protipomenke, nadpomenke, podpomenke.
- Učenci samostojno rešujejo vaje (učbenik str. 58, 59; delovni zvezek str. 79).

U str. 54, 55
GLEJ GA, GAŠPERJA
SKLANJANJE
OSEBNIH
ZAIMKOV

DZ str. 76, 77, 78
OSEBNI ZAIMKI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci pridobivajo temeljne jezikoslovne pojme, in sicer spoznavajo izraze za zaimek, osebni zaimek, sklanjanje osebnega zaimka;
- osebnim zaimkom določajo osnovne oblikoslovne lastnosti: oseba, število;
- odpravljajo ponavljanje samostalnikov/samostalniških besednih zvez z osebnimi zaimki – pozaimljajo;
- osebne zaimke rabijo v pravilni sklonski obliki.

KLJUČNE BESEDE

zaimek, osebni zaimek, sklanjanje

POTREBUJEMO ŠE

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

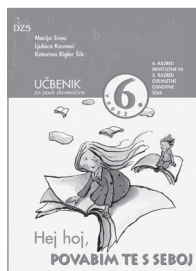
- Za uvodno motivacijo učitelj učencem prebere krajše besedilo, v katerem se ponavlja isti samostalnik. Učenci ugotovijo, kako bi besedilo izboljšali (pozaimljanje).

Primer besedila:

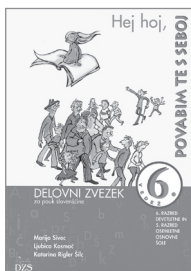
Za domače branje moram prebrati knjigo z naslovom Nedeljka. V naši knjižnici so vse knjige izposojene.

Mamo sem prosila, če mi knjigo kupi. A knjige nimajo tudi v knjigarni. Kako naj sedaj preberem knjigo?

- Zaimke, ki nadomeščajo samostalnike, imenujemo samostalniški zaimki. Med te sodijo tudi osebni zaimki. Osebnim zaimkom določimo osebo in število. Osebni zaimki se sklanjajo. Sklanjanje opazujemo v učbeniku na str. 55.
- Najprej rešimo nalogo 2 v učbeniku na str. 54, kjer gre za pozaimljanje, nato še 1. in 2. nalogo v delovnem zvezku na str. 76. Učence spodbujamo, da podčrtajo tudi nanašalnice.
- Učitelj opozori na daljšo in krajšo obliko zaimka.

U str. 56, 57, 58, 59
AVSTRALSKE ŠOLSKE
UNIFORME
MLADI PRODAJALCI
SOPOMENKE,
PROTIPOMENKE,
NADPOMENKE,
PODPOMENKE

DZ str. 79
ODNOSI MED BESEDAMI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo neumetnostna besedila: opis življenja vrstnikov po svetu;
- razumejo prebrano besedilo;
- izrekajo in utemeljujejo svoje mnenje;
- spoznajo pravila okrogle mize;
- sodelujejo pri okrogli mizi;
- pridobivajo (in utrjujejo) temeljne jezikoslovne pojme, in sicer spoznavajo izraze za sopomenke, protipomenke, nadpomenke, podpomenke;
- danim besedam in besednim zvezam pripisujejo ustrezne sopomenke, protipomenke, nadpomenke, podpomenke.

KLJUČNE BESEDE

okrogla miza, opis življenja vrstnikov, sopomenka, protipomenka, nadpomenka, podpomenka

POTREBUJEMO ŠE

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo preberemo besedilo *Avstralske šolske uniforme* (učbenik str. 56). Vsak učenec pove, ali se strinja z nošenjem uniform ali ne, in našteje prednosti in slabosti.
- Učence pozovemo, da sestavijo pravila, ki jih je potrebno upoštevati pri okrogli mizi.
- Učencem razdelimo vloge in zaigrajo okroglo mizo na temo zdrava šolska malica (učbenik str. 56/3).
- Iz revij prinesemo slike, ki prikazujejo življenje otrok v razvitem in nerazvitem svetu (npr. ob računalniku ...). Učenci slike med seboj primerjajo. Pogovorimo se, kakšne zadolžitve imajo doma.
- Preberemo besedilo *Mladi prodajalci* (učbenik str. 57). Po prvem branju učenci izrazijo svoje mnenje o slišnem. Po drugem branju odgovorijo na vprašanja, ki preverjajo razumevanje. Učencem damo možnost, da povejo, kako živijo vrstniki okoli njih.
- Nadgradimo znanje iz 5. razreda, ko so učenci že spoznali sopomenke, protipomenke, nadpomenke, podpomenke.
- Učenci samostojno rešujejo vaje (učbenik str. 58, 59; delovni zvezek str. 79).

HITRI BONTON TELEFONIRANJA

Ko si klican:

Oglasi se, tudi če si slabe volje.

Če je pomota, to vljudno povej. Tudi ti se lahko zmotiš.

Če si v družbi in sprejmeš telefonski klic, ni to prav ne do tistega, ki kliče, ne do prijateljev, ki so s tabo. Hkrati se namreč lahko posvečaš samo enemu. Bolje je, da se tistemu, ki te kliče, opravičiš in rečeš, da ga boš poklical nazaj pozneje.

Med pogovorom se posvečaj sogovorniku, kar pomeni, da med pogovorom ne bereš knjige in ne igraš računalniške igrice.

Če si ti prejemnik klica – to pomeni, da nisi ti tisti, ki plačuje –, bodi uvideven do plačnika in ne govori predolgo.

Ko kličeš:

Predstavi se.

Vprašaj, ali oseba, ki si jo poklical/–a, sploh lahko govori. »Motim?« ali »Imaš čas za pogovor?« sta vprašanji, ki nista nikoli odveč.

Če se zmotiš v številki, se opraviči, pa čeprav si morda napako odkril/–a, še preden je klicani dvignil slušalko. Nikar kar ne prekini zveze.

Velja za obe smeri:

Med poukom, v kinodvorani, v koncertni dvorani ... omogoči drugim, da nemoteno gledajo ali poslušajo, in mobi izklopi, če ga že ne moreš pustiti doma.

(prirejeno po Bonton telefoniranja, Pil plus, letnik 58, 21. oktober 2005, str. 41)

Erica Johnson Debeljak: Tujka v hiši domačinov

Erica Johnson Debeljak je Američanka. Odločila se je, da bo živel v Sloveniji. Ker je govorila le angleško, je v Ljubljani obiskovala tečaj slovenščine. Za Američane je učenje slovenščine zelo težko. Na tečaju so že na začetku učili besede za poklice. Potem je šla obiskat prijateljico. Ko je stopila na hodnik, je na tabli z zvonci proučevala priimke, da bi pozvonila na pravega. Vzkliknila je: »Kako smešno! Pišejo se Pavec, Krojač, Mlinar!« V besedah je videla le poklice, ki se jih je naučila na tečaju. Pozabila je, da imajo tudi v angleščini take priimke: Singer, Smith, Miller.

Nekoč jo je poklicala moževa prijateljica in jo vprašala, kje ima soproga. Prijateljica je uporabila precej uradno besedo za moža – soprog, ki pa je Erica ni še nikoli slišala. Erica je stavek dobro razumela, vendar ni našla smisla. Mislila je, da jo moževa prijateljica sprašuje, kje ima supergo. Besedi namreč podobno zvenita. Zato je rekla: »V omari!«

(Prerejeno po Delo, 11. 6. 1996)

1. Odgovori s celimi stavki.

/5

Od kod je Erica? _____

Kateri jezik se je učila na tečaju? _____

Kaj označujejo priimki, ki jih je Erica videla, ko je obiskala prijateljico? _____

Zakaj je Erica odgovorila, da ima moža v omari? _____

Zakaj je Erica zamenjala pomen besed *superga* in *soprog* _____

2. Iz besedila izpiši:

/5

- sopomenko za besedo *mož* _____
- sopomenko za besedno zvezo *športni copat* _____
- sopomenko za *telefonirati* _____
- protipomenko za *domačinka* _____
- protipomenko za *neuradno* _____

3. Dopolni preglednico. K nadpomenki napiši štiri podpomenke.

/5

podpomenka	nadpomenka
angleščina, nemščina, francoščina, slovenščina	
	poklici
Krojač, Mlinar, Pevec, Šilc	
	pohištvo
supergi, škornji, sandali, natikači	

4. Obkroži številko tistega pomena besede **tečaj**, o katerem govori uvodno besedilo (Erica Johnson Debeljak: Tujka v hiši domačinov).

/1

Tečaj

1. točka na zemeljski površini
2. organizirana predavanja, npr. za učenje jezikov
3. cena valute in vrednostnih papirjev
4. priprava, ki nosi vratno krilo in omogoča odpiranje

5. Odebeljene besedne zveze zamenjaj z ustreznimi osebnimi zaimki.

/5

Tudi **gospod Pevec in gospod Miller** poznata Erico. _____Pri **Erici in Simonu** bo zabava. _____Povabila sta tudi **Blaža in mene**. _____Za darilo bom **gospe Debeljak** podarila knjigo. _____Jutri bom dala knjigo še **Alešu, Ini in Lani**. _____

6. Dopolni povedi z ustrežno obliko osebnega zaimka.

/5

Erica _____ (ona) pozna.

Erica _____ (ona) je povedala, da je superga v omari.

_____ (On) se zdi slovenščina lahka, Erici pa zelo težka.

Poslali so _____ (oni) kartico iz Amerike.

Gospod Debeljak _____ (midva) je povabil na obisk.

7. Napiši, na kaj se nanašata odebeljena zaimka v besedilu Tujka v hiši domačinov.

/3

Nekoč **jo** je poklicala moževa prijateljica. _____

Prijateljica je uporabila precej uradno besedo za moža – soprog, ki pa **je** Erica ni še nikoli slišala. _____

Priimki, ki **jih** je videla na tabli, pomenijo poklice. _____

8. V vsaki povedi je en osebni zaimek. Poišči ga in ga obkroži.

/5

Zanima me rezultat tekme.

Večkrat ga je na skrivaj pogledala.

Mislím, da nas sploh ne pozna.

Pred njimi pa res nima treme.

Podarila nama je CD.

9. Obkroži pravilno rešitev.

/2

Učiteljica je **tebe/te** spet pohvalila, **njega/ga** pa ne. Vprašal sem **njo/jo**, kako je v Sloveniji. Odgovorila **meni/mi** je, da je Slovenija čudovita dežela. Na cesti **njiju/ju** nisem takoj prepoznala. Nisem **nje/je** videla že več let.

Preberi naslednja telefonska pogovora.

Pogovor A	Pogovor B
<p>Miha: Dober dan, Miha pri telefonu. Bi lahko, prosim, govoril s Kristjanom?</p> <p>Gospod Košir: Trenutno ga ni doma. Šel je na trening.</p> <p>Miha: Mu lahko, prosim, poveste, da naj me pokliče.</p> <p>Gospod Košir: Seveda. Čez eno uro bo že doma. Tako te bo poklical.</p> <p>Miha: Najlepša hvala. Nasvidenje.</p> <p>Gospod Košir: Nasvidenje.</p>	<p>Kristjan: Živijo, Miha! Kaj se dogaja?</p> <p>Miha: Živijo. A jutri res pišemo mato?</p> <p>Kristjan: Ja. A si pozabil?</p> <p>Miha: Čisto mi je ušlo iz glave. A bi se lahko učila skupaj?</p> <p>Kristjan: Ja, kar pridi.</p> <p>Miha: Že letim. Čao.</p> <p>Kristjan: Čao.</p>

10. Dopolni preglednico z manjkajočimi podatki.

/6

	Pogovor A	Pogovor B
Kdo je začel pogovor?		
Kateri pozdrav je sogovorec uporabil na začetku pogovora?		
Kateri pozdrav je sogovorec uporabil na koncu pogovora?		

11. Obkroži pravilne rešitve.

/4

- Pogovor A je **uradni/neuradni**.
Pogovor B je **uradni/neuradni**.
- V pogovoru A se sogovorca **tikata/vikata**.
V pogovoru B se sogovorca **tikata/vikata**.

1.

/5

Erica je iz Amerike.

Na tečaju se je učila slovenščino.

Priimki označujejo poklice.

Erica je odgovorila, da ima moža v omari, ker je razumela, da jo prijateljica sprašuje po supergah. (Ali podoben odgovor.)

Erica je pomen besed zamenjala zato, ker besedi zvenita podobno.

Za vsak odgovor je predvidena po 1 točka. Odgovori morajo biti, kot zahteva navodilo, v celih stavkih/povedih. Pri napačni uporabi velike/male začetnice se odšteje pol točke. Sicer se drugih pravopisnih napak ne odšteva, ker se preverja predvsem razumevanje prebranega.

2.

/5

- *soprog*
- *superga/supergo*
- *poklicati/je poklicala*
- *tujka*
- *uradno*

Za vsako pravilno rešitev je predvidena po 1 točka.

3.

/5

podpomenka	nadpomenka
angleščina, nemščina, francoščina, slovenščina	<i>jeziki</i>
<i>mizar, učitelj, natakarica, frizerka ipd.</i>	<i>poklici</i>
Krojač, Mlinar, Pevec, Šilc	<i>priimki</i>
<i>omara, miza, stol, postelja ipd.</i>	<i>pohištvo</i>
supergi, škornji, sandali, natikači	<i>obuvalo/obutev</i>

Za vsako pravilno rešitev je predvidena po 1 točka.

4.

/1

Tečaj

2. organizirana predavanja, npr. za učenje jezikov

5.

/5

onadva

njiju

naju

njej

njim

6.

/5

jo
ji
Njemu
jim
naju

Za vsako pravilno rešitev je predvidena po 1 točka.

7.

/3

Eriko
besedo
priimki

Za vsako pravilno rešitev je predvidena po 1 točka.

8.

/5

me
ga
nas
njimi
nama

Za vsako pravilno rešitev je predvidena po 1 točka.

9.

/2

tebe
njega
jo
mi
ju
je

Za vsako pravilno rešitev je predvideno po 0,5 točke.

10.

/6

	Pogovor A	Pogovor B
Kdo je začel pogovor?	<i>Miha</i>	<i>Kristjan</i>
Kateri pozdrav je sogovorec uporabil na začetku pogovora?	<i>Dober dan</i>	<i>Živijo</i>
Kateri pozdrav je sogovorec uporabil na koncu pogovora?	<i>Nasvidenje</i>	<i>Čao</i>

Za vsako pravilno rešitev je predvidena po 1 točka. Pravopisnih napak ne odštevamo.

11.

/4

• *uradni*
neuradni

• *vikata*
tikata

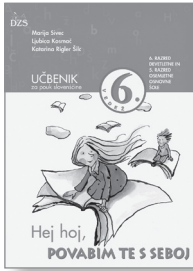
SKLOP 9: ŠPORTNA SCENA

Sklop *Športna scena* učencem predstavi športnike njihove starosti. V nadaljevanju so opisane različne vrste športov.

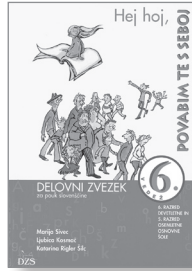
- Učenci tiho (in glasno) berejo kratka neumetnostna besedila, in sicer opis športa, intervju, preglednice in preproste razlage/definicije pojmov.
- Sami govorno nastopajo (z vnaprej pripravljeno temo), in sicer opišejo poljubno izbrani šport in utemeljijo svojo izbiro ali opišejo in presodijo svoje ravnanje oz. ravnanje drugih ljudi v konkretnih okoliščinah ter utemeljijo svoje mnenje. Razmišljajo tudi o vzrokih za tako ravnanje.
- Sami pišejo krajša besedila, in sicer opis poljubno izbranega športa.
- Vadijo težja mesta v pravopisu:
 - ločil v premem govoru (s spremnim stavkom pred dobesednim navedkom ali za njim);
 - rabo vejice pred obravnavanimi vezniki.
- S pomočjo učbenika in vaj v delovnem zvezku na novo vpeljemo jezikoslovne pojme in izraze zanje (predvsem na ravni njihove rabe):
 - odvisni govor, premi govor, spremni stavek, dobesedni navedek, narekovaj;
 - prislov (krajevni, časovni, načinovni).
- Besede uvrstijo med prislove in utemeljijo svojo odločitev.
- V konkretnem primeru utemeljijo zapis premega govora, rabo ločil, rabo velike/male začetnice.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Koledar osnovnošolskih tekmovanj in prireditvev	Jaz, hokej, konji in saksofon
Hokej	Olimpijske igre
Vaja dela mojstra	Odbojka
Bravo, naši!	Anja – vrhunska plavalka
Kaj je floret?	Na rokometni tekmi
Poštena igra	

U str. 95, 96
KOLENDAR
OSNOVNOŠOLSkih
TEKMOVANJ IN
PRIREDITEV
HOKEJ

DZ str. 145, 146, 147
ODBOJKA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo preglednico;
- v preglednici poiščejo zahtevane podatke;
- povezujejo podatke v besedilu;
- berejo in poslušajo opis športa;
- s pomočjo miselnega vzorca povzamejo vsebino opisa športa;
- upovedujejo miselni vzorec;
- obnovijo besedilo;
- tvorijo opis športa;
- sami govorno nastopajo z vnaprej pripravljeno temo;
- v rabi prepoznajo ustrezni pomen večpomenk.

KLJUČNE BESEDE

preglednica, opis športa

POTREBUJEMO ŠE

TRAJANJE

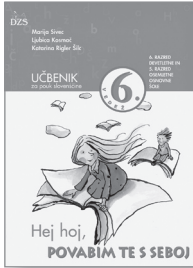
2 uri

POVEZAVA

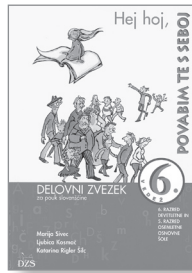
športna vzgoja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo se z učenci pogovarjamo o športu. Zastavimo jim nekaj vprašanj: S katerim športom se ukvarjate? Kolikokrat na teden imate treninge? Kateri so vaši vzorniki? Kateri športi so po vašem mnenju nevarni?
- Oglejmo si preglednico v učbeniku na str. 95. Pogovorimo se, kateri podatki so v njej.
- Učitelj glasno prebere opis športa: *Hokej*, ki je v učbeniku na str. 96.
- Učenci preberejo besedilo še enkrat.
- Učenca v paru ob vprašanjih (učbenik str. 97) preverita razumevanje besedila.
- Ob pomoči miselnega vzorca, ki je v učbeniku, učenci ustno obnovijo opis športa.
- Skupaj povzamemo, kaj je opis športa in kako ga tvorimo. Opis športa je besedilo, v katerem navedemo prizorišče igre, pripomočke, število igralcev, potek s pravili in trajanje.
- Za utrjevanje učenci samostojno preberejo opis športa: *Odbojka* (delovni zvezek str. 145) in rešijo naloge.
- Učenci opis športa pripravijo kot govorni nastop (učbenik str. 70/3). Po vnaprej določenih navodilih in kriterijih se pripravijo doma.
- Učenci samostojno rešijo nalogo z večpomenkami (delovni zvezek str. 147/5).

**U str. 98
KDAJ, KJE, KAKO**

**DZ str. 154, 155, 156
NA ROKOMETNI TEKMI**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci pridobivajo temeljne jezikoslovne pojme, in sicer spoznavajo izraze za prislov: časovni prislov, krajevni prislov, načinovni prislov;
- rabijo ustrezne vprašalnice za prislove;
- prepoznavajo vrste prislovov;
- ločijo prislove od pridevnikov in jih pravilno naglašujejo;
- odvisnike in predložne zveze pretvarjajo v prislove;
- prepoznajo prislove v besedilu.

KLJUČNE BESEDE

prislov: časovni, krajevni, načinovni

POTREBUJEMO ŠE

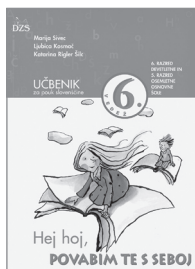
TRAJANJE

2 uri

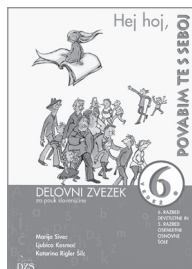
POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo si ogledamo strip *Na rokometni tekmi* (delovni zvezek str. 154). Dva učenca ga prebereta kot pogovor. Pogovorimo se, o čem se osebi pogovarjata. Pozorni smo na odebeljene besede. Učenci jih razvrstijo v preglednico.
- Učencem razložimo, da te besede imenujemo prislovi. Ločimo tri vrste prislovov: časovni, krajevni, načinovni. Prepoznamo jih s pomočjo vprašalnic: kdaj, kje/ kam, kako.
- Ogledamo si tabelo s prislovi in vprašalnicami (učbenik str. 98).
- Učenci samostojno rešujejo vaje (delovni zvezek str. 155). Učitelj spremlja njihovo delo, jim pomaga, na koncu pa rešitve preveri frontalno.
- Učenci pisno rešijo nalogo (učbenik str. 98/2), v kateri uporabijo prislove.
- Učitelj opozori na pretvarjanje odvisnikov in predložnih zvez v prislove, npr. ko je večer zvečer (delovni zvezek str. 156/5).
- Učenci pogosto mešajo pridevnike in načinovne prislove, npr. *Lepo* se imej! Kristjana sem videla z *lepo* punco. Učencem razložimo, da so pridevniki pregibne besede, prislovi pa nepregibne. Po načinovnih prislovih se vprašamo kako, po pridevnikih pa kakšen.
- Opozorimo tudi na naglas pri nekaterih načinovnih prislovih iz pridevnikov. Ti prislovi imajo načeloma naglas na zadnjem zlogu.
- Za konec učenci v parih utemeljujejo izbrano trditev (učbenik str. 3).
- Učenci samostojno rešijo izpolnjevanko.

U str. 99, 100, 101, 102, 103
**VAJA DELA MOJSTRA
 BRAVO, NAŠI!
 PREMI GOVOR
 ODVISNI GOVOR**

DZ str. 141, 142, 143
**JAZ, HOKEJ, KONJI
 IN SAKSAFON
 PREMI IN
 ODVISNI GOVOR**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo neumetnostno besedilo;
- razumejo prebrano besedilo;
- berejo in poslušajo intervju;
- ustno pretvorijo besedilo, ki je napisano v odvisnem govoru, v premi govor;
- tvorijo intervju;
- pridobivajo temeljne jezikoslovne pojme, in sicer spoznavajo izraze za premi govor, odvisni govor, dobessedni navedek, spremni stavek, narekovaj, poročani govor;
- ločijo premi in odvisni govor;
- pretvarjajo premi govor v odvisnega in odvisni govor v premega;
- pravilno pišejo povedi s premim govorom (spremni stavek + dobessedni navedek; dobessedni navedek + spremni stavek);
- pravilno pišejo povedi z odvisnim govorom;
- pravilno uporabljajo pravopisna pravila o pisanju povedi s premim in odvisnim govorom.

KLJUČNE BESEDE

premi govor, odvisni govor, dobessedni navedek, spremni stavek, narekovaj, poročani govor

POTREBUJEMO ŠE

učni list (priloga 1)

TRAJANJE

3 ure

POVEZAVA

športna vzgoja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo si učenci ogledajo strip (učbenik str. 100). Pod stripom preberejo še dve besedili. Učenci ugotovijo, v čem se besedili razlikujeta.
- Učenci tiho preberejo besedilo *Vaja dela mojstra* (učbenik str. 99). S sošolcem se pogovorijo o vsebini besedila (učbenik str. 99/1). V parih besedilo *Vaja dela mojstra* zaigrata kot intervju, eden je novinar, drugi je Polona (učbenik str. 99/3).
- Učenci za domačo nalogo tvorijo podobno besedilo na temo, kaj jim pomeni šola, ljubezen ... (učbenik str. 99/2).
- O prvotnem govoru lahko poročamo na dva načina: da ga ponovimo dobessedno ali da ga obnovimo s svojimi besedami. Prvi način imenujemo premi govor, drugi pa odvisni govor.

Primer za premi govor: *Filip je vprašal Nika: »Si bil včeraj na nogometni tekmi?«*

spremni stavek

dobessedni navedek

Primer za odvisni govor: *Filip je vprašal Nika, ali je bil včeraj na nogometni tekmi.*

spremni stavek

odvisni stavek

- Učitelj mora zelo natančno razložiti rabo ločil.

Premi govor: a) *Filip je vprašal Nika: »Si bil včeraj na nogometni tekmi?«*

spremni stavek

dobesedni navedek

Dobesedni navedek vedno stoji med narekovaji, začne se z veliko začetnico, konča pa s končnim ločilom. Z narekovaji je označen citat, ki ga je nekdo izrekel. Dobesedni navedek stoji za spremnim stavkom, od njega je ločen z dvopičjem.

b) *»Si bil včeraj na nogometni tekmi?«* je Filip vprašal Nika.

dobesedni navedek

spremni stavek

Dobesedni navedek vedno stoji med narekovaji, začne se z veliko začetnico, konča pa s klicajem, vprašajem ali vejico. Spremni stavek se začne z malo začetnico in konča s piko.

Učitelj pove, da narekovaje označimo na dva načina: » « in „ „ .
Opozori na stičnost narekovajev in dvopičja.

Odvisni govor: *Filip je vprašal Nika, ali je bil včeraj na nogometni tekmi.*

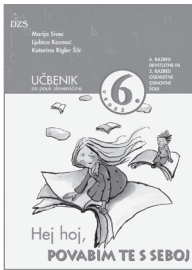
spremni stavek

odvisni stavek

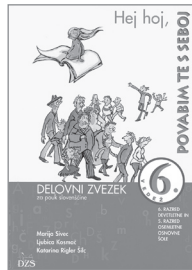
Spremni stavek stoji vedno pred odvisnim stavkom, med njima pa je vejica. Odvisni stavek se začne z vezniško besedo in konča s piko.

Učenci pogosto na koncu take povedi postavijo vprašaj, zato mora biti učitelj pozoren tudi na tovrstne napake.

- Dva učenca prebereta intervju *Jaz, hokej, konji in saksofon* (delovni zvezek str. 141). Sledi preverjanje razumevanja besedila in dopolnjevanje ključnih besed v miselni vzorec (delovni zvezek str. 142/1, 2, 3).
- Učenci spoznajo, kaj je intervju.
- Za domačo nalogo lahko naredijo intervju z učencem, ki se ukvarja s športom, in ga predstavijo razredu.
- Sledijo vaje za utrjevanje premege in odvisnega govora (učbenik str. 102, 103; delovni zvezek str. 143, 144/3). Vaje učenci rešujejo samostojno, učitelj jim pomaga. Učitelj preveri individualno. Nekaj rešitev lahko učenci napišejo na tablo, tako da so posebej pozorni na pravilen zapis ločil, velike začetnice ...

**U str. 104, 105
KAJ JE FLORET
POŠTENA
IGRA**

**DZ str. 144, 148
OLIMPIJSKE IGRE
DEFINICIJA**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci opazujejo zgradbo definicije;
- spoznajo, iz česa je sestavljena;
- dopolnjujejo manjkajoče dele definicije;
- samostojno tvorijo definicije;
- berejo neumetnostno besedilo;
- presojuje svoje ravnanje oz. ravnanje drugih ljudi v konkretnih okoliščinah, npr. pri športu;
- utemeljijo svoje mnenje;
- tvorijo povedi s pogojnim razmerjem.

KLJUČNE BESEDE

definicija pojma

POTREBUJEMO ŠE

slike/fotografije različnih športov

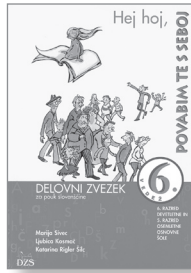
TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo prinesemo nekaj slik/fotografij, na katerih so prikazani različni športi. Učenci v parih iščejo zelo kratke razlage, kaj je npr. nogomet, košarka, rokomet ..., in jih predstavijo ostalim. Iščemo najboljšo razlago. Učenci na listke anonimno napišejo, kaj si predstavljajo pod besedo »floret«. Učitelj njihove razlage glasno prebere.
- Ogledamo si, kaj je floret (učbenik str. 104).
- To imenujemo definicija. Sestavljena je iz treh delov: poimenovanja, sledi nadpomenka poimenovanja, na koncu pa so navedene značilnosti.
- Vsak učenec si izbere poljuben pojem in napiše definicijo. Glasno prebere dva dela definicije, razen poimenovanja. Učenci ugotovijo, za kateri pojem gre, npr. ... je šolski predmet, pri katerem spoznavamo inštrumente in note ter pojemo; to je glasba.
- Učenci samostojno rešujejo naloge za utrjevanje (učbenik str. 104/1, 2, delovni zvezek str. 149, 144/4, 5). Pomembno je, da nalogo napišejo v zvezek in so tako pozorni na zapis ločil. Učitelj pomaga učencem, ki imajo težave. Naloge pregledamo frontalno.

DZ str. 149, 150, 151, 152, 153
ANJA – VRHUNSKA
PLOVALKA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci berejo neumetnostno besedilo;
- vzročno dejanje tvorijo z odvisnim stavkom in s predložno zvezo;
- prepoznajo vzrok in posledico;
- prepoznajo pogoje;
- tvorijo povedi s pogojnimi razmerjem;
- spoznajo vezniške besede, s katerimi izražamo vzročno, posledično in pogojno razmerje;
- pravilno rabijo vejice med glavnim in odvisnim stavkom ter med odvisnim in glavnim stavkom.

KLJUČNE BESEDE

pogoj, vzrok, posledica

TRAJANJE

2 uri

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo preberemo besedilo *Anja – vrhunska plavalca* in se o njem pogovorimo.
- Primerjamo povedi:
 - Anja trenutno trenira vsak dan, **ker** se pripravlja na državno tekmovanje.
 - Anja trenutno trenira vsak dan **zaradi** priprav na državno tekmovanje.
- Razložimo, da vzrok izražamo na dva načina: s stavkom *ker ...* in s predložno zvezo *zaradi ...*. V obeh primerih se vprašamo z vprašalnico *zakaj*. Učence moramo opozoriti na pravilno rabo vejice. V povedi s predložno zvezo ni vejice.
- Učenci samostojno rešujejo naloge (delovni zvezek str. 149/1, 2, 3; 150/4, 5; 151/6). Učitelj pomaga in individualno pregleda rešitve.
- Ogledamo si stavka: *Anja trenutno trenira vsak dan. Pripravlja se na državno tekmovanje.* Učence spodbudimo, da tvorijo dve povedi: prva naj vsebuje vzrok (to že znamo), druga pa posledico. Učence opozorimo na pravilno časovno zaporedje.

Anja trenutno trenira vsak dan, **ker** se pripravlja na državno tekmovanje.
 Anja se pripravlja na državno tekmovanje, **zato** trenutno trenira vsak dan.

Rebeka Dremelj je lepotica, pevka, napovedovalka in še marsikaj. Za njo ima dan premalo ur. V osnovni šoli je bila pridna učenka. Med reševanjem vaje boš spoznal/-a marsikaj novega o njej.

Premi govor pretvori v odvisnega.

Novinar je vprašal Rebeko Dremelj: »Kateri je bil tvoj najljubši predmet v osnovni šoli?«

Rebeka je brez premišljevanja odgovorila: »Angleščina.«

»Že takrat sem vedela, da znanje tujih jezikov v življenju pride vedno prav,« je modro odgovorila.

»Kateri predmet pa si sovražila?« jo je vprašal novinar.

»Enačbe in računanje – to ni zame. Kadar je bila na urniku matematika, sem dobila kar ošpice,« je priznala Rebeka.

Novinarja je zanimalo: »Katero učiteljico si imela najraje?«

Rebeka je odgovorila: »Najraje sem imela učiteljico, ki me je v 6. razredu učila slovenščino.«

»Ta učiteljica je bila preprosta in zabavna. Veliko nas je naučila,« je svoj odgovor utemeljila lepotica.

»Kakšna je bila tvoja povprečna ocena v osnovni šoli?« je nadaljeval pogovor novinar.

Odvisni govor pretvori v premega.

Novinarka Katja Mlakar je vprašala Domna, kateri je bil njegov najljubši predmet.

Domen je brez premišljanja odvrnil, da je bila telovadba.

Novinarka ga je prosila, če lahko svoj odgovor utemelji.

Domen je razložil, da je imel že od nekdaj zelo rad šport in da mu je že takrat bolj dišalo razgibavanje mišic kot razgibavanje možganov.

Novinarko je zanimalo, če je imel rad naravoslovne predmete.

Pevec je priznal, da nikoli ni maral kemije, matematike in fizike.

Novinarko je zanimalo, če je bil v osnovni šoli kaj zaljubljen.

Domen je priznal, da je bil takrat zelo zaljubljen. In to v 2., 4. in 7. razredu in sicer vedno v sošolko.

Novinarka ga je vprašala, s čim se je še ukvarjal poleg šole.

Domen je razložil, da se je resno lotil smučanja. Sanjal je, da bo nekoč osvojil olimpijsko medaljo.

Novinarka ga je vprašala, kaj je počel na proslavah.

Domen je priznal, da je na vseh proslavah vedno pridno ploskal drugim, sam pa ni nikoli nastopal.

(prirejeno po Pil plus, tednik za najstnike, letnik 58, 2. september 2005, str. 6)

SKLOP 6: PO POTEH NAŠE DEDIŠČINE

Sklop **Po poteh naše dediščine** ponuja naslednje vsebine:

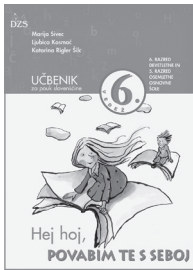
- seznanitev z naravno in kulturno dediščino, s poudarkom na čebelarstvu,
- seznanitev z besednimi zvezami na to temo,
- utrjevanje védenja o različnih pristopih pri branju,
- pridevnik (vrste, stopnjevanje) – obravnava in utrjevanje snovi.

Poudarek v tem sklopu je na obravnavi in utrjevanju pridevnika.

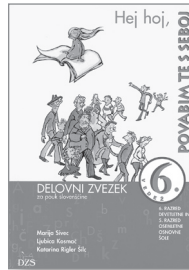
Za obravnavo (do 7 ur) in utrjevanje snovi (do 5 ur) iz tega sklopa je potrebno od 10 do 12 ur. Učitelj lahko enote poljubno kombinira, glede na predznanje učencev lahko napreduje hitreje ali počasneje. Pomembno je, da raven zahtevnosti prilagodi učencem.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Čebelarstvo na Slovenskem	Čebela vseh čebel
Ko sekira pade v med	Koristi, ki jih ima človek od čebel
Življenje v panju	Lastnosti kranjice v presežnikih
Pridevnik	Vrste medu
Izjemen podzemni svet	Čigav recept bo najboljši
	Babičini podobnjaki
	Čebelarški muzej v Radovljici
	Taborniške družine in rodovi
	Delavnica pridevnikov

U str. 61
ČEBELARSTVO
NA SLOVENSKEM

DZ str. 81, 82
ČBELA VSEH ČBEL
KORISTI, KI JIH IMA
ČLOVEK OD ČBEL

Pomembno: besedila lahko poljubno izbiramo in zamenjamo vrstni red obravnave, če presodimo, da bomo učence z drugačnim vrstnim redom bolj motivirali za delo.

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho in glasno prebirajo neumetnostna besedila o čebelarstvu;
- naredijo pomensko razčlemba, bistvene podatke pa sami uredijo v miselnem vzorcu, ki ga tudi ustno upovedijo, da na ta način preverijo svoje razumevanje prebranega;
- utemeljijo pomen miselnih vzorcev za učenje;
- se zavedo pomena naše naravne in kulturne dediščine.

KLJUČNE BESEDE

čebelarstvo, kranjska čebela – kranjska sivka, avtohtona pasma, cesarsko-kraljevi učitelj, kranjič, Žnideršičev panj, satnice, poslikane panjske končnice, medenje rastlin, paše čebel, naravna in kulturna dediščina, dražgoški in škofjeloški medeni kruhki, lectovo srce, turistična ponudba, čebelji proizvodi: med, propolis, cvetni prah, matični mleček, vosek

TRAJANJE

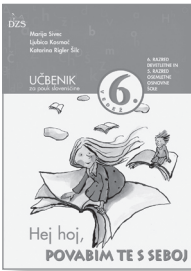
1–2 uri

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo se z učenci ob kozarčku medu (lahko jih imamo tudi več), poslikani panjski končnici, sveči iz čebeljega voska ipd. pogovarjamo o proizvajalkah tega za zdravje izjemno pomembnega izdelka. V pogovor vpletemo čim več pojmov iz besedila *Čebelarstvo na Slovenskem* (učbenik) ter besedil iz delovnega zvezka *Čebela vseh čebel in Koristi, ki jih ima človek od čebel*. Učence vprašamo, ali kdo pozna kakšnega čebelarja, da bi ga povabili k pouku.
- Za obravnavo učence povabimo k tihemu branju besedila *Čebelarstvo na Slovenskem* in jih vzpodbudimo, da si zapisujejo ključne besede in neznane pojme.
- Ko učenci preberejo besedilo tudi glasno, jih povabimo, da si naredijo miselni vzorec o prebranem.
- Oblikujemo skupine po štiri učence, ki naredijo pomensko analizo besedila in poskušajo razložiti neznane pojme (lahko si pomagajo z internetom na računalniku v učilnici) ter zapišejo odgovore na vprašanja v učbeniku na str. 61.
- Učenci poročajo o skupnem delu – njihove odgovore primerno dopolnjujemo.
- Učence povabimo k branju besedila v delovnem zvezku str. 81, ki jim odkrije več o kranjski čebeli.
- Po rešenih nalogah v zvezi z besedilom *Čebela vseh čebel* učenci preberejo še besedilo *Koristi, ki jih ima človek od čebel* na str. 82.
- S pogovorom o zdravilni vrednosti medu zaključimo učno uro.

U str. 62, 63
KO SEKIRA PADE V MED

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci raziskujejo pomene različnih besednih zvez in njihov izvor;
- svoje kratke razlage predstavijo sošolcem.

KLJUČNE BESEDE

besedne zveze

TRAJANJE

1 ura

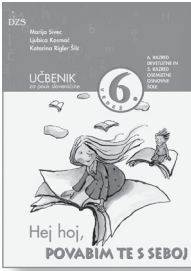
POVEZAVA

šolsko glasilo

UČITELJ – KAKO

- Z učenci najprej pregledamo domače delo: poročajo o čebelarstvu v Radovljici ali o enem izmed čebeljih proizvodov. (Učence vzpodbudimo, da si beležijo pomembne podatke v obliki miselnega vzorca. Miselne vzorce ob koncu poročanja ob skupnem pregledu ustrezno dopolnijo.)
- Za uvodno motivacijo učence povabimo k razmišljanju o besedni zvezi *ko sekira pade v med*.
- Učenci naštevajo, v katerih življenjskih situacijah so na to besedno zvezo že naleteli. Če jo slišijo prvič, jim povemo, v katerih okoliščinah smo se s to besedno zvezo srečali sami, kaj pomeni in od kod izvira.
- Učence povabimo k raziskovanju tudi drugih besednih zvez, povezanih z medom.
- Učenci pišejo kratke razlage za vsako izmed besednih zvez na str. 62 v učbeniku.
- Svoje razlage predstavijo ostalim učencem.
- Utrdijo svoje znanje o besedni družini, o starinskih in narečnih besedah.
- Uro zalkjučimo z igro vlog: učenci improvizirajo različne vrste pogovorov na temo posameznih besednih zvez tako, da jih ena od oseb razume dobesedno.
- Za domače delo učenci lahko:
 - izberejo nekaj besednih zvez in sestavijo kratko *Medeno zgodbo*,
 - pripravijo intervju s čebelarjem/obrtnikom iz domačega kraja,
 - predstavijo tradicionalno obrt/dejavnost v domačem kraju.

Zapiski:

U str. 64, 65
ŽIVLJENJE V PANJU

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci ob glasnem branju učitelja po odstavkih izpišejo bistvene podatke iz vsakega odstavka in jih sproti uredijo v miselnem vzorcu;
- svoje zabeležke primerjajo s povzemaalnimi stavki na desni strani besedila v učbeniku na str. 64 in jih ustrezno korigirajo;
- sledijo petim korakom iz vaje v učbeniku na str. 65 in s svojimi besedami razlagajo pojme, da bi jih čim bolje razumeli;
- se seznanjajo z nebesednim sporazumevanjem živali in
- opišejo čebelo.

KLJUČNE BESEDE

socialne žuželke, čebelja družina: matica, trot, delavke; pašna čebela, nektar, mana

TRAJANJE

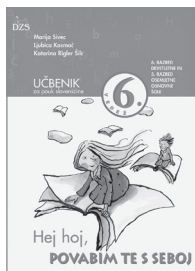
1 ura

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Učenci predstavijo svoje domače delo sošolcem in se pogovorijo o njem, predlagajo izboljšave in pohvalijo, kar je dobro.
- Za uvodno motivacijo učence povprašamo, kaj vedo o življenju čebel v panju, in jim povemo kakšno zanimivost iz čebeljega sveta.
- Učencem glasno po odstavkih preberemo neumetnostno besedilo o življenju čebel v panju.
- Pozovemo jih, da bistvene podatke iz vsakega odstavka sproti uredijo v miselnem vzorcu.
- Učencem svetujemo, da svoje zabeležke primerjajo s povzemaalnimi stavki na desni strani besedila v učbeniku na str. 64 in jih ustrezno korigirajo.
- Posameznim odstavkom poskušajo učenci določiti naslov.
- Učenci sledijo petim korakom iz vaje v učbeniku na str. 65 in s svojimi besedami razlagajo pojme.
- Uro zaključimo s povabilom, za sodelovanje v kvizu na temo čebel (osnovo za pripravo kviza najdemo na str. 65).
- Za domače delo učenci: poiščejo literaturo o nebesednem sporazumevanju živali (mravlje, kiti, delfini ...) **in/ali** opišejo čebelo.

U str. 66, 67

IZJEMEN PODZEMNI SVET**UČENCI – KAJ IN ZAKAJ**

- Ob neumetnostnem besedilu *Izjemen podzemni svet* spoznajo več vrst pridevnika in njegovih oblik;
- spoznajo pomen pridevnika v besedilih;
- utrjujejo znanje pridevnika.

KLJUČNE BESEDE

pridevnik: svojilni, lastnostni, vrstni

TRAJANJE

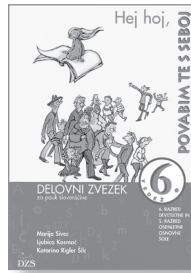
1 ura

POVEZAVA

naravoslovje, geografija

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo ob izdelkih domačega dela postavimo vprašanje o življenju v jamah.
- Pogovarjamo se o tem, kako živijo živali v svetu brez svetlobe.
- Učence povabimo k branju neumetnostnega besedila *Izjemen podzemni svet*.
- Pogovarjamo se o vsebinskih poudarkih, ki jih zapišemo v zvezke, v obliki kratkih alinej ali miselnega vzorca.
- Učencem damo v branje enako besedilo, vendar brez pridevnikov.
- Sledi pogovor o tem, kaj se zgodi z besedilom, če pridevnikov ne uporabimo.
- V besedilo vračamo pridevnik za pridevnikom in se pogovarjamo, kakšna je razlika v sporočilnosti, obenem pa ugotavljamo, s katerimi vprašalnicami se po pridevnikih sprašujemo.
- Učenci sami pridejo do ugotovitve, da imamo glede na pomen tri vrste pridevnikov: svojilne, lastnostne in vrstne.
- Z učenci skupaj rešimo naloge v delovnem zvezku na str. 94, 95 z naslovom *Delavnica pridevnikov*.
- Učenci si v zvezek zabeležijo nova spoznanja o pridevniku (vrste pridevnikov in slovnično ujemanje s samostalnikom).
- Za domače delo: učenci izpisujejo naslove iz različnih časopisov in revij in ugotavljajo, kako pogosto se v njih pojavljajo pridevniki, rešijo naloge v delovnem zvezku str. 96 z naslovom *Listamo po časopisih, raziskujemo javne napise ...*

DZ str. 85, 86
VRSTE MEDU
ČIGAV RECEPT BO
NAJBOLJŠI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci utrjujejo prepoznavanje vrste pridevnikov.

KLJUČNE BESEDE

pridevnik: svojilni, lastnostni, vrstni

TRAJANJE

1 ura

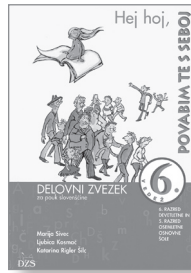
POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence vzpodbudimo, da predstavijo svoje ugotovitve v zvezi z uporabo pridevnikov v naslovih člankov v časopisju in revijah.
- Sledi pogovor o tem, zakaj menijo, da je tako.
- Nato učence vzpodbudimo k branju neumetnostnih besedil o vrstah medu.
- Z vajami v delovnem zvezku na str. 85, 86 utrjujejo razlikovanje vrst pridevnikov.
- Pred zaključkom ure učenci pripovedujejo, kaj že znajo skuhati ali speči sami in eden med njimi predstavi sošolcem svoj recept.
- Za domače delo učenci zapišejo recept svoje mame ali babice za pripravo najljubše jedi, v receptu pa podčrtajo pridevnike. Lahko pa rešijo naloge v DZ na str. 87 ob receptu za *babičine podobnjake*.

Zapiski:

DZ str. 89–92
ČEBELARSKI MUZEJ V
RADOVLJICI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci natančno preberejo besedilo, objavljeno na internetu;
- besedilo pomensko razčlenijo, ugotovijo avtorja in namen objave;
- iz besedila izpišejo neznane besede in poiščejo razlago zanje;
- ugotavljajo, zakaj so določene besede pisane z veliko začetnico;
- utrjujejo besedno družino;
- izpišejo vse samostalnike, ob katerih stojijo pridevniki;
- ugotovijo, katere vrste pridevnikov ni v besedilu.

KLJUČNE BESEDE

muzej

POTREBUJEMO ŠE

spletna stran <http://www.burger.si/MuzejiinGalerije/MuzejiRadovljiskeObcine/>

TRAJANJE

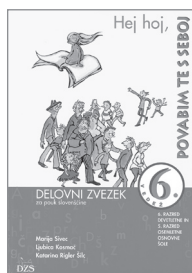
1 ura

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo se z učenci pogovarjamo o njihovih receptih in receptih njihovih mam in babic ter ugotavljamo, koliko pridevnikov ti recepti vsebujejo.
- Učenci utemeljujejo, zakaj so pridevniki v receptih pomembni (uporaba bele ali črne moke ...).
- Nato učence povabimo k branju neumetnostnega besedila *Čebelarski muzej v Radovljici* in k samostojnemu reševanju nalog v delovnem zvezku na str. 89– 91.
- Po določenem času preverimo, kako uspešno so učenci rešili naloge, in korigiramo, če in kar je potrebno.
- Skupaj z učenci rešimo nalogo 17. v delovnem zvezku na str. 92, da utrdimo določanje spola, sklona in števila samostalnikom in pridevnikom.
- Učence povabimo k igri iz delovnem zvezku na str. 92 (naloga 16), s katero utrjujejo svoje znanje o samostalniku in pridevniku.
- Za domače delo naj učenci rešijo naloga 18 v delovnem zvezku na str. 92.

DZ str. 83, 84
LASTNOSTI KRANJICE V
PRESEŽNIKIH

DZ str. 93
TABORNIŠKE DRUŽINE IN
RODOVI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Ob neumetnostnem besedilu *Lastnosti kranjice v presežnikih* spoznajo stopnjevanje pridevnika in njegovih oblik v osnovniku, primerniku in presežniku;
- utrjujejo na novo usvojeno znanje.

KLJUČNE BESEDE

stopnjevanje: osnovnik, primernik, presežnik

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Učitelj skupaj z učenci pregleda domače delo.
- Za uvodno motivacijo učence povabimo k razkrivanju lastnosti kranjske čebele, ki jo uvrščajo v sam vrh med čebelami.
- Po branju besedila *Lastnosti kranjice v presežnikih*, z učenci po odstavkih razkrivamo lastnosti kranjske čebele in sproti v delovni zvezek beležimo značilnosti, ki se zdijo pomembne in zanimive.
- Vsako lastnost kranjske čebele učenec na kratko predstavi s svojimi besedami in utemelji, zakaj meni tako.
- Učenci s pomočjo učitelja razvijejo vse tri stopnje: osnovnik, primernik in presežnik.
- V zvezke zapišejo razpredelnico s primeri.
- Utrjujejo znanje stopnjevanja pridevnika.
- Učenci samostojno rešujejo vaje v delovnem zvezku na str. 93 ob neumetnostnem besedilu *Taborniške družine in rodovi*.
- Za domače delo učenci pripravijo govorni nastop o rastlini, ki predstavlja naravno dediščino: npr. močvirski tulipan ali kranjski jeglič, **in/ali** pripravijo vaje za utrjevanje pridevnika (po zgledu v delovnem zvezku).

VSAK DAN ENO DOBRO DELO ... ALI DVE. ALI TRI ...

Iz intervjuja z Vesno Žagar iz revije *Mama*, september 2004

Ko sem začela hoditi v osnovno šolo, sem si zelo želela postati tabornica. Moja najboljša prijateljica Rosvita pa tudi. Sanjarili sva, kako bova skupaj v velikem šotoru, kakšne peklenške muke bodo morali prestajati nepridipravi, ki bodo med najino stražo skušali ukrasti taborniško zastavo ... Prijavili sva se. A bili sva edini iz naše vaške šole. Takrat, pred skoraj tridesetimi leti, najini starši niso imeli ne časa ne možnosti, da bi naju vozili kam drugam na taborniška srečanja, in tako sva morali pozabiti najine pustolovske sanje o rokoborbah z divjimi volkovi in preživetju na pustem otoku. Priznam, najina že tako bujna domišljija nama je malo podivjala, prebrali sva preveč pustolovskih knjig. Ampak tudi, če najinega šotora ne bi oblegali krvoločni levi in še bolj krvoločni tigri, bi bili v taborniški družini zelo srečni. A te svoje največje želje žal nisva uresničili.

(prirejeno po Vesni Žagar)

1. O čem govori intervjuvanka?

/1

2. Kje je bil objavljen intervju z Vesno Žagar?

/1

3. Ali Vesnin prvi odgovor že lahko povežemo z naslovom?

/1

4. Kako si razlagaš naslov?

/1

5. Iz prvega odstavka izpiši vse samostalnike v desni stolpec, v levega pa dopiši pridevnike ob njih.

/4

osnovno	šolo

6. Vpiši ustrezno obliko pridevnika v oklepaju.

/4

Med vsemi taborniki je Rosvita zagotovo (prijazna) _____.

Najin šotor je bil (velik) _____ od Petrinega in (majhen) _____ od Janinega.

Taborjenje je (zanimivo) _____ od posedanja pred televizijo.

7. Samostalnikom dodaj po en pridevnik. Pridevnike poišči v besedilu.

/4

_____ levi
 _____ tigri
 _____ želje
 _____ knjige

8. V povedi obkroži stopnjevani pridevnik. Vpiši ga na ustrezno mesto v preglednici /3 mu pripiši še drugi dve stopnji.

Moja najboljša prijateljica Rosvita je želela postati tabornica.

Osnovnik	Primernik	Presežnik

9. Iz naslednje povedi izpiši pridevnika, zapiši vprašalnici zanju in določi njuno vrsto.

/3

Tudi Rosvitini starši naju niso mogli voziti na taborniška srečanja.

Pridevnik	Vprašalnica	Vrsta pridevnika

10. Iz naslednje povedi izpiši le lastnostne pridevnike in zapiši vprašalnico zanje.

/2

Vesnini starši so navdušeni hčeri sicer želeli kupiti velik rdeč šotor in močne vrvi, a za taborniško opremo žal niso imeli dovolj denarja.

Lastnostni pridevnik	Vprašalnica

11. Iz tretjega odstavka v besedilu izpiši primernik in presežnik, nato pa zapiši še manjkajoči obliki. Glej zgled v tabeli.

/2

Osnovnik	Primernik	Presežnik
lep	lepši	najlepši

10. Dopolni tabelo tako, da zapišeš manjkajoče oblike.

/4

Osnovnik	Primernik	Presežnik
sladek		
	bolj peklenski	
divji		
		najmočnejši

13. Nadaljuj pogovor z Vesno Žagar. Zapiši svoje vprašanje in njen odgovor, v katerem bo vsaj pet različnih pridevnikov.

/5

1. O svoji želji, da bi postala tabornica.

/1

2. Reviji *Mama*.

/1

3. Ne.

4. Vrnlina tabornikov je, da pomagajo sočloveku (in druge rešitve).

/1

5.

/4

osnovno	šolo
najboljša	prijateljica
velikem	šotoru
peklenske	muke
taborniško	zastavo

6. najbolj prijazna
večji
manjši
bolj zanimivo

/2

7. krvoločni
bolj krvoločni
največje
pustolovske

/4

8.

/3

Moja **najboljša** prijateljica Rosvita je želela postati tabornica.

Osnovnik	Primernik	Presežnik
dobra	boljša	najboljša

9.

/3

Pridevnik	Vprašalnica	Vrsta pridevnika
Rosvitini	čigavi	svojilni
taborniška	katera	vrstni

10.

/2

Lastnostni pridevnik	Vprašalnica
<i>navdušeni</i>	kakšni
<i>velik</i>	kakšen
<i>rdeč</i>	kakšen
<i>močne</i>	kakšne

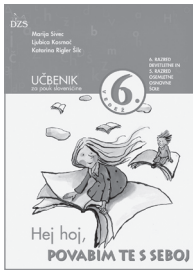
SKLOP 7: MED LJUDMI

- V sklopu *Med ljudmi* se učenci seznanijo in urijo v **besedilnih vrstah**, s katerimi se v vsakdanjem življenju pogosto soočajo.
- Seznanijo se z novico in s časopisnim poročilom, z reklamo in malimi oglasi, predstavitev poklica pa jih popelje k samostojnemu razmišljanju o lastni poklicni poti.
- Sklop je zasnovan tako, da v učencih poleg **radovednosti** in **pozitivnega pogleda** na svet veča **občutljivost za ljudi v stiski**, z bontonom pa jih usmerjamo k **spoštljivemu vedenju** v različnih življenjskih situacijah.
- Učenci spoznajo **glagol** in se srečajo s primeri za utrjevanje **velike začetnice**.

Za obravnavo (do 7 ur) in utrjevanje snovi (do 5 ur) iz tega sklopa je potrebno od 10 do 13 ur. Učitelj lahko enote poljubno kombinira, glede na predznanje učencev lahko napreduje hitreje ali počasneje. Pomembno je, da raven zahtevnosti prilagodi učencem.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Nezaslišana predrznost	Dobre vesti iz naše šole in našega mesta
Barka, ki plove na zavist	Barka, ki plove na dobroto
Lep sončen dan	Reklama za barve
Slikopleskar	Brskamo po spletu
Iščem, iščeš ...	Oblikovalec spletnih strani
Cunami, velikanski val	Iščem, iščeš ...
Jaz pa pojdem ...	Humanitarna pomoč po potresu
	Pomen glagola

U str. 69 NEZASLIŠANA PREDRZNOST

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno in s kritično distanco prisluhnejo novici iz Bohinja;
- ugotovijo, kakšno vsebino prinaša novica in kakšen je namen sporočevalca;
- ugotovijo, kakšno je čustveno stanje sporočevalca;
- bistvene podatke uredijo v miselni vzorec;
- sami dopolnijo novico, predvidijo možne manjkajoče podatke;
- presodijo, ali je potrebno novico preveriti;
- pripovedujejo o svojih občutkih ob novici;
- povedo svoje mnenje o novici ter ga skušajo utemeljiti;
- povedo svoje mnenje o ravnanju novinarja ter ga skušajo utemeljiti;
- naučijo se, kaj je raziskovalni razgovor.

KLJUČNE BESEDE

novica, urednik, novinar, raziskovalni pogovor, intervju, profesionalno

TRAJANJE

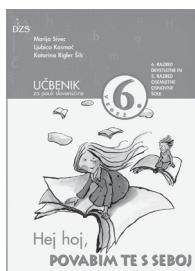
1 ura (v povezavi z *Barka, ki plove na zavist*)

POVEZAVA

novinarski krožek, šolski radio

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo z učenci vzpostavimo zaupen pogovor o tem, kakšne novice jih spravijo v dobro voljo in kakšne jih vznemirijo, kako ravnajo v prvem in kako v drugem primeru. Vzpodbudimo jih, da razmislijo o tem, kakšne novice sami širijo med znance in prijatelje in kako to vpliva nanje.
- Na pripovedovanje učencev navežemo dogodek iz uredništva Dnevnika. Seznanimo jih z novico iz Bohinja, ki jo je novinarjem posređoval anonimni informator.
- Učence v razgovoru vodimo do spoznanja, da informacijam (predvsem anonimnim) ne smemo slepo verjeti, ampak jih je potrebno preveriti na kraju samem.
- Učence povabimo, da se vživijo v vlogo novinarja in se pripravijo za odhod na teren, kjer bodo ugotavljali resničnost dogodka.
- Učence pripravimo na raziskovanje primera z ustreznim raziskovalnim pogovorom.
- V obliki miselnega vzorca učenci zapišejo vse bistvene že znane podatke (z modrim pisalom) s predvidevanji, kaj vse bi na terenu utegnili izvedeti (zapis z rdečim pisalom).
- Ovrednotijo ravnanje novinarja v danem primeru.
- Učence usmerimo k pozornemu branju časopisnega poročila *Barka, ki plove na zavist*, ki ga je napisal novinar Dnevnika.

U str. 70, 71
BARKA, KI PLOVE NA ZAVIST
OD ČASOPISNE NOVICE ...

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo časopisno poročilo in ugotovijo, kdo je pisec in v katerem časopisu je časopisno poročilo izšlo;
- ugotovijo, kakšno vsebino prinaša novica in kakšen je namen pisca;
- ugotovijo, kakšno je čustveno stanje pisca;
- ugotovijo, kakšen je naslov časopisnega poročila in kakšen je komentar pisca na dogodek;
- bistvene podatke uredijo v miselni vzorec, miselne vzorce primerjajo med seboj;
- ugotovijo, zakaj je časopisno poročilo sestavljeno iz treh delov in kako so le-ti povezani;
- se poučijo o značilnostih časopisnega poročila – članka;
- spremenijo časopisno poročilo v časopisno novico;
- na okrogli mizi sodelujejo s svojim mnenjem o dogodkih iz Bohinja in o nevoščljivosti;
- spoznajo različne vrste pogovorov;
- v igri vlog zaigrajo različne vrste pogovorov.

KLJUČNE BESEDE

časopisno poročilo, članek, prepričevalni in pogajalni pogovor

TRAJANJE

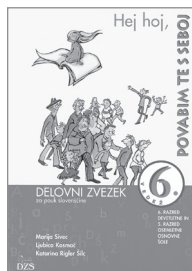
1 ura (v povezavi z besedilom *Nezaslišana predrznost*)

POVEZAVA

novinarski krožek, šolski radio, naravoslovje

UČITELJ – KAKO

- Po tihem branju sledi razgovor z učenci o vsebini članka ter poročanju pisca o dogodku, o namenu pisca, o čustvenem stanju pisca in o v dogodek vpletenih osebah.
- Bistvene podatke učenci uredijo v miselni vzorec, ki ga primerjajo s svojim miselnim vzorcem in s svojimi predvidevanji, kaj neki se je zgodilo.
- Učenci ugotavljajo, da je časopisno poročilo sestavljeno iz treh delov in kako so le-ti med seboj povezani.
- Učenci ugotavljajo razlike med novico in časopisnim poročilom in časopisno poročilo spremenijo v novico.
- Spoznajo več vrst pogovorov, poleg raziskovalnega še prepričevalnega in pogajalnega.
- Igra vlog: učenci zaigrajo različne vrste pogovorov na temo dogodka v Bohinju (vaje na str. 71 v učbeniku).
- Za domače delo (učenci lahko izberejo): Za šolski časopis ali šolsko glasilo napišejo dobro novico iz domačega kraja ali šole. Poiščejo aktualno novico v časopisju in jo predstavijo sošolcem.

DZ str. 99–102

DOBRE VESTI IZ NAŠE ŠOLE BARKA, KI PLOVE NA DOBROTO

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo novico v šolskem glasilu in ugotovijo, kdo je pisec in kje je o dogodku mogoče izvedeti več;
- ugotovijo, kakšno vsebino prinaša novica in kakšen je namen pisca;
- ugotovijo, kakšno je čustveno stanje pisca;
- razpravljajo o ciljih projekta, ki je tema poročanja;
- dokončajo miselni vzorec s potrebnimi aktivnostmi za oblikovanje časopisnega poročila;
- vadijo raziskovalni pogovor;
- razložijo pomen besed in besednih zvez;
- razvežejo kratice.

KLJUČNE BESEDE

novica v šolskem glasilu, kratice: UNESCO, OZN, ZDA; www strani

POTREBUJEMO ŠE

SSKJ, računalnik – povezava z internetom

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

novinarski krožek, šolski radio, naravoslovje

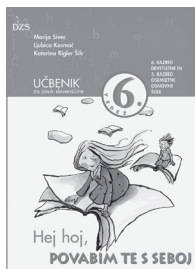
UČITELJ – KAKO¹

- Učenci predstavijo dobre novice (domače delo), drug drugemu zastavljajo vprašanja, ki dogodke še dodatno pojasnjujejo. Pozorni so na 5 podatkov, ki naj bi jih vsebovala vsaka dobro zapisana novica in jih dobimo s pomočjo vprašanj KDO, KAJ, KJE, KDAJ, KAKO (in ZAKAJ).
- Učence vzpodbudimo, da pozorno preberejo »novico iz šolskega glasila« v delovnem zvezku in ugotovijo, kje o dogodku lahko izvedo več.
- Z učenci se pogovorimo o vsebini novice in ugotovljamo, ali vsebuje vse podatke za dobro poročanje o dogodku.
- Učenci razložijo besede in besedne zveze ter razvežejo kratice, ki so uporabljene v novici (delovni zvezek str. 102).
- Učence pritegnemo s prikazom spletnih strani projekta *Dobre vesti iz naše šole in našega mesta* in jih seznanimo z njegovo vsebino in namenom (če nimamo tehničnih možnosti, zadostuje zapis v delovnem zvezku).
- Z učenci razpravljamo o ciljih projekta, ki je tema poročanja. Ugotovijo, kaj povezuje šole, ki sodelujejo v projektu.
- Učenci zapisujejo vprašanja, ki bi jih postavili sodelujočim v projektu, doma pregledajo spletne strani in poskušajo odgovoriti nanje.

¹ Svetujemo, da se ura slovenščine odvija v računalniški učilnici ali ob računalniški LCD projekciji v razredu.

- Dokončajo miselni vzorec, ki je podlaga za časopisno poročilo o *Barki, ki plove na dobrotu*.
- Učence povabimo, da se pripravijo na okroglo mizo na temo projekta *Dobre vesti* (delovni zvezek str. 100) ali se potrudijo nekemu polepšati dan, o čemer napišejo novico ali časopisno poročilo (delovni zvezek str. 101).
- Za domače delo (učenci lahko izberejo): Priprava na okroglo mizo na temo dobrih vesti (vaja v delovnem zvezku str. 100) . Poročanje o tem, kako so nekemu polepšali dan (napišejo novico ali časopisno poročilo, vaja v delovnem zvezku str. 101).

Zapiski:

U str. 72, 73
LEP SONČEN DAN

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Ugotovijo vsebino in namen reklame;
- predvidijo naslovnikov odziv nanjo;
- ugotovijo, ali ima reklama lastnosti dobre reklame;
- pripovedujejo, kje vse se reklame pojavljajo;
- razmišljajo o različnih vrstah reklam in o učinkih, ki jih imajo na naslovnika;
- pripravijo različico reklame, in sicer radijsko reklamo.

KLJUČNE BESEDE

reklama, reklamni pano, reklamno besedilo, radijska in televizijska reklama

TRAJANJE

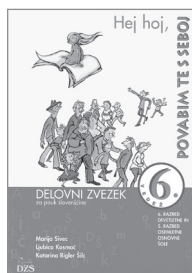
1 ura

POVEZAVA

šolski radio

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učitelj spodbudi učence, da iz besedil, ki so jih naredili za domačo nalogo, ustvarijo dobro reklamo. S svojo idejo/idejo sošolcev jo poskušajo zapisati na najkrajši možni način tako, da bo privlačna in bo pritegnila k posnemanju.
- Ob nastalih reklamah na določeno temo se pogovarjamo in jih ocenjujemo.
- Ugotavljamo, kaj je reklama in kakšna naj bi bila dobra reklama, kakšen je njen namen, načine oglaševanja in vplive na ljudi.
- Značilnosti reklame zapišemo skupaj z učenci v obliki miselnega vzorca.
- Učence povabimo k vrednotenju oglaševalskega pristopa reklamiranja v učbeniku na str. 72. Delo v dvojicah. Sledimo nalogam v učbeniku.
- Prisluhujemo mnenju učencev, usmerjamo izmenjavo nasprotnih mnenj in jih spodbudimo, da predstavijo svoje rešitve.
- Učence spodbudimo, da napišejo radijsko reklamo za vožnjo po Bohinjskem jezeru (učbenik str. 73, vaja 4).
- Skupaj z učenci vrednotimo nastale radijske reklame.
- Miselni vzorec o reklami dopolnimo z novimi spoznanji. Dvignemo raven zavedanja o koristnosti in škodljivosti reklamnih sporočil.
- Za domačo nalogo so učenci pozorni na reklame v časopisju, na radiu in na TV in ugotavljajo razlike med njimi. Naredijo kratek seznam reklam, ki jih pritegnejo, in seznam tistih, ki jih iz določenih razlogov odbijajo. Pisno pojasnijo, zakaj je tako. Pripravijo reklamo za šolski radio (nakup šolskega glasila, popoldanska nogometna tekma na šolskem igrišču ...).

DZ str. 103, 104 REKLAMA ZA BARVE

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno poslušajo radijsko reklamo za barve na CD;
- izražajo mnenja o poslušani reklami;
- ugotovijo vsebino in namen reklame;
- predvidijo naslovnikov odziv nanjo;
- ugotavljajo jasnost in razumljivost sporočila reklame;
- razmišljajo o lastnostih radijske reklame;
- razmišljajo o razlikah med različnimi vrstami reklam;
- izdelajo reklamni plakat in scenarij za televizijsko reklamo;
- se pogovorijo o pozitivnih in negativnih vplivih reklam na življenje posameznika.

KLJUČNE BESEDE

radijska reklama, zvočna kulisa, gibljiva slika

POTREBUJEMO ŠE

zgoščenko (2) s priročnikom, CD-predvajalnik, časopis, TV

TRAJANJE

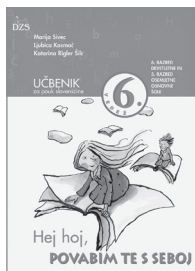
1 ura

POVEZAVA

šolski radio

UČITELJ – KAKO

- Učence spodbudimo, da predstavijo svoje sezname priljubljenih in nepriljubljenih reklam in utemeljitve, zakaj tako.
- Učenci predstavijo svoje radijske reklame za šolski radio in skupaj z njimi ugotavljamo, kaj je dobro in kaj bi veljalo še izboljšati.
- Učencem predvajamo radijsko reklamo (*Reklama za barve*).
- Z učenci se pogovorimo o predvajani reklami: kakšen vtis je naredila nanj kot poslušalca, kaj mu je ostalo najbolj v spominu, kaj meni o besedilu in zvočni kulisi, komu je reklama namenjena, o vsebini, namenu, naslovnikovem odzivu nanjo, o tem, ali je bilo sporočilo reklame dovolj jasno in razumljivo.
- Samostojno reši vaje v delovnem zvezku na str. 103 in 104 (vaje 2 do 5).
- Z učenci preverimo uspešnost reševanja nalog in komentiramo njihove morebitne različne odzive.
- V dvojicah učenci izdelajo reklamni plakat za barve (vaja 6 na str. 104).
- Ob reklamnem plakatu za barve ponovimo vse značilnosti reklame.
- Učenci v dvojicah ali z več udeleženci izdelajo reklamo v skladu z navodili v vaji 7 na str. 104 v delovnem zvezku. Učitelj zagotovi poštena pravila igre.
- Prejšnja vaja je lahko podlaga za pripravo okrogle mize na temo reklamiranja v življenju sodobnega človeka (vaja 8 na str. 104 v delovnem zvezku). Vključimo tudi reklamiranje preko spleta.

U str. 74, 75
SLIKOPLESKAR

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Natančno preberejo besedilo, členjeno na pet delov;
- razložijo besede, vezane na opravljanje poklica;
- pogovorijo se o predstavitvi poklica slikopleskarja;
- bistvene podatke za predstavitev poklica uredijo v miselni vzorec;
- izberejo enega izmed poklicev in ga predstavijo.

KLJUČNE BESEDE

poklic, delovni pripomočki in materiali

POTREBUJEMO ŠE

PIL, knjižica o poklicni izbiri

TRAJANJE

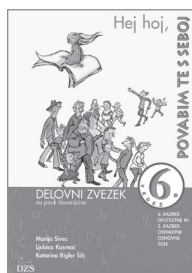
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovorimo o tem, kdo so ustvarjalci reklam, ki jih vsak dan srečujejo v različnih medijih in na plakatih, in ali bi takšno delo zanimalo tudi njih.
- Pogovarjamo se o tem, katero delo jih privlači in kakšne so njihove poklicne želje.
- Z učenci se pogovarjamo o tem, da za vzdrževanje hiše ali stanovanja potrebujemo najrazličnejše obrtnike (slikopleskarja, vodovodarja, električarja) in kako najhitreje pridemo do njih (preko interneta).
- Učence spodbudimo, da natančno preberejo predstavitev poklica slikopleskarja, raziščejo neznano besedišče in pripovedujejo o svojih izkušnjah: ali so že imeli priložnost opazovati slikopleskarja pri delu, morda so pri pleskanju stanovanja tudi že pomagali.
- Ob ponovnem branju besedila izdelajo miselni vzorec, ki zajema vse bistvene podatke za predstavitev poklica.
- Izberejo enega izmed poklicev in ga predstavijo (vaja 4 na str. 75 v učbeniku).
- Za domače delo učenci pisno predstavijo poklic enega od staršev ali poklic, ki bi ga radi opravljali sami.

DZ str. 105–109 BRSKAMO PO SPLETU OBLIKOVALEC SPLETNIH STRANI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Z učiteljem računalništva si ogledajo nekaj kakovostnih spletnih strani in jih ocenijo po kriterijih: zanimivost, sporočilna vrednost, uporabna vrednost;
- pogovorijo se o poklicu oblikovalca spletnih strani;
- dopolnijo miselno shemo o tem poklicu;
- se poučijo o tem, kako nastane spletna stran;
- povezujejo pojme z ustrežno razlago ali sopomensko besedo ali zvezo;
- samostojno raziskujejo na spletu in po gornjih kriterijih ocenijo spletno stran nekega podjetja;
- se preizkusijo v pisanju scenarija za lastno spletno stran;
- po danih kriterijih ocenijo spletni časopis neke šole;
- obiščejo eno izmed spletnih trgovin in sprašujejo sorodnike, ali kupujejo na ta način;
- izvedejo anketo o uporabi informacijske tehnologije.

KLJUČNE BESEDE

spletna stran, spletni portal, spletni brskalnik, spletna tehnologija, ADSL, Microsoft Internet Explorer, Netscape, digitalni fotoaparati, digitalna kamera, multimedija, multimedijski strokovnjak, leksikon, e-pošta, e-nakupovanje

POTREBUJEMO ŠE

PIL, knjižnico o poklicni izbiri

TRAJANJE

2 uri

POVEZAVA

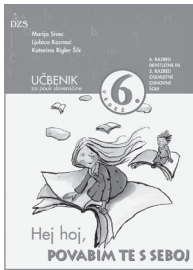
vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO²

- Učence povabimo k ogledu nekaj kakovostnih spletnih strani in se pogovorimo z njimi o tem, kako so jim bile všeč in zakaj.
- Učence povabimo, da spletne strani ocenijo po naslednjih kriterijih: zanimivost, sporočilna vrednost in uporabna vrednost. Svoja mnenja utemeljijo.
- Učitelj računalništva učence seznanja s poklicem oblikovalca spletnih strani.
- Učence povabimo k pozornemu branju predstavitve poklica oblikovalca spletnih strani in samostojnemu delu ob vajah 1–3 v delovnem zvezku na str. 107 in 108.
- Z učenci preverimo uspešnost njihovega dela in jim nudimo dodatna pojasnila, kjer so potrebna.
- Učence povabimo k raziskovanju spletne strani določenega podjetja. V dvojicah raziskujejo, ali je spletna stran zanimiva, ima vključeno reklamo za svoje izdelke, nudi možnost komunikacije (vključuje e-pošto) in ali ima za njegovo družino uporabno vrednost (vaja 4 v delovnem zvezku na str. 108). Ugotovitve zapišejo v zvezke.

² Učitelj se dogovori za učno uro v računalniški učilnici, ki jo bosta vodila skupaj z učiteljem računalništva.

- Učence povabimo, da ocenijo spletni časopis slovenskih šol v projektu Dobre vesti iz našega mesta in naše šole; v skupinah ocenjujejo vsebino, oblikovanost in zanimivost (vaja 6 v delovnem zvezku na str. 109).
- Učenci v dvojicah pripravijo anketo o željah po delu v poklicih, povezanih z uporabo sodobne informacijske tehnologije, in o uporabi le-te (interneta, e-pošte, spletnih trgovin ...) ob pomoči obeh učiteljev (vaja 9 v delovnem zvezku na str. 109).
- Za domače delo si učenec zamisli, kako bi izdelal svojo predstavitevno stran. Naredi osnutek (vaja 5 v delovnem zvezku na str. 108). Ogleda si nekaj spletnih trgovin. Sorodnike povpraša, ali kupujejo v spletnih trgovinah in zakaj (vaji 7 in 8 v delovnem zvezku na str. 109). Svoje ugotovitve zapiše.

U str. 76, 77 IŠČEM, IŠČEŠ ...

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo male oglase iz šolskega glasila;
- razložijo pomen besed;
- ugotovijo, kakšna je vsebina malih oglasov in s kakšnim namenom so jih oglaševalci objavili;
- ugotovijo, ali so oglasi razumljivi in ali imajo vse potrebne podatke za vzpostavitev stikov;
- v časopisju si ogledajo različne male oglase in poročajo, kaj so odkrili;
- se preizkusijo v pisanju malih oglasov.

KLJUČNE BESEDE

mali oglas, numizmatik, eksponat, avdicija, ansambel, popularnost

POTREBUJEMO ŠE

oglas iz časopisja

TRAJANJE

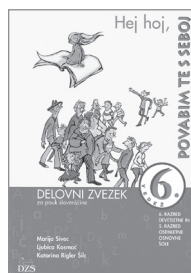
1 ura

POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Učence vprašamo, ali so med raziskovanjem spletnih strani naleteli tudi na male oglase in kakšne izkušnje z malimi oglasi že imajo.
- Učence povabimo k branju malih oglasov v šolskem utripu, kjer vrstniki ponujajo v zameno različne stvari.
- Povedo, kaj učenci ponujajo v svojih oglasih ter kateri oglas bi jih utegnil zanimati in zakaj.
- Razmišljajo o vzpostavitvi stikov z zainteresiranimi.
- V dvojicah pojasnijo manj znane besede, rešitve pregledamo skupaj.
- Učenci se sami preizkusijo v pisanju malih oglasov (vaja 3 v učbeniku na str. 77).
- Učenci v obliki miselnega vzorca (lahko pa tudi drugače) zapišejo, katere lastnosti ima dober mali oglas.
- Doma v časopisju poiščejo male oglase, jih izrežejo in prilepijo v zvezek. Napišejo komentar o tem, kaj vse ljudje iščejo s pomočjo malih oglasov.

DZ str. 110–112
IŠČEM, IŠČEŠ ...

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo mali oglas v šolskem glasilu in elektronske odgovore nanj;
- ugotovijo, kako se odzivajo zainteresirani in kaj ponujajo v zameno;
- izrazijo mnenje o ponudbah zainteresiranih;
- ugotovijo, v čem vse se zainteresirani razlikujejo med seboj;
- opazujejo pisno komunikacijo po e-pošti: jezik, pravopisna pravilnost;
- izrazijo mnenje o takšnem načinu komuniciranja;
- pisemca zapišejo v zborni izreki;
- pišejo odgovore v imenu oglaševalke;
- sestavijo več malih oglasov;
- se odločajo za rabo knjižnega ali neknjižnega jezika glede na govorni položaj.

KLJUČNE BESEDE

mali oglas, elektronsko pismo

POTREBUJEMO ŠE

oglas iz časopisja

TRAJANJE

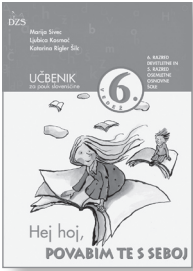
1 ura

POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovarjamo o tem, kakšne oglase vse so odkrili v časopisju in kakšen pomen imajo za posameznika.
- Učence povabimo k branju malega oglasa v šolskem glasilu in elektronskih odgovorov nanj.
- Sledi pogovor o tem, kako se odzivajo zainteresirani in kaj ponujajo v zameno. Presodijo, ali so ponudbe zainteresiranih za oglaševalko zanimive, in predvidijo, če bodo zamenjave uspele.
- Učenci iz zapisanih odgovorov razberejo, v čem se zainteresirani razlikujejo med seboj.
- Učenci opazujejo pisno komunikacijo in presojujejo, ali je v e-pošti dovoljeno uporabljati neknjižni jezik ter zanemariti določena pravopisna pravila.
- Učence pozovemo, da elektronske odgovore zainteresiranih zapišejo v knjižnem jeziku (vaja 2 v delovnem zvezku na str. 111) in naredijo vajo 5 v delovnem zvezku (na str. 112).
- Učenci si zamislijo, da so oglaševalka, in odgovorijo po e-pošti vsem zainteresiranim. Odgovore primerjamo in opazujemo razlike tudi med reakcijami učencev.
- Učenci sestavijo mali oglas za nudenje pomoči pri učenju in za zamenjavo znamk.
- Doma poizvedo, ali so v družini kdaj oglaševali ali se odzvali na kakšen oglas, kako je potekala komunikacija in kako se je stvar zaključila. O poizvedbi poročajo pisno.

U str. 78, 79
CUNAMI, VELIKANSKI VAL
GLAGOL – pomen

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo dnevniški zapis in ugotovijo, kdo je pisec in kje je bil zapis objavljen;
- pozorno preberejo tudi informacijo o potresu v Indijskem oceanu;
- se pogovorijo o vsebini zapisa iz dnevnika in informacije o potresu;
- se pogovorijo o dobrodelnih akcijah za ljudi v stiski;
- se seznanijo s pomenom glagola;
- sami prepoznavajo glagole in njihov pomen.

KLJUČNE BESEDE

glagol, pomen glagola; cunami, atol, magnituda

POTREBUJEMO ŠE

članke o katastrofi na internetu

TRAJANJE

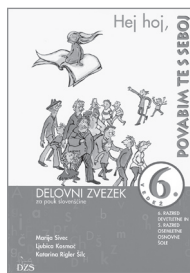
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovarjamo o katastrofah, ki pretresajo naš planet.
- Učence povabimo k pozornemu branju informacije o katastrofalnem potresu v jugovzhodni Aziji decembra 2004 in dnevniškega zapisa, ki je nastal v času rušilnih cunamijev.
- Učenci se v dvojicah pogovarjajo o vsebini obeh zapisov in razmišljajo o človeški solidarnosti v primeru naravnih nesreč.
- Besedilo nam služi za odkrivanje pomena glagola; učenci opazujejo krepko tiskane besede v dnevniškem zapisu na str. 78 v učbeniku, ob vaji 2 v učbeniku na str. 79 pa odkrivajo ustrezne vprašalnice zanje.
- Skupaj z učiteljem ugotovijo, da so krepko tiskane besede glagoli in kakšne pomene vse imajo.
- Učenci zapišejo v zvezke v obliki miselnega vzorca različne pomene glagola in vprašanja, ki nam te pomene pomagajo določiti.
- Doma učenci določajo pomene glagolom v danem besedilu (vaja 4 v učbeniku na str. 79). Poiščejo informacije o humanitarni pomoči potrebnim ob naravnih in drugih nesrečah (časopis, revije, internet) in pripravijo predstavitev ene izmed njih.

DZ str. 113–116
HUMANITARNA POMOČ
PO POTRESU
POMEN GLAGOLA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo informacijo o humanitarni pomoči po potresu, predvsem o humanitarni organizaciji UNICEF v Sloveniji;
- razložijo pomen besed ali besednih zvez, razvežejo kratico;
- se pogovorijo o vsebini informacije;
- se pogovorijo o dobrotelčnih akcijah za pomoč ljudem v stiski;
- utrjujejo pomen glagola.

KLJUČNE BESEDE

pomen glagola, humanitarna pomoč, UNICEF

POTREBUJEMO ŠE

članke o katastrofi in humanitarni pomoči na internetu

TRAJANJE

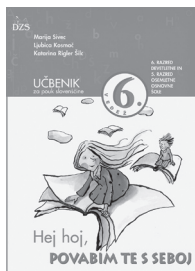
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učitelj pozove učence, da predstavijo humanitarno pomoč pomoči potrebnim, o kateri so brali v časopisju ali na internetu. Sledi pogovor in vabilo učencem, da si preberejo o humanitarni pomoči organizacije UNICEF v Sloveniji po potresu decembra 2006 v jugovzhodni Aziji.
- Učenci pozorno preberejo informacijo o humanitarni akciji v Sloveniji in o tem, kako so se v akcijo vključili tudi šolarji.
- Pojasnjujejo manj znane besede.
- Ob vajah v delovnem zvezku na str. 114–116 v dvojicah utrjujejo pomen glagola.
- Učitelj vodi pregled učenčevega dela in pojasnjuje, kar je potrebno.
- Učitelj ugotovi uspešnost dela in se glede na to odloči za zahtevnost domačega dela.
- Doma vsak učenec sestavlja vaje za pomen glagola po zgledu vaj iz delovnega zvezka. Naslednjo uro učenci vaje zamenjajo med seboj in jih rešujejo, izdelke pa pregledujejo sestavljalci nalog.

U str. 80, 81 JAZ PA POJDEM ...

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo *Kekčevo pesem*, opazujejo obliko glagolov in ugotavljajo razlike v glagolskih končnicah;
- ugotavljajo povezanost med osebnimi zaimki v vseh treh osebah in številih in končnicami pri glagolih;
- se naučijo, da pregibanju glagola pravimo spreganje;
- se pogovarjajo o dobrovoljnih ljudeh in ustvarjajo na temo, kako polepšati dan svojim bližnjim, sošolcem ali učiteljici.

KLJUČNE BESEDE

glagol – osebe in števila, humanitarna pomoč, UNICEF

POTREBUJEMO ŠE

članke o katastrofi in humanitarni pomoči na internetu

TRAJANJE

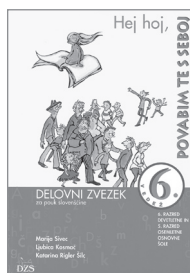
1 ura

POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Učencem predvajamo *Kekčevo pesem* in jih vprašamo, o čem poje in ali se tudi sami počutijo kdaj/pretežno/redko tako. Učence vzpodbudimo k petju in s tem vzpostavimo prijetno vzdušje.
 - V skladu z razpoloženjem v razredu nadaljujemo z vajo 4 in 5 v delovnem zvezku na str. 81 ali pa takoj preidemo na obravnavo nove snovi (glej zaključek ure).
 - Učenci *Kekčevo pesem* tudi preberejo, ob branju pa so pozorni predvsem na glagole.
 - Opazujejo oblike glagolov v 1., 3. in 5. kitici in ugotavljajo razlike v glagolskih končnicah.
 - Razložimo jim povezavo med osebnimi zaimki in glagolskimi oblikami.
 - Učenci opazujejo glagolske oblike tudi v 2. in 4. kitici in jih v zvezke zapišejo v vseh osebah in številih.
 - Učenci si zapišejo glagolske končnice za vse osebe in vsa števila.
 - Z učenci se pogovarjamo o dobrovoljnih ljudeh, ki v naše življenje prinašajo veselje in srečo (vaja 4 v učbeniku na str. 81).
 - Učenci napišejo besedilo, v katerem povedo, kako bodo nekomu polepšali dan (vaja 5 v učbeniku na str. 81).
- ali**
- Učenci utrjujejo novo snov z vajami v delovnem zvezku na str. 117 in 118.
 - Doma v delovnem zvezku na str. 119 in 120 učenci rešijo naloge, vezane na spreminjanje glagolskih oseb in s tem glagolskih končnic.

DZ str. 117–123
BONTON

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo besedilo o bontonu in se pogovorijo o njem;
- utrjujejo glagolske osebe in števila;
- povezujejo določene glagolske osebe in števila s končnicami glagolov in odkrivajo slovnične zakonitosti;
- v različnih napotkih za lepo vedenje v različnih življenjskih situacijah odkrivajo, v kateri osebi so napisani, in jih pretvarjajo v druge osebe;
- sami napišejo nekaj napotkov za lepo vedenje;
- utrjujejo oblike glagola *biti* v trdilni in nikalni obliki;
- prepoznavajo nedoločnik, osebe in število glagola ter glagolski čas.

KLJUČNE BESEDE

glagol – osebe in števila; bonton

POTREBUJEMO ŠE

članke o bontonu

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

Z vajami v DZ od str. 117 do 123 utrjujemo novo snov; učenci naj naloge rešujejo individualno in v dvojicah, sledi obvezno preverjanje učenčevega dela.

- Ob pregledu domače naloge najprej ugotovimo, kako uspešno so učenci usvojili novo snov. Naloge so vezane na lepo vedenje pri uporabi dvigala, telefoniranju in vožnji v avtobusu, zato izkoristimo priložnost in učence povabimo k branju kratkega besedila o bontonu.
- Učenci preberejo kratko besedilo o bontonu in odgovorijo na vprašanja v zvezi z njim (vaja 1 v delovnem zvezku na str. 117).
- Učenci individualno utrjujejo spreganje; ob spreminjanju osebe se samodejno spreminjajo glagolske končnice (vaji 2 in 3 v delovnem zvezku na str. 117–118).
- Učitelj razloži posebnosti pri spreganju glagolov *dati*, *jesti* in *iti*, po razlagi učenci samostojno rešijo vajo 4 v delovnem zvezku na str. 118.
- Učitelj razloži posebnosti pri spreganju glagola *biti*, po razlagi učenci samostojno rešijo vajo 7 v delovnem zvezku na str. 121 in 122.
- Učenci se z zahtevnejšo vajo 8 v delovnem zvezku na str. 122 preizkusijo v prepoznavanju raznih glagolskih oblik, te spreminjajo v slovnično obliko (nedoločnik), jim določijo osebo, število in ugotovijo čas. To vajo naj bi delali skupaj z učiteljem, vodijo pa naj uspešnejši učenci.
- Z učenci naredimo pregled usvojene snovi.
- Za domače delo: Učenci pišejo sestavke na temo bontona, v njih pa naj uporabljajo različne osebe po zgledu vaj v delovnem zvezku.

OGLAŠEVANJE

Na kaj najprej pomislite, ko slišite besedo oglas? Na televizijske oglase, plakate na avtobusnih postajah, morda na letak, ki ste ga ravno včeraj dobili v poštnem nabiralniku, ali pa na živahno popisan avtobus? Zdaj že vemo,

- da oglasi prinašajo določeno sporočilo izbranemu občinstvu,
- da imajo oglasi vedno svojega naročnika in plačnika,
- da je namen oglasov informirati, navdušiti, prepričati ... največkrat pa vzbuditi željo po nakupu.

Kdaj so si ljudje izmislili oglase?

Stari Grki so sporočali o svojih vojaških podvigih, Rimljani pa so uporabljali znake za označevanje gostiln, kopališč in drugih prostorov, ki so bili namenjeni druženju.

Takratno zapisovanje oznak na stene tako lahko razumemo kot začetke oglaševanja.

V 15. stoletju so se z razvojem tiska pojavili prvi letaki in plakati. V sredini 17. stoletja se skupaj s časopisi razvijajo tudi oglasi, ki v 19. stoletju doživijo svoj pravi razmah.

Prva oglaševalska agencija se pojavi leta 1880. Korenine oglaševanja, kakršnega poznamo danes, segajo v čas 1. svetovne vojne. Številni sodobni mediji – npr. spletni oglasi, veliki obcestni plakati, poslikave avtobusov, osvetljeni oglasni panoji ... – pa so se v Sloveniji razmahnili v zadnjih letih.

(prirejeno po PIL PLUS, tedniku za najstnike, letnik 58, 2006)

1. Navedi možnost oglaševanja, ki je v besedilu ni zaslediti.

/1

2. Kdaj v zgodovini že zasledimo oglaševanje?

/1

3. V katerem stoletju se pojavi prva oglaševalska agencija?

/1

4. Sestavi mali oglas, s katerim želiš zamenjati star zemljevid iz 18. stoletja za stare kovance.

/2

5. Sestavi reklamo za svojo najljubšo jed.

/2

6. Napiši tri poklice, ki jih lahko opravljamo v gostinstvu.

/1

7. Izberi enega izmed poklicev v gostinstvu in ga predstavi.

/3

Poklic: _____

Opis dela, predstavitev pripomočkov in materialov ter razmer za delo.

8. Izpiši glagole, dopiši vprašalnico in glagolom določi pomen.

/4

Zgled: govorim – kaj delam? – dejanje

Ob besedi oglas najprej pomislim na živahno pobarvan avtobus.

Glej, tam stoji eden, reklamira mobilne telefone.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

9. Izpiši glagole, podčrtaj glagolske končnice in določi osebe in števila. /3

Zgled: nosim – 1. os. ed.

Prva oglaševalska agencija se pojavi leta 1880. Korenine oglaševanja, kakršnega poznamo danes, segajo v čas 1. svetovne vojne.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

10. Sestavi novico iz naslednjih podatkov/5

Kaj?	Tekmovanje za najbolj izviren oglas
Kje in kdaj?	Portorož, 21.–23. maj
Kdo sodeluje?	Oglaševalske agencije in posamezniki
Kako? S čim?	Izdelek: oglasi različnih vrst oz. izbereš sam
Zakaj?	(lahko tudi izpustiš)

SKLOP 8: VČERAJ; DANES; JUTRI

Sklop *Včeraj, danes, jutri* učencem z mnogimi neumetnostnimi besedili približa življenje naših prednikov in ga primerja s sodobnim življenjem.

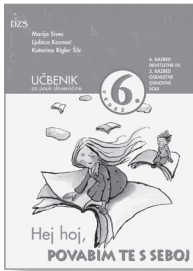
Tudi v tem sklopu se učenci seznanjajo s kulturno dediščino in bogatijo svoje besedišče, spoznajo poizvednico in vse tri glagolske čase ter ponovijo novico.

V tem sklopu sta v prvi vrsti pomembna dva cilja: obravnava neumetnostnih besedil in utrjevanje glagola. Obravnava neumetnostnih besedil – pomenska razčlemba z urejanjem pomembnih podatkov v miselnih vzorcih - učencem prinaša dragoceno znanje tudi o tem, kako naj se učijo. Glagol utrdimo skozi mnoge vaje, ki jih učenci rešujejo ob vsakem besedilu.

Za obravnavo (do 7 ur) in utrjevanje snovi (do 5 ur) iz tega sklopa je potrebno od 10 do 12 ur. Učitelj lahko enote poljubno izbira, zamenja vrstni red obravnave, lahko jih poljubno kombinira, glede na predznanje učencev pa napreduje hitreje ali počasneje. Pomembno je, da raven zahtevnosti prilagodi učencem.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Pletenica, umetnost naših babic	Sanjska snežna vas v Podpeci
Moj zeliščni kruh	V graščakovem bivališču
Slamnikarstvo na Domžalskem	Gospodo je namočil dež
Odkrili zaklad z novci	Pri nas v hribovskem svetu
Pošiljka potovala 25 let	S šolskega radia
Išče se izgubljena pošiljka	Razglednice in pozdravi
Volitve v živalskem mestu	
Izlet v prihodnost	

U str. 83
PLETENICA, UMETNOST NAŠIH BABIC

U str. 84
MOJ ZELIŠČNI KRUH

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci tiho in glasno prebirajo neumetnostni besedili;
- naredijo pomensko razčlemba, bistvene podatke pa sami uredijo v miselnem vzorcu, ki ga tudi ustno upovedijo, da na ta način preverijo svoje razumevanje prebranega;
- utemeljijo pomen miselnih vzorcev za učenje;
- se zavedo pomena naše kulturne dediščine;
- razvrščajo različne glagolske oblike glede na glagolski čas, osebo in število;
- ponovijo svoje vedenje o prislovu in pridevniku.

KLJUČNE BESEDE

pletenica, pletenka

TRAJANJE

1–2 uri

POVEZAVA

gospodinjstvo

• **UČITELJ – KAKO**

Za uvodno motivacijo učencem razdelimo lističe in jim zastavimo vprašanje, kaj je čas. Njihove kratke odgovore preberemo in ob tem razvijemo pogovor, ki ga usmerimo v premišljevanje o življenju nekoč in danes, s posebnim poudarkom na peki kruha, potice in pletenic.

- Učence vzpodbudimo, da sami opišejo različne postopke priprave in peke kruha, če jih poznajo.

ali/in

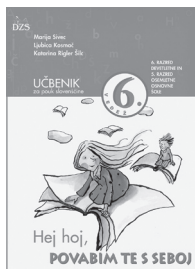
Učencem preberemo kratke izjave o času v učbeniku na str. 92 in nanje navežemo pogovor.

- Nato učence povabimo k tihemu branju besedila *Pletenica, umetnost naših babic* in jih vzpodbudimo, da si zapišejo postopek priprave pletenice nekoč in danes.
- Učenci preberejo besedilo tudi glasno in po potrebi svoje zapise korigirajo.
- V dvojicah se učenci pogovorijo o razlikah pri pripravi pletenice nekoč in danes, ob tem pa ob nalogi 4 ugotovijo tudi, da je besedilo zapisano v dveh glagolskih časih (v pretekliku in v sedanjiku) in kakšne so razlike v oblikah obeh časov.
- Učence nato povabimo k branju besedila *Moj zeliščni kruh* učenke iz OŠ Kapela v učbeniku na str. 84.
- Razgovor o pripravi in peki zeliščnega kruha naj vodi učitelj, da učence lahko sproti opozarja na pomembne vsebinske poudarke.
- Nato učence povabimo k opazovanju glagolov (vsi so v sedanjiku) v besedilu *Moj zeliščni kruh*

v učbeniku na str. 84 (naloga 2) – ugotavljajo razlike v končnicah v 1. osebi ednine, nato pa jih pretvarjajo v dvojino in množino.

- Učenci v zvezek izpišejo vse glagole iz besedila *Pletenica, umetnost naših babic* tako, da jih razvrstijo v dve skupini: v enobesedne in večbesedne (glagoli s pomožnimi glagoli).
- Učenci utrdijo znanje o prislovu in pridevniku z nalogo 5 v U na str. 83.
- Za domače delo učenci rešijo nalogi 3 in 4 v učbeniku na str. 84 ali poiščejo še kakšen recept iz časa njihovih babic in ga predlagajo za delo pri pouku gospodinjstva. Svoje starše in stare starše povprašajo, kako se je gospodinjilo v njihovi mladosti.

Zapiski:

U str. 93 SEDANJIK, PRETEKLIK, PRIHODNIJK

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci se pogovarjajo o gospodinjstvu nekoč, danes in v prihodnosti;
- ugotovijo značilnosti posameznih obdobj in jih zapišejo na časovno premico;
- seznanijo se z vsemi tremi glagolskimi časi;
- opazujejo oblike pri vseh treh glagolskih časih;
- opazujejo zanikane oblike;
- opazujejo, kateri prislovi se vežejo s posameznimi časi;
- tvorijo povedi v različnih časih.

KLJUČNE BESEDE

sedanjik, preteklik, prihodnjik

TRAJANJE

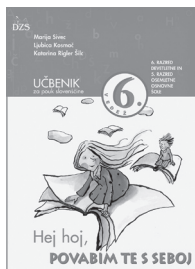
1 ura

POVEZAVA

tehnika in tehnologija

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence vzpodbudimo, da pripovedujejo o gospodinjstvu nekoč, danes in v prihodnosti ter predstavijo kakšen recept svojih babic.
- Nato jih skozi pogovor vodimo do védenja o vseh treh časih.
- Učenci na učnem listu ali v učbeniku na str. 93 opazujejo oblike (tudi zanikane) vseh treh glagolskih časov.
- Glagolske oblike za vse tri čase pregledno zapišemo na tablo in v zvezke.
- Učence vzpodbudimo, da poiščejo čim več prislovov, ki se vežejo na posamezne čase, ugotovitve pa zapišejo v zvezek.
- Učenci na določeno temo tvorijo smiselne povedi za dejanja, ki se dogajajo v posameznih časih.
- Učence povabimo na domišljjski izlet v prihodnost (učbenik str. 92).
- Za domače delo učenci napišejo domišljjsko pripoved o potovanju v preteklost ali v prihodnost.

U str. 85, 86 SLAMNIKARSTVO NA DOMŽALSKEM

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci glasno preberejo neumetnostno besedilo;
- naredijo pomensko razčlemba, bistvene podatke pa sami uredijo v miselnem vzorcu;
- utemeljijo pomen miselnih vzorcev za učenje;
- se zavedo pomena naše kulturne dediščine;
- poimenujejo vrsto dejavnosti in osebe, ki te dejavnosti opravljajo;
- utrjujejo glagolski čas: preteklik.

KLJUČNE BESEDE

slamnikarstvo, pletenje kit iz slame, slamnik, cekar, kitarji, šivalke, »pleja«, butare oz. »pušlje«, »kosman«

TRAJANJE

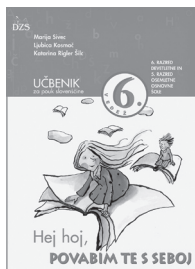
1 ura

POVEZAVA

šolsko glasilo

UČITELJ – KAKO

- Učitelj najprej pregleda domače delo: učenci predstavijo nekaj svojih domišljjskih pripovedi.
- Za motivacijo učence vzpodbudimo k razmišljanju o poklicih nekoč in danes (peki nekoč in danes; nekdanji cenjeni poklici, ki jih je izrinila industrializacija).
- Nato učence povabimo h glasnemu branju neumetnostnega besedila *Slamnikarstvo na Domžalskem*.
- V skupini si vsak izbere odstavek in pripravi povzetek oz. zapiše ključne besede tega odstavka.
- Skupina nato izdelava miselni vzorec na ogrodju deloma že pripravljenega miselnega vzorca.
- Ob vodstvu učitelja nastane skupni miselni vzorec, ki ga učenci prepišejo v zvezke.
- Utemeljijo pomen miselnih vzorcev za učenje.
- Učenci poimenujejo vrsto dejavnosti in osebe, ki te dejavnosti opravljajo (vaja 3 v učniku na str. 86).
- Učenci iz besedila izpišejo glagole v pretekliku.
- Uro zaključimo z igro vlog: učenci prevzamejo različne vloge v družini in improvizirajo različne vrste pogovorov na temo pletenja kit iz pšenične slame v zimskih večerih.
- Za domače delo učenci pripravijo govorni nastop: predstavitev/opis obrti ali opis narodne noše.

U str. 87, 88 ODKRILI ZAKLAD Z NOVCI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci ob glasnem branju učitelja po odstavkih izpišejo bistvene podatke iz vsakega odstavka in jih sproti uredijo v miselnem vzorcu;
- v dvojicah preverjajo dane trditve s podatki, ki jih najdejo v besedilu;
- ugotavljajo, kdaj so se dogodki zgodili, in to zapišejo na pripravljeno časovno premico;
- se opredelijo do ravnanja najditelja;
- primerjajo povedi glede na čas dogajanja in izpišejo glagole v vseh treh časih.

KLJUČNE BESEDE

rimsko zgodovina, zaklad z novci, detektor kovin, cesar Domicijan

TRAJANJE

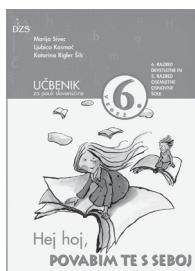
1 ura

POVEZAVA

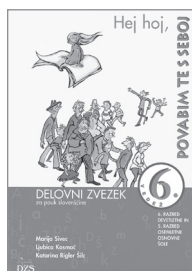
zgodovina

UČITELJ – KAKO

- Učenci predstavijo svoje domače delo sošolcem in se pogovorijo o njem, predlagajo izboljšave in pohvalijo, kar je dobro.
- Za uvodno motivacijo učence vprašamo, kako so se imenovali mojstri/obrtniki, ki so kovali denar, natančneje kovance, pred 2000 leti, v rimski dobi.
- Povemo jim za nedavno odkritje zaklada s kovanci iz rimske zgodovine in jih povabimo k branju neumetnostnega besedila.
- Nato učencem glasno po odstavkih preberemo neumetnostno besedilo Odkrili zaklad z novci.
- Učence pozovemo, da bistvene podatke iz vsakega odstavka sproti uredijo v miselnem vzorcu.
- Učenci se opredelijo do ravnanja najditelja.
- V dvojicah preverjajo dane trditve v vaji 1 v učbeniku na str. 87 s podatki, ki jih najdejo v besedilu.
- Učenci ugotavljajo, kdaj so se dogodki zgodili, in to zapišejo na pripravljeno časovno premico.
- Učenci primerjajo povedi glede na čas dogajanja in izpišejo glagole v vseh treh časih.
- Za zaključek ure učence povabimo, da sodelujejo v namišljenem pogovoru z najditeljem Brianom Malinom – igra vlog.
- Za domače delo (učenci lahko izberejo) učenci preberejo neumetnostno besedilo *Pošiljka potovala 25 let*, poiščejo odgovore na zastavljena vprašanja in napišejo domišljjski spis po navodilih v učbeniku na str. 89.

**U str. 90
IŠČE SE IZGUBLJENA
POŠILJKA**

**DZ str. 138, 139
RAZGLEDNICE IN
POZDRAVI**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci spoznajo, kaj je poizvednica – poštni obrazec za poizvedovanje o izgubljeni pošiljki;
- primerjajo svoj predlog z bistvenimi podatki za poizvednico s pravim poštnim obrazcem;
- prebirajo besedila na razglednicah, izpisujejo glagole in jih razvrstijo glede na glagolski čas;
- pišejo razglednice ali kratka pismenca različnim naslovnikom;
- napišejo domišljjsko besedilo o izgubljenem pismu, poizvedovanju in ponovno najdenem iskanem predmetu.

KLJUČNE BESEDE

poizvednica, razglednica

TRAJANJE

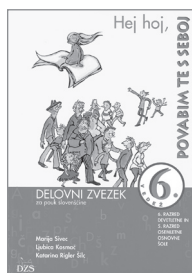
1 ura

POVEZAVA

pošta

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo ob izdelkih domačega dela (preberemo nekaj domišljjskih spisov) zastavimo vprašanje, kako ravnamo, kadar izgubimo kakšen predmet.
- Učencem pojasnimo, da v primeru izgube predmeta na pošti poizvedujemo z obrazcem, ki se imenuje poizvednica, in kako to naredimo.
- Učence pozovemo, da zapišejo svoj predlog z bistvenimi podatki za poizvednico, nato pa jih vzpodbudimo, da ga primerjajo s pravim poštnim obrazcem.
- V delovnem zvezku na str. 138 preberejo več besedil na razglednicah, presojajo o vsebini, sporočilnosti, zapisu ...
- Iz besedil na razglednicah izpišejo glagole in jih razvrstijo glede na glagolski čas.
- Pišejo razglednice ali kratka pismenca različnim naslovnikom.
- Napišejo domišljjsko besedilo (pripoved o doživetju) o izgubljenem pismu, poizvedovanju in ponovno najdenem iskanem predmetu.
- Za zaključek ure damo učencem navodila za obisk na pošti, kjer naj bi o poizvednici izvedeli še več.
- Za domače delo pa učenci zapišejo, kaj so o poizvednici zvedeli na pošti.

DZ str. 125–127
SANJSKA SNEŽNA VAS
V PODPECI

Pomembno: učitelj naloge ob neumetnostnem besedilu točkuje, še preden jih učenci začnejo reševati.

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci preverijo svoje znanje: pomenska razčlemba neumetnostnega besedila in znanje o glagolu.

KLJUČNE BESEDE

snežni gradovi, kralj Matjaž

POTREBUJEMO ŠE

zemljevid Slovenije

TRAJANJE

1 ura

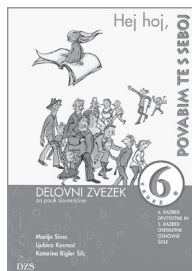
POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence vzpodbudimo, da predstavijo informacije v zvezi z uporabo poizvednice, ki so jih pridobili pri poizvedovanju na pošti.
- Nato učencem predstavimo neumetnostno besedilo *Sanjska snežna vas v Podpeci* in naloge, ki jih bodo reševali samostojno, da bi preverili znanje. Nalogi 11 in 12 rešijo v zvezke.
- Po določenem času učenci odložijo pisala, vzamejo v roke rdeča pisala in ob skupnem pregledu popravljajo/dopolnjujejo svoj izdelek, posamezne naloge pa sproti točkujejo.
- Seštejejo točke in ugotovijo svojo uspešnost.
- Kritično presodijo svoje napake in naredijo načrt za izboljšanje.
- Za zaključek ure učencem predlagamo, da tudi sami pripravijo vaje. Najboljše vaje uvrstimo na seznam dobrih vaj.
- Za domače delo pa učenci po vzoru učne ure za domače delo samostojno obdelajo neumetnostno besedilo *V graščakovem bivališču*.

Zapiski:

DZ str. 128 – 131
V GRAŠČAKOVEM
BIVALIŠČU
GOSPODO JE NAMOČIL DEŽ

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci ob učitelju preverijo in po potrebi dopolnijo svoje domače delo (V graščakovem bivališču);
- ob glasnem branju učitelja (*Gospodo je namočil dež*) po odstavkih izpišejo bistvene podatke iz vsakega odstavka in jih sproti uredijo v miselnem vzorcu;
- se pogovarjajo o življenju v srednjem veku, kakor je prikazano v besedilu, se vživijo v ta čas in sodelujejo v igri vlog;
- rešijo naloge iz delovnega zvezka;
- v besedilu z različnimi barvicami podčrtajo glagole v različnih časih ter ugotavljajo, zakaj je v besedilu, ki govori o preteklem dogodku, zapis tudi v sedanjiku;
- pripravijo kratko novico o dogodku ob spremenjenih podatkih.

KLJUČNE BESEDE

srednji vek, rokodelci, popotni glumači

TRAJANJE

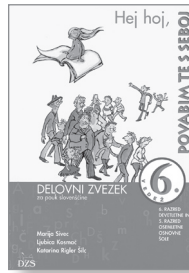
1–2 uri

POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo z učenci preverimo domače delo (V graščakovem bivališču), po potrebi ga dopolnijo.
- Učenci predstavijo pomenske razlike pri glagolih z isto podstavo in različnimi predponami (gledati, ogledati si, razgledati se ...).
- Nato učence povabimo na ogled življenja v srednjem veku ob besedilu *Gospodo je namočil dež* (novica o dogodku: celjski srednjeveški dan).
- Učencem glasno beremo neumetnostno besedilo *Gospodo je namočil dež* po odstavkih in jih vzpodbudimo, da si zapišejo bistvene podatke.
- Preverimo, kako uspešno so učenci zapisali bistvene podatke, in korigiramo, če in kar je potrebno.
- Z učenci se pogovarjamo o življenju v srednjem veku in jih vzpodbudimo k improvizirani igri vlog. Pomembno: če učenci v igranju vlog uživajo, igre vlog ne prekinjamo, naloge iz delovnega zvezka naj učenci v tem primeru rešijo doma.
- Učenci rešijo naloge iz delovnega zvezka na str. 130 – 131.
- Za zaključek ure naredimo povzetek in damo napotke za domače delo, ki so lahko naloge iz delovnega zvezka na str. 130–131 ali/in priprava govornega nastopa oz. zapisane novice: mladi novinarji poročajo s celjskega gradu (z nekoliko spremenjenimi podatki o vremenu, obiskovalcih ...).

DZ str. 132–135
PRI NAS V HRIBOVSKEM SVETU

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci se ob neumetnostnem besedilu *Pri nas v hribovskem svetu* seznanijo s košnjo v senožetih nekoč in danes;
- prisluhnejo pripovedi o dogodku v hribovskem svetu nekoč;
- se seznanijo z novimi pojmi in besediščem;
- po opisu v besedilu narišejo svisli;
- označijo, kje v besedilu prevladuje opis in kje pripoved;
- označijo, kateri del besedila je napisan v pretekliku in kateri v sedanjiku;
- utrjujejo glagolske oblike.

KLJUČNE BESEDE

senožeti, svisli, priprava na košnjo nekoč in danes, opravila pri spravilu sena, »berač v svislih«

TRAJANJE

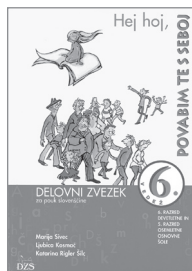
1–2 uri

POVEZAVA

naravoslovje, družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Po pregledu domačega dela: mladi novinarji poročajo s celjskega gradu (kot govorni nastop ali zapisana novica) sledi motivacija.
- Učence motiviramo za branje o življenju v hribovskem svetu nekoč in danes.
- Nato učencem preberemo neumetnostno besedilo po odstavkih; zaradi zahtevnosti se po vsakem odstavku pogovorimo o vsebini, pojasnimo neznane pojme in neznane besede ter skupaj naredimo miselni vzorec z bistvenimi podatki.
- Učence vzpodbudimo, da rešijo naloge v delovnem zvezku na str. 133 in po opisu v besedilu narišejo svisli oz. senik.
- Z učenci se pogovorimo o življenju v hribovskem svetu nekoč in danes.
- Skupaj premislimo o vrednotah, ki nas vodijo v življenje.
- Z učenci utrdimo glagolske oblike in glagolske čase ob nalogah v delovnem zvezku na str. 134.
- Učence vzpodbudimo k pripravi okrogle mize o drugačnosti.
- Zaključek ure je povzetek ure.
- Za domače delo učenci pripravijo govorni nastop ali okroglo mizo o sprejemanju drugačnosti, izhajajoč iz zgodbe o beraču, ki je želel svobodno živeti (iz besedila *Pri nas v hribovskem svetu*).

DZ str. 135
BAZOVIŠKE SVISLI V DAVČI
OKROGLA MIZA O
SPREJEMANJU
DRUGAČNOSTI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci se ob neumetnostnem besedilu *Bazoviške svisli v Davči* seznanijo z zgodovinskimi dejstvi o bazoviških svislih v Davči;
- seznanijo se z novimi pojmi in besediščem;
- neumetnostno besedilo pravopisno uredijo in svoje rešitve utemeljijo;
- primerjajo besedilo z besedilom *Pri nas v hribovskem svetu* in ugotavljajo, katere nove podatke nudi novo besedilo;
- pripovedujejo o življenju nekoč in danes (razmišljajo o tem, kako se z življenjem spreminjajo tudi vrednote);
- sledi okrogla miza o sprejemanju drugačnosti, izhajajoč iz zgodbe o beraču, ki je želel svobodno živeti (iz besedila *Pri nas v hribovskem svetu*).

KLJUČNE BESEDE

katastrska občina, kupoprodajna pogodba

TRAJANJE

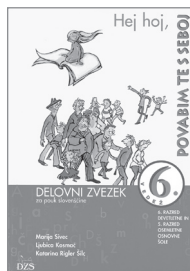
1 ura

POVEZAVA

naravoslovje, družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence motiviramo za branje neumetnostnega besedila *Bazoviške svisli v Davči* pri Železnikih ob zemljevidu na spletnih straneh <http://www.najdi.si/Davča>.
- Učencem zaradi zahtevnosti besedila neumetnostno besedilo preberemo in se pogovorimo o vsebini.
- Pojasnimo jim neznane pojme in neznane besede ter skupaj naredimo miselni vzorec z bistvenimi podatki.
- Učence vzpodbudimo, da samostojno pravopisno uredijo besedilo, nato pa svoje rešitve tudi ustno utemeljijo.
- Učence vodimo pri vzporejanju podatkov iz besedil *Pri nas v hribovskem svetu* in *Bazoviške svisli v Davči*, skupaj z učenci poiščemo nove podatke o svislih in jih zapišemo.
- Sledi kratek razmislek o tem, kako se s spreminjanjem življenja skozi čas spreminjajo tudi vrednote.
- Učence vodimo pri okrogli mizi o sprejemanju drugačnosti.
- Za zaključek ure naredimo povzetek: spoznanja zapišemo v zvezke.
- Za domače delo učenci za šolski radio pripravijo prispevek na poljubno aktualno temo (odvisno od tega, v katerem času obravnavamo to snov): dan človekovih pravic, dan vode, kulturni praznik ipd. – obveščajo o prireditvi ipd.

**DZ str. 136
S ŠOLSKEGA RADIA**
UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci poslušajo besedila s šolskega radia in se pogovorijo o okoliščinah, vsebini in sporočilu le-teh;
- urijo se v kratkem zapisovanju obvestil za šolski radio (uporabiti le najnujnejše podatke in primerno motivacijo);
- urijo se v jasnem in razločnem branju obvestil za šolski radio;
- urijo se v prepoznavanju glagolskih časov in glagolskih oblik.

KLJUČNE BESEDE

obvestilo, šolski radio

POTREBUJEMO ŠE

Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje, 2/17

TRAJANJE

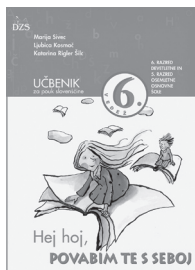
1 ura

POVEZAVA

naravoslovje, družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Učenci najprej preberejo nekaj doma pripravljenih obvestil za šolski radio in se pogovorijo o uspešnosti zapisov.
- Učenci poslušajo šolska radijska obvestila na CD *Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje, 2/17*.
- Z učenci se učitelj pogovori o okoliščinah, vsebini in sporočilu obvestil s šolskega radia.
- Učence vzpodbudi k jasnemu in razločnemu artikuliranju glasov pri branju obvestil s šolskega radia. Najprej sam prebere eno izmed besedil za vzgled ali ponovno predvaja posnetek na CD.
- Učenci z vajo 2 v delovnem zvezku na str. 136 utrjujejo rabo glagolskih časov.
- Učenci z vajami v delovnem zvezku na str. 137 utrjujejo glagolske oblike.
- Učenci se urijo v kratkih zapisih obvestil za šolski radio, in sicer oglasov kandidatov za prihodnje županske volitve.
- Zaključek ure je povzetek: miselni vzorec o pomembnih podatkih v obvestilih zapišemo v zvezke.
- Učencem predvajamo zvočni posnetek *Volitve v živalskem mestu* (uvodni del za motivacijo) s CD 2.
- Za domače delo se učenci vživijo v eno izmed živali in pripravijo nagovor volivcem.

U str. 91 VOLITVE V ŽIVALSKEM MESTU

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci pozorno poslušajo zvočni posnetek *Volitve v živalskem mestu* s CD 2 *Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje*, posnetki 17, 18, 20 (DZS 2003);
- se pogovorijo o obljubah volivcem kandidatov za župana v okrožjih Robidovje, Domovje in Vodovje,
- ugotovijo, da vsi kandidati uporabljajo prihodnji čas;
- sami preberejo svoje predvolilne nagovore;
- pozorno poslušajo nadaljevanje volilne kampanje in izid volitev;
- komentirajo kampanjo in izid volitev;
- se urijo v prepričevanju.

KLJUČNE BESEDE

volitve, kandidati, kampanja

POTREBUJEMO ŠE

Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje, CD 2, posnetki 17, 18, 20 (DZS 2003)

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

družboslovje

UČITELJ – KAKO

- Učitelj učence vzpodbudi, da preberejo nekaj doma pripravljenih nagovorov za volivce na županskih volitvah.
- Učencem predvaja posnetke na CD 2 *Hej hoi, besedila, igre in vaje za poslušanje*, posnetki 17, 18, 20.
- Z učenci se učitelj pogovarja o obljubah volivcem kandidatov za župana v okrožjih Robidovje, Domovje in Vodovje, nastajajo kratki zapisi.
- Učence vodi, da ugotovijo, da so vsi nagovori v prihodnjem času, in zakaj je tako.
- Učence povabi k pozornemu poslušanju nadaljevanja volilne kampanje in izida volitev.
- Učence povabi, naj zapišejo komentarju volilne kampanje in izida volitev.
- Učence vzpodbudi k soočenju mnenj.
- Učencem pomaga razvijati veščino utemeljevanja svojega mnenja.
- Zaključek ure je povzetek: učenci napišejo v zvezke, kaj so se naučili in do kakšnih spoznanj so prišli.
- Za domače delo učenci rešijo nalogo 4 v učbeniku na str. 91.

Kralj Matjaž se je prikazal

http://www.koropedija.si/index.php?title=Kralj_Matja%C5%BE_se_je_prikazal

Učitelj pred preverjanjem učencem lahko pokaže tudi video posnetek na internetu:

http://24ur.com/bin/article.php?article_id=3079117&show_media=16129015

KRALJ MATJAŽ SE JE PRIKAZAL

Najvišja gora vzhodnih Karavank Peca buri domišljijo Korošcev že stoletja. Največ zgodb je povezanih s kraljem Matjažem, ki spi v votlini gore. Živega ni videl še nihče, je pa koroški kantavtor* Milan Pečovnik Pidži v skalovju Pece odkril njegov obraz.

Kot je dejal, je najprej opazil kraljevo krono, nato pa obraz z brado vred. Čeprav pomaga, da vam nekdo pokaže obris v steni, je ta razpoznaven takoj, ko ga prvič 'najdete' v skalovju.

Lik ni nastal od včeraj na danes, pač pa je nastajal stoletja in je delo narave. Kot je pojasnil župan Črne na Koroškem Janez Švab, je podoba rezultat neenakomernega topljenja dolomitiziranega apnenca, iz katerega je zgrajena gora Peca.

Mnogi so pred tem že videli v skalovju posamezne like, a o tako velikem in jasno izrisanem do sedaj še ni bilo govora. Domačini so odkritje sprejeli z navdušenjem, ob tem pa so se pošalili, da se je morda kralju Matjažu brada že devetkrat ovila okrog stola in je s to sliko napovedal prihod iz votline.

* Kantavtor je v glasbi izvajalec lastnih skladb, torej skladatelj, pisec besedila in pevec hkrati.

(foto: Jani Dolinšek)

LJUDSKA PRIPOVEDKA O KRALJU MATJAŽU

Ljudska pripovedka o kralju Matjažu govori o možu, ki je bil v resnici najverjetneje Matija Korvin in je vladal slovenskim deželam v času Karantanije. Matjaž je bil dober kralj, noč in dan so k njemu lahko prišli siromaki in zatirani in vsem je nudil pomoč in zaščito. Dal je kovati zlatnike in med njegovim vladanjem so na Koroškem vladali zlati časi. Ker so mu bili drugi vladarji nevoščljivi zaradi njegove mogočnosti, so združili svoje vojske proti njemu.

S samo stotimi preživeli junaki se je moral skriti v votlino pod Peco, ki se mu je sama odprla in ga skrila pred sovražniki. V votlini se je Matjaž usedel za mizo, ostali pa so posedli po tleh okrog njega in zaspali. Ljudska pripovedka pravi, da se bo, ko mu brada zraste devetkrat okoli mize, prebudil. Takrat bo Matjaž s svojimi vojaki prišel iz votline, premagal in zatrl vse svoje sovražnike, pregnal krivico s sveta in spet zavladal Slovincem. Tako bodo na Koroškem spet zlati časi.

SPEČI KRALJ MATJAŽ V VOTLINI POD PECE

- 1.** Kje je ljudska pripovedka o kralju Matjažu najbolj živa? Kaj podpira tvojo trditev? /1
- _____
- _____
- 2.** Kakšen kralj je bil kralj Matjaž po ljudski pripovedki? Utemelji. /1
- _____
- _____
- 3.** Kdaj se bo kralj Matjaž prebudil? /1
- _____
- 4.** Kakšni časi bodo tedaj spet na Koroškem? /1
- _____
- 5.** Kdo je v skalovju Pece prvi opazil obraz kralja Matjaža? /1
- _____
- 6.** Kaj je Milan Pečovnik Pidži opazil najprej, kaj pa takoj za tem? /1
- _____
- 7.** So lik kralja Matjaža v skalovju ustvarile človeške roke? /1
- _____
- 8.** Kdo je fotografiral lik? /1
- _____
- 9.** Kako pojasnjuje župan Črne nastanek lika kralja Matjaža v skalovju Pece? /1
- _____
- 10.** So v skalovju Pece vidni tudi drugi liki? /1
- _____
- 11.** Kaj o odkritju pravijo domačini? /1
- _____
- _____
- 12.** Podčrtaj glagole v povedih in jih razvrsti v tabeli glede na glagolski čas. /5

Poved	Sedanjik	Preteklik	Prihodnjik
Najvišja gora vzhodnih Karavank Peca buri domišljijo Korošcev že stoletja.			
Največ zgodb je povezanih s kraljem Matjažem, ki spi v votlini gore.			
Koroški kantavtor Milan Pečovnik Pidži je v skalovju Pece odkril obraz kralja Matjaža.			
Tako bodo na Koroškem spet zlati časi.			

13. Podčrtaj v spodnji povedi glagole in ugotovi, v katerem glagolskem času so zapisani.

/2

Takrat bo Matjaž s svojimi vojaki prišel iz votline, premagal in zatrl vse svoje sovražnike, pregnal krivico s sveta in spet zavladal Slovincem.

Glagolski čas: _____

14. Glagole iz povedi v prejšnji nalogi zapiši v sedanjiku.

/1

15. Glagolu govoriti v 1. os. ed. so dodane različne predpone. Kako se spreminja pomen besed, pokaži tako, da z njimi napišeš smiselne povedi. Uporabiš lahko oblike za različne osebe in števila ter uporabiš različne čase

/5

govorim – spregovorim – nagovorim – dogovorim se – pregovorim

16. V spodnji povedi podčrtaj glagol, nato pa pomožni glagol še obkroži.

/1

Mnogi so pred tem že videli v skalovju Pece posamezne like.

17. Glagole iz spodnje povedi zapiši v slovarski obliki.

/1

Matjaž je bil dober kralj, noč in dan so k njemu lahko prišli siromaki in zatirani in vsem je nudil pomoč in zaščito.

Zgled: je bil – biti _____

18. Preberi besedilo in dopolni spodnjo razpredelnico.

/6

Kot je dejal, je najprej opazil kraljevo krono, nato pa obraz z brado vred. Čeprav pomaga, da vam nekdo pokaže obris v steni, je ta razpoznaven takoj, ko ga prvič 'najdete' v skalovju.

Glagolska oblika	Slovarska oblika glagola	Oseba in število	Časovna oblika (sedanjik, preteklik, prihodnjik)
je dejal	dejati	3. os. ed.	
			preteklik
pomaga			
pokaže			
je			
najdete			

REŠITVE PREVERJANJA

1. Na Koroškem, tam po ljudski pripovedki kralj Matjaž spi v votlini pod Peco (možni tudi drugi smiselni odgovori). /1
2. Bil je dober kralj, saj je pomagal siromakom in ... /1
3. Ko mu bo brada devetkrat zrasla okrog mize. /1
4. Zlati časi. /1
5. Milan Pečovnik Pidži. /1
6. Krono, nato pa še obraz z brado. /1
7. Ne, ampak je delo narave. /1
8. Jani Dolinšek. /1
9. Lik je rezultat neenakomernega topljenja dolomitiziranega apnenca. /1
10. Da. /1
11. Domačini v šali pravijo, da je s tem likom kralj Matjaž napovedal svoj prihod iz votline. /1
12. /5

Poved	Sedanjik	Preteklik	Prihodnjik
Najvišja gora vzhodnih Karavank Peca buri domišljijo Korošcev že stoletja.	<i>buri</i>		
Največ zgodb je povezanih s kraljem Matjažem, ki spi v votlini gore.	<i>spi</i>	<i>je</i>	
Koroški kantavtor Milan Pečovnik Pidži je v skalovju Pece odkril obraz kralja Matjaža.		<i>je odkril</i>	
Tako bodo na Koroškem spet zlati časi.			<i>bodo</i>

13. bo prišel, premagal, zatrl, pregnal, zavlada – preteklik /2
14. pride, premaga, zatre, prežene, zavlada /1
15. (smiselne povedi) /5
16. Mnogi so pred tem že videli v skalovju Pece posamezne like. /1

17. priti, nuditi

/1

18.

/6

Glagolska oblika	Slovarska oblika glagola	Oseba in število	Časovna oblika (sedanjik, preteklik, prihodnjik)
je dejal	dejati	3. os. ed.	preteklik
je opazil	opaziti	3. os. ed.	preteklik
pomaga	pomagati	3. os. ed.	sedanjik
pokaže	pokazati	3. os. ed.	sedanjik,
je	biti	3. os. ed.	sedanjik
najdete	najti	2. os. mn.	sedanjik

Skupaj: 32 točk

SKLOP 9: NOGOMET

Nogomet je najbolj razširjena igra na svetu, ki ima tudi največ igralcev. Tekmo igrata dve ekipi s po 11 igralcev. Eden izmed njih je vratar. Cilj igre je spraviti žogo v nasprotnikova vrata oziroma dati gol.

Igralci se žoge lahko dotaknejo z vsemi deli telesa, razen z rokami. Edino vratar lahko žogo ujame z rokami, vendar le v svojem kazenskem prostoru. Zmaga moštvo, ki da več golov. Tekmo sestavljata polčasa, dolga po 45 minut, če je rezultat neodločen, jo podaljšajo.

Gol lahko da vsakdo izmed moštva, a najboljši strelci so napadalci, saj znajo natančno usmeriti žogo. Branilci morajo kriti nasprotnike in jim onemogočiti prodor v bližino gola.

Prosti strel dosodijo, če igralec naredi prekršek ali je v prepovedanem položaju. Igralec je v prepovedanem položaju, če je med igro bližje nasprotnikovemu голу kakor žoga in dva nasprotnika.

Oprema

Igralci iste ekipe so oblečeni v enake drese. Nosijo majice s številko na hrbtu. Čevlji imajo lahko na podplatih prožne, čvrste čepke.

Igrišče

Nogometna igrišča so navadno travnata, pravokotne oblike, dolga med 100 in 110 m, široka pa od 64 do 75 m. Označena so z belimi črtami. S sredinsko črto je igrišče razdeljeno na dve polovici. Na vsaki strani so vrata (gol), vratarjev prostor in kazenski prostor (prostor pred golom; kazen za prekršek v tem prostoru je streljanje enajstmetrovke za nasprotno moštvo z označene točke). Gol je visok 2,44 m in širok 7,32 m.

Žoga

Je iz usnja ali umetnega materiala.

Sodniki

Igro sodijo štirje sodniki, ki so enako oblečeni. Najpomembnejši je glavni sodnik, ki s piščalko vodi igro. Med tekmo se giblje po igrišču med igralci in pazi, da jih ne ovira. Drugi trije sodniki mu pomagajo s strani zunaj igrišča in jim pravimo stranski sodniki.

(prirejeno po Pil plus, tednik za najstnike, številka 28, letnik 58, 17. marec 2006, priloga za Veselo šolo, Nogomet)

1. Popravi veliko začetnico, kjer je potrebno.

/6

blaž milavec je iz novega mesta. Star je 12 let in že šest let trenira tenis. Za šport ga je navdušila starejša sestra ana. Vendar je blaž kmalu postal boljši od nje. Sedaj že dve leti nastopa z reprezentanco slovenije. Trenira vsak dan. Nekajkrat na leto imajo priprave v avstriji, na hrvaškem ali v italiji. Tekme so na različnih koncih sveta. Poleg tenisa se rad tudi kopa, najraje v dolenjskih toplicah. Njegov najljubši predmet je angleščina, saj ve, da se lahko s tujimi igralci pogovarja le angleško.

2. Dopolni miselni vzorec o nogometu, in sicer tako, da pri vsaki ključni besedi napišeš le bistveni podatek.

/6

IGRALCI

PRIZORIŠČE

PRIPOMOČKI

NOGOMET

CILJ

TRAJANJE

PREKRŠKI

3. Napiši definiciji in poimenuj dele.

/4

Žoga _____

Igrišče _____

4. Beseda točka ima več pomenov. Napiši dve povedi, v katerih uporabiš besedo točka v različnih pomenih.

/2

5. Iz besedila izpiši sopomenki za:

/2

vrata _____

ekipa _____

6. V naslednjih povedih podčrtaj prislove in jih vpiši v tabelo.

/3

S prijatelji se pogosto dobimo na igrišču. Igramo nogomet, rokomet ali košarko. Tam se ponavadi zberejo tudi navijači, ki glasno navijajo za svojo ekipo. Na igrišču ni dolgočasno. Doma pa me čaka učenje.

časovni	krajevni	načinovni

7. Odebeljene besedne zveze zamenjaj z ustreznimi prislovi.

/4

Sodniki igra sodijo **na pošten način**. _____**Ko je večer**, gledam nogometno tekmo. _____Nasprotnika sta si podala roke **tako, da sta molčala**. _____Tekma bo **na tistem kraju**. _____

**8. Združi povedi na oba načina (z besedo ker in zaradi).
Pozoren bodi na vejico.**

/4

Tekma je odpadla. Zbolel je vratar.

Zmagali so učenci 6. b. Igrali so boljše.

**9. Povedi poveži na dva načina. Prva poved naj vsebuje
posledico (zato), druga poved pa vzrok (ker).**

/4

Peter gleda vse prenose nogometnih tekem. Rezultate ve na pamet.

Igralci so trenirali vsak dan. Na tekmi so zmagali.

10. Smiselno dopolni povedi.

/4

Ker _____ sem šel na tekmo.

Če _____ bom gledal prenos tekme.

Zelo bi bil srečen, če _____.

Bilo mi je nerodno, ker _____.

11. Premi govor pretvori v odvisnega.

/5

Učitelj je vprašal: »Bi kdo pripravil govorni nastop na temo opis športa?«

Matija je zanimalo: »Ali si lahko vrsto športa izberemo sami?«

Učitelj mu je razložil: »Seveda. Izbereš si lahko katerokoli vrsto športa.«

Peter je zaklical: »Jaz bi tenis!«

Učitelj ga je opozoril: »Počakaj, Peter, da prideš na vrsto!«

12. Odvisni govor pretvori v premega.

/5

Učitelj je vprašal Jošta, kateri šport bo opisal.

Jošt mu je razložil, da ga zanima namizni tenis.

Učitelj mu je naročil, da naj pripravi tudi plakat.

Jošt je učitelju povedal, da tudi sam trenira namizni tenis in da bo prinesel tudi odličja.

Učitelj je navdušeno rekel, da se že veseli govornega nastopa.

13. Vstavi ločila, tako da bo besedilo napisano pravopisno pravilno.

/5

Si včeraj gledal tekmo med 6. a in 6. b je Maša vprašala Petra.

Seveda sem jo. Igrali so moji sošolci je odgovoril Peter.

In kakšen je bil rezultat je zanimalo Mašo.

Peter ji je razložil Dolgo je bilo izenačeno, na koncu pa so zmagali A-jevci

Maša je vzkliknila Škoda

1.

/6

Blaž **M**ilavec je iz **N**ovega mesta. Star je 12 let in že šest let trenira tenis. Za šport ga je navdušila starejša sestra **A**na. Vendar je **B**laž kmalu postal boljši od nje. Sedaj že dve leti nastopa z reprezentanco **S**lovenije. Trenira vsak dan. Nekajkrat na leto imajo priprave v **A**vstriji, na **H**rvaškem ali v **I**taliji. Tekme so na različnih koncih sveta. Poleg tenisa se rad tudi kopa, najraje v **D**olenjskih **T**oplicah. Njegov najljubši predmet je angleščina, saj ve, da se lahko s tujimi igralci pogovarja le angleško.

2.

/6

3.

/4

POIMENOVANJE

NADPOMENKA

LASTNOSTI

Žoga

*je predmet,**s katerim igramo nogomet, rokomet ...*

Igrišče

*je prostor,**kjer izvajamo različne športe,
npr. rokomet, nogomet ...*

4.

/2

*Za odlično oceno sta mi zmanjkali dve točki.
Z razgledne točke sem videla Snežnik.
Zmagali so z razliko petih točk.
Na daljici označi točki.*

5.

/2

vrata – golekipa – moštvo

6.

/3

časovni	krajevni	načinovni
<i>pogosto vedno</i>	<i>tam doma</i>	<i>zabavno glasno</i>

7.

/4

poštenozvečermolčetam

8.

/4

*Tekma je odpadla, ker je zbolel vratar.
Tekma je odpadla zaradi bolezni vratarja /zaradi vratarjeve bolezni.*

*Zmagali so učenci 6. b, ker so boljše igrali.**Zmagali so učenci 6. b zaradi boljše igre.*

9.

/4

*Peter gleda vse prenose nogometnih tekem, zato ve vse rezultate na pamet.
Ker Peter gleda vse prenose nogometnih tekem, ve vse rezultate na pamet.*

*Igralci so trenirali vsak dan, zato so na tekmi zmagali.
Ker so igralci trenirali vsak dan, so na tekmi zmagali.*

10.

/4

11.

/5

*Učitelj je vprašal, ali/če bi kdo pripravil govorni nastop na temo opis športa
Matija je zanimalo, ali/če si lahko vrsto športa izbere sam.*

Učitelj mu je razložil, da si lahko izbere sam katerokoli vrsto športa.

Peter je zaklical, da bi (si izbral) tenis.

Učitelj ga je opozoril, da naj počaka, da pride na vrsto.

12.

/5

Učitelj je vprašal Jošta: »Kateri šport boš opisal?«

Jošt mu je razložil: »Zanima me namizni tenis.«

Učitelj mu je naročil: »Pripravi tudi plakat!«

Jošt je učitelju povedal: »Tudi sam treniram namizni tenis. Prinesel bom tudi odličja.«

Učitelj je navdušeno rekel: »Se že veselim govornega nastopa.«

13.

/5

»Si včeraj gledal tekmo med 6. a in 6. b?« je Maša vprašala Petra.

»Seveda sem jo. Igrali so moji sošolci,« je odgovoril Peter.

»In kakšen je bil rezultat?« je zanimalo Mašo.

Peter ji je razložil: »Dolgo je bilo izenačeno, na koncu pa so zmagali A-jevci.«

Maša je vzkliknila: »Škoda.«

Sklop 10: NOVIM DOŽIVETJEM NAPROTI

V sklopu se učenci seznanijo z opisom dogajanja v naravi in opisom poti, z uradnim in neuradnim obvestilom, se s pogovori urijo v zmožnosti rabe različnih vrst pogovorov in različnih govornih položajev.

Spoznajo, kako koristno v življenju uporabljamo sodobno informacijsko tehnologijo, se naučijo uporabljati določene obrazce, pozornost je usmerjena tudi v usvajanje veščin pripovedi o doživetju in pripovedi o načrtih.

Utrdijo znanje besedne družine, prihodnjika, namernega razmerja, velike začetnice ter premega in odvisnega govora.

Poleg radovednosti in želje po preizkušanju lastnih zmožnosti nudi sklop učencu in učitelju polet njuni domišljiji.

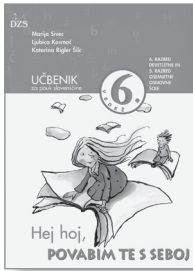
Sklop se zaključí z zlatimi pravili za pisanje pripovedi.

Kot zadnji sklop v učbeniku in delovnem zvezku nudi vaje za ponavljanje in utrjevanje že obdelanih tem v prejšnjih sklopih. Vaje so namenjene utrjevanju snovi po delih v sklopu drugih učnih ur kadarkoli med šolskim letom, za preverjanje pa jih uporabimo kot samostojne enote.

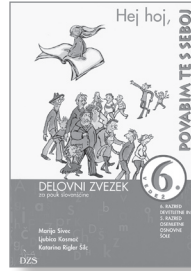
Za obravnavo (do 7 ur) in utrjevanje snovi (do 5 ur) iz tega sklopa je potrebno od 10 do 13 ur. Učitelj lahko enote poljubno kombinira, glede na predznanje učencev lahko napreduje hitreje ali počasneje. Pomembno je, da raven zahtevnosti prilagodi učencem.

BESEDILA

UČBENIK	DELOVNI ZVEZEK
Dogajanje v naravi	Kopasti oblaki
Pri Anji doma	Obvestila s šolskega radia
Zadrega	Konec dober – vse dobro
Gospodična	Na Gorjance
Gornik in dolnik	Prijavimo se in naročimo ...
Na sestanku planinskega društva	Besedna družina
Prijavimo se na izlet	Srečanje z medvedom
Da ne bomo lačni	Poletna potepanja
Klančnikova družina	Malo tukaj, malo tam
Zeleni Jurij	S čolnom po reki
Poletna potepanja	Kam si namenjen, dragi prijatelj?
Zlata pravila za pisanje pripovedi	Časovni trak,

U str. 107
DOGAJANJE V NARAVI

DZ str. 159, 160
KOPASTI OBLAKI

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo opis dogajanja v naravi;
- ugotovijo, kakšno vsebino prinaša, in se o njej pogovorijo;
- preverjajo razumevanje besedila;
- ugotovijo, kakšno je čustveno stanje pisca opisa dogajanja v naravi;
- ugotovijo značilnosti opisa dogajanja v naravi;
- opazujejo besedišče in glagolski čas, v katerem je besedilo napisano;
- utemeljijo, zakaj je pričujoči opis neumetnostno besedilo;
- razložijo, kako bi bilo možno opisati dogajanje v naravi čustveno doživeto;
- več dni opazujejo določeno dogajanje v naravi in zapisujejo opažanja;
- raziščejo in opišejo izbrano dogajanje v naravi.

KLJUČNE BESEDE

opis dogajanja v naravi, gornik, dolnik, zračni pritisk, kopasti oblaki

TRAJANJE

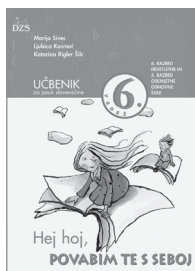
1 ura (v povezavi z besedilom *Kopasti oblaki*)

POVEZAVA

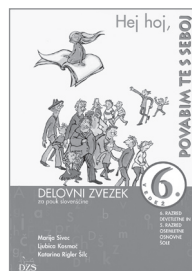
knjižnična vzgoja, matematika

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovarjamo o vremenu in naših odzivih nanj. Vzpodbudimo jih k razmišljanju o naravnih pojavih in povabimo k odkrivanju, kako nastajata vetrova gornik in dolnik.
- Natančno branju besedila in pozorno opazovanje opisanega naravnega pojava.
- Z učenci se pogovarjamo o opisanem naravnem pojavu.
- Učence usmerimo k ugotavljanju, kako je naravni pojav opisan, kakšen čas je uporabljen in kakšno je besedišče.
- Učence vodimo do ugotovitev, kakšna je razlika med umetnostnim in neumetnostnim besedilom. Preidemo k samostojnemu delu, k besedilu *Kopasti oblaki* v delovnem zvezku.
- Učence vzpodbudimo, da samostojno pozorno preberejo nov opis dogajanja v naravi.
- Učence usmerimo, da se o vsebini pogovorijo v dvojicah.
- Učenci samostojno rešujejo naloge v delovnem zvezku.
- Z domačo nalogo učenci tri dni opazujejo nebo in nastajanje oblakov na njem. Opažanja zapišejo in jih predstavijo sošolcem.
- Izberejo enega od predlaganih naravnih pojavov in ga opišejo.

DZ str.108, 109
PRI ANJI DOMA

DZ str.161, 162
OBVESTILA S ŠOLSKEGA
RADIA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho preberejo uradno in neuradni obvestili;
- se pogovorijo o vsebini obvestil;
- izdelajo miselni vzorec z vsemi pomembnimi podatki v uradnem in neuradnih obvestilih;
- miselne vzorce primerjajo med seboj in jih po potrebi dopolnijo;
- opazujejo razlike med uradnim in neuradnim obvestilom;
- se pogovorijo o namenu in obliki obvestil;
- se seznanijo s tem, kaj je urad in kaj je ustanova;
- zbrano poslušajo obvestilo s šolskega radia;
- utemeljijo, zakaj je obvestilo s šolskega radia uradno obvestilo;
- izpolnijo preglednico s pomembnimi podatki v obvestilu s šolskega radia;
- primerjajo obvestilo s šolskega radia z obvestilom staršem v učbeniku in ugotavljajo razlike;
- samostojno napišejo obvestilo vodnici izleta in dopolnijo že oblikovano obvestilo.

KLJUČNE BESEDE

uradno in neuradno obvestilo; urad, ustanova

TRAJANJE

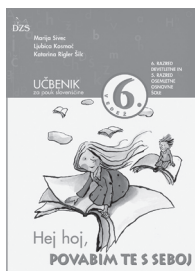
1 ura v povezavi z besedilom *Obvestila s šolskega radia*

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se ob različnih primerih pogovarjamo o vrstah obvestil – ustnih, pisnih, uradnih, neuradnih.
- Učenci samostojno tiho preberejo besedila v učbeniku (uradno in dve neuradni obvestili). O vsebini, namenu in obliki obvestil se pogovorijo v dvojicah.
- Opazujejo razlike v različnih vrstah obvestil in se o njih pogovorijo. Izdelajo miselni vzorec, svoje ugotovitve zapišejo v zvezek.
- Učence povabimo, da prisluhnejo obvestilu s šolskega radia, nato pa jih spodbudimo k samostojnemu pozornemu branju obvestila v delovnem zvezku, da bi čim uspešneje izpolnili razpredelnico z vsemi pomembnimi podatki v obvestilu.
- O vsebini se učenci najprej pogovorijo v dvojicah, nato še z ostalimi v razredu. Razgovor naj vodi učitelj ali komunikativno spreten učenec.
- Samostojno rešijo naloge v delovnem zvezku; primerjajo obvestilo s šolskega radia z obvestilom staršem v učbeniku in ugotavljajo razlike.
- Izberejo si eno izmed predlaganih tem za govorni nastop in se z učiteljem pogovorijo o učinkovitem govornem nastopu.
- Učenci za domačo nalogo poiščejo material za govorni nastop, pripravijo plakat in naslednjo uro nastopijo z izbrano temo.

U str. 110, 111
ZADREGA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho, nato doživeto po vlogah preberejo dvogovorno besedilo v obliki stripa;
- se pogovorijo o vsebini dvogovornega besedila;
- ugotavljajo okoliščine, počutje obeh govorcev, značajske poteze obeh oseb;
- raziskujejo prvine pogajalnega pogovora;
- ugotavljajo, kako je pogovor potekal in kako uspešno se je zaključil;
- se pogovarjajo o pogajanjih v vsakdanjem življenju;
- se zavedajo, da je potrebno pri pogajanju ostati miren, spoštljiv do sogovorca in spoštovati različna mnenja;
- se zavedajo, da mora vsaka stran malo popustiti, da bi na koncu lahko sprejeli kompromisno rešitev.

KLJUČNE BESEDE

pogajalni pogovor, kompromisna rešitev

TRAJANJE

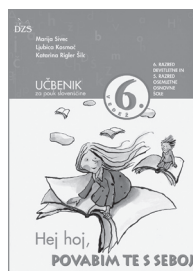
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učenci nastopijo z govornim nastopom na izbrano temo – izleti v naravo.
- Razgovor vodimo tako, da učence pripravimo na pogajalni pogovor v učbeniku.
- Učenci najprej tiho, nato doživeto po vlogah preberejo besedilo.
- Z učenci se pogovorimo o vsebini pogovora med mamo in hčerjo, o občutjih, ki se med pogovorom dotaknejo obeh, o tem, kako deklica doživlja odrasle, kakšne izkušnje imajo sami in kaj se iz tega pogovora lahko naučimo.
- Učenci ugotovijo, da je pogovor pogajalni, da se v življenju pogosto pogajamo, tudi v vsakdanjem življenju.
- Ugotovijo, kakšne so značilnosti pogajalnega pogovora, ob katerih priložnostih ga uporabljamo in kakšna naj bo kultivirana izmenjava mnenj, ki ob uspešnem pogajanju vodi do kompromisne rešitve.
- Z domačo nalogo učenci izberejo temo za pogajalni pogovor v delovnem zvezku na str. 164 in se v dvojicah pripravijo na govorni nastop.

DZ str. 163, 164
KONEC DOBER,
VSE DOBRO ...

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho, nato doživeto po vlogah preberejo dvogovorno besedilo;
- se pogovorijo o vsebini dvogovornega besedila;
- ugotavljajo okoliščine, počutje obeh govorcev, značajske poteze obeh oseb;
- ugotavljajo, ali ima pogovor prvine pogajalnega oziroma prepričevalnega pogovora;
- si zamislijo pogajalni pogovor na isto temo;
- vadijo pogajalne pogovore na različne teme, za govorne nastop pa si pripravijo oporne točke.

KLJUČNE BESEDE

prepričevalni pogovor

TRAJANJE

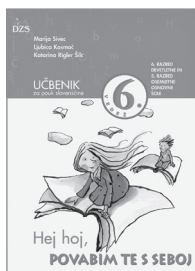
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učenci nastopijo z govornim nastopom na izbrano temo – pogajalni pogovori v dvojicah. Pod učiteljevim vodstvom nastope ovrednotijo.
- Učence povabimo k branju dvogovornega besedila *Konec dober, vse dobro*.
- Učenci najprej tiho, nato doživeto po vlogah preberejo besedilo.
- Z učenci se pogovorimo o vsebini pogovora med vnukinjo in babico, o ozračju, v katerem je potekal pogovor, o občutjih obeh in o tem, kako deklica doživlja babico in njeno pripravljenost, da ji prisluhne.
- Učenci razložijo, zakaj pogovor ni pogajalni, in ugotovijo njegove značilnosti. Razložijo, katere prvine prepričevalnega pogovora so odkrili.
- Učenci na osnovi besedila *Konec dober, vse dobro* za domačo nalogo pripravijo pogajalni pogovor in ga predstavijo sošolcem.

U str. 112, 113 GOSPODIČNA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo prvo internetno besedilo o poti z osnovnimi podatki za popotnike;
- proučijo podatke in ugotavljajo, kaj jim le-ti o poti povedo;
- ugotavljajo, ali je s pomočjo danih podatkov mogoče uspešno načrtovati izlet;
- preberejo drugo internetno besedilo o opisom poti;
- razložijo besede in besedne zveze, razvežejo kratice;
- primerjajo oba zapisa o poti in ugotavljajo, kateri je za uporabnika bolj uporaben;
- ugotavljajo, kako sta zapisa povezana in zakaj sta na spletnih straneh objavljena oba;
- ugotavljajo prednosti enega in drugega zapisa;
- v besedilu poiščejo vse sopomenke besede *pot*;
- tvorijo besedno družino s korenem *-pot-*;
- v obeh besedilih opazujejo lastna imena;
- iz obeh besedil izpišejo vse števnike in ugotavljajo, v katerem jih je več in zakaj;
- ugotavljajo, zakaj sta besedili neumetnostni;
- preberejo bajko Janeza Trdine in utemeljijo, zakaj je ta umetnostno besedilo.

KLJUČNE BESEDE

opis poti, internetno besedilo, spletno besedilo

TRAJANJE

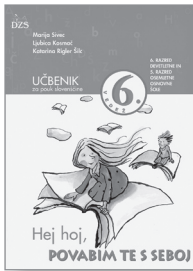
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učenci nastopijo z govornim nastopom na izbrano temo – pogajalni pogovori v dvojicah. Pod učiteljevim vodstvom nastope ovrednotijo.
- Učence povabimo k branju spletnega besedila, ki jim nudi osnovne podatke o poti h Gosposdični na Gorjancih.
- Učence vodimo pri proučevanju podatkov in ugotavljanju, kako jim ti podatki lahko koristijo. S pomočjo danih podatkov učenci poskušajo načrtovati izlet.
- Učence povabimo še k branju drugega spletnega besedila, ki prinaša opis poti, in učence vzpodbudimo, da primerjajo obe besedili.
- Učenci ugotavljajo, katero besedilo je za uporabnika bolj uporabno in zakaj sta na spletnih straneh objavljena obe besedili.
- Učenci s pomočjo učitelja poiščejo in zapišejo prednosti in pomanjkljivosti obeh besedil.
- Ob 4. vaji v učbeniku na str. 113 utrjujejo sopomenke, besedno družino, števnike in pisanje lastnih imen z veliko začetnico.
- Za domače delo učenci preberejo Trdinovo bajko *Gospodična*, zapišejo kratko vsebino in pojasnijo, zakaj Trdinova *Gospodična* ni neumetnostno besedilo.

U str. 115, 114
NA SESTANKU
PLANINSKEGA DRUŠTVA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho, nato doživeto po vlogah preberejo dvogovorno besedilo;
- se pogovorijo o vsebini dvogovornega besedila;
- ugotavljajo okoliščine, počutje obeh govorcev, značajske poteze obeh oseb;
- preberejo pripovedovanje o načrtovanju izleta ob prosojnicah;
- ugotavljajo, kaj napišemo na prosojnice in zakaj;
- se pogovorijo, kaj vse je treba upoštevati pri načrtovanju izleta in s čim si pomagamo;
- se pogovorijo, kaj vse je treba narediti pred odhodom in česa ne smejo pozabiti.

KLJUČNE BESEDE

načrt, prosojnica

TRAJANJE

1 ura

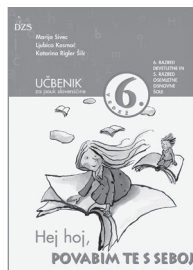
POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Dva učenca predstavita sošolcem, kako sta načrtovala izlet na bližnji hrib ali v okolico domačega kraja. Pod učiteljevim vodstvom učenci načrta primerjajo in ugotavljajo razlike med njima.
- Učitelj vzpodbudi učence tabornike ali mlade planince, da pripovedujejo o svojih izkušnjah s planinskih izletov.
- Učence zaprosimo, da zapišejo v obliki miselnega vzorca, kaj vse je treba upoštevati pri načrtovanju izleta in kaj vse potrebujemo za to.
- Učence usmerimo k pregledu prosojnic, ki jih je pripravila planinska vodnica, na str. 115 v učbeniku, in jih vzpodbudimo, da svoj miselni vzorec ustrezno dopolnijo.
- V skupinah se učenci pogovorijo o tem, na kaj vse je treba biti pozoren pred odhodom in kaj je potrebno postoriti, da nas na poti ne bi presenetila kakšna neprijetnost.
- Učenci v dvojicah pripravijo osnutke prosojnic za svojo predstavitev izleta na bližnji hrib.
- Učenci po zgledu spletnih besedil doma izdelajo načrt za sobotni izlet na bližnji hrib ali v okolico domačega kraja. V pomoč jim je 6. vaja v učbeniku na str. 114.

Zapiski:

**DZ str. 165, 166
NA GORJANCE**

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci si zabeležijo, kateri podatki so nujno potrebni za uspešno načrtovani izlet, in s čim si bodo pomagali na poti;
- v učbeniku ponovno preberejo opis poti na Gorjance;
- ugotavljajo, ali je iz zapisanega mogoče razbrati piščevo razpoloženje;
- se pogovorijo o besedišču in ugotavljajo glagolski čas;
- se pogovorijo o lastnostih dobrega opisa poti;
- ocenijo eno od obeh besedil v učbeniku in oceno utemeljijo;
- svojo oceno utemeljijo pred razredom;
- se preskusijo v pisanju opisa izbrane poti z napotki, ki bodo bralcu pomagali izpeljati uspešno zvedbo izleta.

KLJUČNE BESEDE

opis poti

TRAJANJE

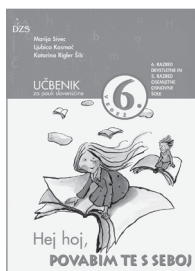
1 ura

POVEZAVA

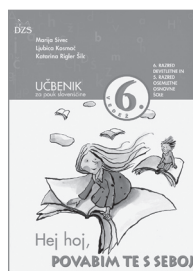
vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učence povabimo, da v skupinah drug drugemu predstavijo svoje načrte izletov na bližnji hrib ali v okolico domačega kraja. Svoje izdelke razstavijo v razredu. Izberejo izdelek ali več izdelkov, ki izstopajo po svoji uporabnosti.
- Učence povabimo, da se lotijo naloge *Na Gorjance* v delovnem zvezku na str. 165, s katero bodo dokazali, da se dobro znajdejo tudi brez vseh pripomočkov oz. jih znajo poiskati v razpoložljivih virih.
- Z učenci se pogovorimo o značilnostih dobrega opisa, nato pa jih spodbudimo, da ocenijo opis poti v učbeniku glede na natančnost, jasnost, nazornost, jedrnatost in zanimivost.
- Svojo oceno utemeljijo in se pripravijo na razgovor, v katerem bodo zagovarjali svoje mnenje.
- V razgovoru o oceni opisa poti se učenci učijo neposredno izražati svoje mnenje in ga zagovarjati.
- Če nam ostaja čas, lahko uro zaključimo z živahnimi vajami za veliko začetnico v delovnem zvezku na str. 167 – *Malo tukaj, malo tam*.
- Učenci se doma urijo v pisanju opisa poti s poljubno izbranim ciljem poti s pomočjo 5. vaje v delovnem zvezku na str. 166.

U str. 116, 117
PRIJAVIMO SE NA IZLET
DA NE BOMO LAČNI

DZ str. 169, 170
PRIJAVIMO SE
IN NAROČIMO

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Učenci si ogledajo izpolnjen obrazec prijavnico;
- raziščejo, katere podatke vsebuje prijavnica;
- se pogovorijo o namenu in vsebini prijavnice;
- se pogovorijo o obveznostih prijavljenega;
- si ogledajo izpolnjen obrazec naročilnico;
- raziščejo, katere podatke vsebuje naročilnica;
- se pogovorijo o obveznosti obeh strank;
- se pogovorijo o tem, zakaj sta oba obrazca potrebna;
- izpolnijo obrazec prijavnico z manjkajočimi podatki;
- dopolni miselni vzorec z vsemi potrebnimi podatki;
- sami oblikujejo prijavnico na tekmovanje;
- izpolnijo obrazec naročilnico z manjkajočimi podatki;
- oblikujejo miselni vzorec z vsemi potrebnimi podatki za naročilnico;
- v časopisu poiščejo naročilnico, jo izpolnijo in prilepijo v zvezek.

KLJUČNE BESEDE

obrazci, prijavnica, naročilnica

POTREBUJEMO

različne vrste prijavnice in naročilnic

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

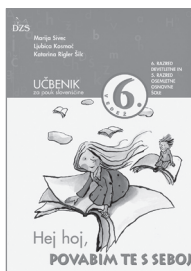
vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovarjamo o prijavah in prijavnica ter o naročilih in naročilnicah za najrazličnejše primere.
- Učence povabimo k natančnemu branju prijavnice, da bodo lahko izluščili vse podatke, ki jih nujno potrebujemo za uspešno izvedeno prijavo.
- Z učenci se pogovorimo o vsebini prijave in obveznostih prijavitelja.
- Učencem predstavimo naročilnico in se pogovorimo o tem, kateri podatki so nujno potrebni za uspešno naročilo in kakšne so obveznosti obeh strank.
- Učence vzpodbudimo k samostojnemu delu reševanja vaje iz delovnega zvezka na str. 169 in 170.
- Preverimo uspešnost reševanja vaj.
- Za zaključek ure lahko utrjujemo vaje za veliko začetnico v delovnem zvezku na str. 167 in 168.
- Učenci doma poiščejo več naročilnic, lahko tudi prijavnice, in jih prilepijo v zvezek.

U str. 118, 119
KLANČNIKOVA
DRUŽINA

DZ str. 178
BESEDNA DRUŽINA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho, nato doživeto po vlogah preberejo pogovor;
- se pogovorijo o vsebini pogovornega besedila;
- ugotavljajo okoliščine, počutje govorcev, značajske poteze oseb;
- opazujejo besede iz besedne družine s skupnim korenem (ljub) in ugotovijo, da je koren nosilec osnovnega pomena;
- napišejo sestavek, v katerem bo čim več besed iz besedne družine s korenem (ljub);
- opazujejo premene v korenu iz besede knjiga;
- tekmujejo, kdo bo našel več besed iz besedne družine (knjig);
- preverjajo, ali imajo vse zapisane besede skupni koren;
- utrjujejo znanje o besedni družini;
- poiščejo koren v besedi glava in čim več besed, ki sodijo v to besedno družino;
- iščejo besede, ki sodijo v iste besedne družine;
- v navedenih besedah podčrtajo koren in poiščejo še druge besede iz te besedne družine.

KLJUČNE BESEDE

besedna družina, koren

TRAJANJE

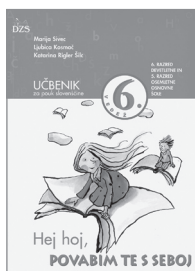
1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci spregovorimo o vezeh, ki ljudi vežejo v družinah, in skupnih lastnostih, ki jih imajo posamezne družine, nato pa jih povabimo k spoznavanju Klančnikove družine.
- Učenci najprej tiho, nato doživeto po vlogah preberejo dvogovorno besedilo, iz katerega izluščijo okoliščine, počutje govorcev in značajske poteze oseb Klančnikove družine.
- Učence seznanimo z besedno družino in jih pozovemo k opazovanju besedne družine s korenem *-ljub-*. Ugotovijo, da je koren besede nosilec osnovnega pomena besede.
- Oglejajo si koren *-knjig/-knjiž-* in tekmujejo, kdo bo našel več besed iz te besedne družine.
- Preverjajo, ali imajo vse zapisane besede koren *-pis-* ali ne in zakaj ne.
- Učence spodbudimo k samostojnemu delu reševanja vaj iz delovnega zvezka na str. 178.
- Z učenci preverimo uspešnost reševanja vaj.
- Učenci za domače delo izberejo besedno družino, nato pa sestavijo kratek sestavek, v katerem iz te besedne družine uporabijo čim več besed.

U str. 120
ZELENI JURIJ

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Tiho, nato tudi glasno preberejo besedilo in se pogovorijo o njegovi vsebini;
- opazujejo besedišče, narečne besede prevedejo v zborni izreko;
- se pogovorijo o barvah, ki se pojavljajo v besedilu, in njeni simboliki;
- se pogovorijo o značilnostih pripovedi o doživetju;
- se pogovorijo o členjenosti besedila na uvod, jedro in zaključek;
- opazujejo glagolski čas, v katerem je besedilo napisano, in utemeljijo, zakaj je tako;
- pripovedujejo o Borutovem doživetju in ugotavljajo, čigava pripoved je bolj doživeta.

KLJUČNE BESEDE

pripoved o doživetju, zeleni Jurij, prošel je, prošel pisani vuzem, došel je, došel, zeleni Jure, tamburaš, ljudski običaj

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

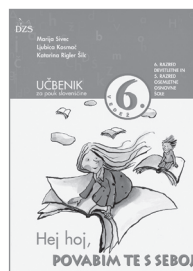
- Z učenci se ob primernem času pogovarjamo o ljudskih šegah in navadah, predvsem o njihovem doživljanju le-teh. Razgovor zasučemo tako, da učenci opišejo ljudski običaj zelenega Jurija v Beli krajini.
- Učence povabimo najprej k tihemu, nato še glasnemu branju pripovedi o doživetju sedmošolca Boruta. Sledi pogovor o vsebini prebranega.
- Učence z različnimi vprašanji vodimo do razumevanja nekaterih nerazumljivih narečnih besed, da je razumevanje prebranega popolno.

Ali veš:

- *da vuzem po belokranjsko pomeni veliko noč,*
- *da so jurjaši člani spremstva zelenega Jurija,*
- *da tamburaši igrajo tamburico, priljubljeno glasbilo v Beli krajini,*
- *da rdeča barva po ljudskem verovanju odganja zle duhove,*
- *da pred hišo jurjaši zapojejo enoglasno obredno pesem:*

Prošel je, prošel, pisani vuzem,

*Minila je, minila pisana velika noč,
došel je, došel, zeleni Jure ...
prišel je, prišel zeleni Jurij ...
(I v glagolu izgovarjajo kot I)
(prevod v knjižno slovenščino)*

DZ str. 171–177
SREČANJE Z MEDVEDOM
UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Glasno preberejo tri besedila, ki govorijo o istem dogodku;
- povedo, o katerem dogodku pripovedujejo pripovedovalci;
- ugotovijo, s katerimi občutki in čustvovanji so prežete pripovedi in kako intenzivno;
- primerjajo pripovedi med seboj in ugotavljajo razlike med njimi;
- se pogovarjajo o tem, zakaj so mnenja in doživljanja ljudi različna in kako ravnati, kadar prihaja do nesporazumov in nestrinjanj;
- ugotavljajo, da pripovedovalci pripovedujejo na različne načine;
- ugotovijo, katera oseba o doživetju pove največ podrobnosti;
- se pogovorijo o členjenosti besedila na uvod, jedro in zaključek;
- strnejo značilnosti pripovedi o doživetju;
- raziskujejo v besedilih besedišče posameznih pripovedovalcev, rabo premege govora;
- opazujejo glagolski čas, v katerem so besedila napisana, in utemeljijo, zakaj je tako;
- se vživijo v eno izmed pripovednih oseb in napišejo svoj zaključek;
- samostojno napišejo pripoved o lastnem doživetju.

KLJUČNE BESEDE

pripoved o doživetju

TRAJANJE

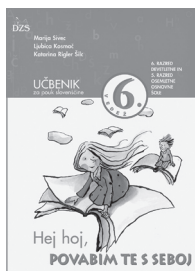
2 uri

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učenci pripovedujejo svoja doživetja, prežeta z močnim čustvovanjem. Učitelj spodbuja k ugotavljanju, kakšna doživetja v ljudeh vzbujajo strah. Napove pripovedi o resničnem srečanju z medvedom.
- Učenci preberejo pripovedi o srečanju z medvedom treh članov družine; po branju ugotavljajo, da so pripovedi tudi vsebinsko med seboj različne, saj so pripovedovalci doživeli srečanje z medvedom vsak na svoj način.
- Učenci se pogovarjajo o tem, zakaj so mnenja in doživljanja ljudi različna in kako ravnati, kadar prihaja do nesporazumov in nestrinjanj.
- Učenci v pogovoru ugotavljajo razlike v čustvovanju vseh treh oseb in jih zapišejo.
- Ugotavljajo tudi, da osebe pripovedujejo na različne načine, in ugotovijo, katera izmed njih pove največ podrobnosti o dogajanju.
- Učence nato povabimo k opazovanju zunanje zgradbe pripovedi; ugotovijo, da se vse tri pripovedi členijo na uvod, jedro in zaključek.
- Učence spodbudimo, da primerjajo posamezne dele besedila vseh treh besedil in ugotavljajo razlike med njimi v vsebini, besedišču pripovedovalcev, rabi premege govora in rabi glagolskega časa (vaje v delovnem zvezku, str. 174–177).
- Učenci se doma vživijo v eno izmed pripovednih oseb in napišejo svoj zaključek ali samostojno napišejo pripoved o lastnem doživetju.

U str. 121, 122
POLETNA POTEKANJA

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo besedilo in se pogovorijo o njegovi vsebini;
- ugotavljajo, ali gre za prosto pripovedovanje ali ima pripovedovalec pred seboj načrt;
- ugotavljajo, ali nas pripovedovalec seznanja le z dejstvi ali tudi s svojimi občutki;
- zarišejo pot s pomočjo znanih podatkov iz pripovedi o načrtih;
- strnejo značilnosti pripovedi o načrtih;
- napišejo svoj načrt za preživljanje prostega časa med počitnicami.

KLJUČNE BESEDE

pripoved o načrtih, pravilo 1, tura

POTREBUJEMO

zemljevid Slovenije, planinski vodnik

TRAJANJE

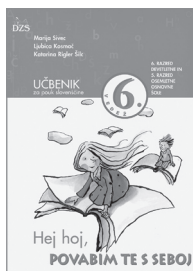
1 ura

POVEZAVA

geografija in ostala predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovarjamo o njihovih načrtih za počitniške dni in jih povabimo k odkrivanju načrtov Klančnikove družine.
- Učence usmerimo k pozornemu branju besedila in se po čustvenem premoru pogovorimo najprej o vsebini pripovedi o načrtih – nanizamo oz. zapišemo, kaj novega smo izvedeli.
- Nato se osredotočimo na ugotavljanje, ali je pripoved le seznanitev z dejstvi ali je v njej zaznati tudi občutke pripovedovalca. Svoje mnenje učenci utemeljijo.
- Sledi ugotavljanje, ali pripovedovalec govori prosto ali ima pred seboj zemljevid.
- Učence spodbudimo, da s pomočjo znanih podatkov iz Andrejeve pripovedi o načrtih narišejo pot preko Pohorja.
- Učitelj v razgovoru z učenci strne značilnosti pripovedi o načrtih, učenci jih zapišejo v zvezek.
- Doma učenci napišejo svoj načrt za preživljanje prostega časa med počitnicami.

DZ str. 188–192
POLETNA POTEPANJA
UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Pozorno preberejo besedilo in se pogovorijo o njegovi vsebini; ogledajo si načrtovanje poletnega dopusta družine Klančnik;
- se pogovorijo o usklajevanjih želja vseh članov družine in nakažejo možne rešitve;
- sodelujejo v igri vlog: prevzamejo vloge članov Klančnikove družine in na družinskem sestanku usklajujejo termine – vadijo pogajalni pogovor;
- ocenjevalec po znanih kriterijih oceni, kako uspešen je bil pogovor in kako uspešno so se v pogovor vključevali člani družine;
- vsak posamezen član izdelava svojo samooceno;
- ob ogledu Nejinega tedenskega načrta dela ugotavljajo, kaj vse obsega in kako natančen je;
- izdelajo svoj tedenski načrt dela in prostočasnih dejavnosti;
- sledijo uresničevanju svojega tedenskega načrta in si beležijo odstopanja;
- pripovedujejo o uspešnosti svojega načrtovanja in načrtujejo izboljšave;
- napišejo načrt svojega dela in izrabe prostega časa.

KLJUČNE BESEDE

pripoved o načrtih, pravilo 1, tura

POTREBUJEMO

zemljevid Slovenije, planinski vodnik

TRAJANJE

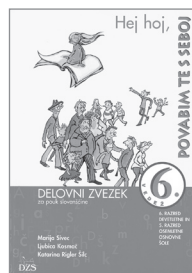
1 ura

POVEZAVA

geografija in ostala predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učenci predstavljajo sošolcem svoje načrte za počitniške dni, ti pa ob pomoči učitelja v prvi vrsti presojujejo o ustreznosti časovne razporeditve aktivnosti v predstavljenih načrtih.
- Učence usmerimo k pozornemu branju besedila *Poletna potepanja*, po branju se pogovorimo najprej o vsebini pripovedi o načrtih Klančnikove družine, nato pa še o usklajevanjih želja vseh članov družine. Nakažejo možne rešitve.
- Sledi igra vlog. Učence povabimo, da prevzamejo vloge posameznih članov Klančnikove družine in sodelujejo na družinskem sestanku, na katerem bodo usklajevali termine – s tem vadijo pogajalni pogovor. Skupini je dodeljen opazovalec, ki na koncu po vnaprej določenih kriterijih oceni, kako uspešen je bil pogovor, kdo od članov skupine je imel vodilno vlogo in čigave predloge so ostali člani najpogosteje upoštevali. Vsak posamezen član izdelava tudi svojo samooceno. Pogovorimo se o bontonu pri pogajanjih.
- Učitelj povabi učence k natančni proučitvi Nejinega tedenskega načrta; ti ugotavljajo, kaj vse obsega in kako natančen je (3. vaja v delovnem zvezku na str. 190).
- Učenci po Nejinem vzoru ali po lastnih zamislih doma izdelajo svoj tedenski načrt dela, katerega

DZ str. 167, 168
MALO TUKAJ, MALO TAM

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo motivacijsko besedilo za igro Gore, mesta in vasi ...;
- izpolnijo razpredelnice z različnimi zemljepisnimi lastnimi imeni;
- rešujejo zavozlanke z malo in veliko začetnico;
- vadijo večbesedna zemljepisna imena;
- raziskujejo v Atlasu Slovenije, koliko slovenskih krajev ima enako ime.

KLJUČNE BESEDE

velika in mala začetnica

POTREBUJEMO

Atlas Slovenije

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

geografija in ostala predmetna področja

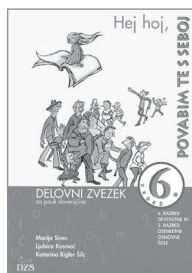
UČITELJ – KAKO

- Učence povabimo k igranju med učenci priljubljenih iger za veliko začetnico ob motivacijskem besedilu v delovnem zvezku na str. 167.
- Učenci se razdelijo v skupine, določijo vodjo in začnejo z igro vaditi veliko začetnico. Uspešni so vsi, ki najdejo več kot 85 % rešitev v obeh vajah.
- Po končani igri sledi obvezno dopolnjevanje manjkajočih besed v tabeli. Da bi se rešitve bolj vtisnile v spomin, svetujem dopisovanje v rdeči barvi.
- Učenci vadijo pravilen zapis večbesednih krajevnih imen, tudi s pomočjo Atlasa Slovenije (v knjigi ali spletnega). Opazujejo različne zapise zemljepisnih imen, enobesednih ali večbesednih, in za pet izmed njih ugotovijo, koliko krajev poleg izbranih ima še enako ime.
- Učenci postavljajo drug drugemu vprašanja, s katerimi širimo tako pravopisna kot geografska znanja.
- Z učenci preverimo uspešnost reševanja vaj.
- Doma učenci utrjujejo svoje znanje s 4. vajo na strani 168 in izdelajo krožno pot, na katero pravilno zapišejo vse kraje, skozi katere krožna pot poteka.

REŠITVE nalog v DZ

1. Možne so različne rešitve.
2. Z malo so zapisane besede mesto, selo, vas, trg in predlogi. Črni Potok se v Sloveniji imenuje 5 naselij, 1 zaselek in 18 potokov.
3. Učenčev izdelek.
4. Velika Nedelja je na Štajerskem. Z veliko pišemo Nedelja zato, ker gre za ime kraja.

Zapiski:

DZ str. 179–182
S ČOLNOM PO REKI
UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo motivacijsko besedilo *S čolnom po reki* v premem in odvisnem govoru;
- primerjajo obe besedili in ugotavljajo razlike;
- premeščajo spremne stavke in dobesedne navedke in opazujejo, kaj se dogaja z ločili;
- dodajajo spremne stavke, da je mogoče iz njih razbrati sogovorca in njegovo razpoloženje;
- spremnim stavkom dopisujejo ustrezne dobesedne navedke;
- v premi govor vstavljajo ustrezna ločila;
- spreminjajo premi govor v odvisnega in opazujejo rabo glagolov;
- zapišejo dvogovor med dvema učencema o načrtovanju izleta.

KLJUČNE BESEDE

premi in odvisni govor

TRAJANJE

1 ura

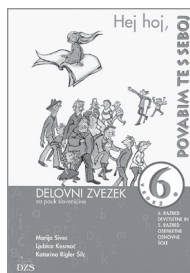
POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Učence z igro besed (s čolnom po reki v premem in odvisnem čolnu oz. v premem in odvisnem govoru) pritegnemo k poslušanju.
- Učenci preberejo obe besedili in ugotavljajo razlike med njima, nato pa v obliki miselnega vzorca zapišejo svoja vedenja o premem in odvisnem govoru.
- Z vajami v delovnem zvezku dokažejo, da poznajo rabo ločil v premem in odvisnem govoru. Morebitne napake sproti odpravljamo in pojasnjujemo.
- Doma učenci sestavijo kratek dvogovor na določeno temo v premem govoru, lahko v obliki stripa, in ustno vadijo spreminjanje iz premege v odvisni govor.

Zapiski:

DZ str. 183,184
KAM SI NAMENJEN,
DRAGI PRIJATELJ

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Preberejo motivacijsko besedilo ali mu prisluhnejo;
- se pogovorijo, kako se sprašujemo po namenu;
- vadijo izražanje namernih razmerij tako, da odgovarjajo na vprašanja oziroma spreminjajo premi govor v odvisnega;
- sami tvorijo povedi z namernim razmerjem.

KLJUČNE BESEDE

namerno razmerje

TRAJANJE

1 ura

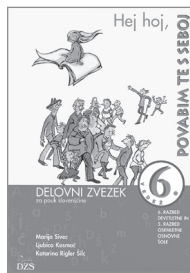
POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Za uvodno motivacijo učence postavimo v življenjsko situacijo: pogovarjamo se o namerah tistega dne. Za vsakim učencem zelo jasno ponovimo njegovo namero.
- Učenec npr. reče: Popoldne grem k telovadbi, da se razgibam in sprostim. Učitelj ponovi: S kakšnim namenom greš k telovadbi? Da se razgibaš in sprostiš?
- Učenci preberejo besedilo in po zgledu motivacijske vaje rešijo naloge v delovnem zvezku.
- Ugotovijo, da gre za namerno razmerje med dvema stavkoma, povezanimi z veznikom *da* in ločenima z vejico.
- Učenci tudi sami tvorijo povedi z namernim razmerjem.
- Učenci doma sestavijo kratek sestavek, v katerem uporabijo večje število stavčnih zvez z namernim razmerjem.

Zapiski:

DZ str. 185–187
ČASOVNI TRAK
V MATJAŽEVEM
DNEVNIKU

UČENCI – KAJ IN ZAKAJ

- Ogleddajo si časovni trak in ugotavljajo časovna razmerja;
- iz besedila izpišejo vse tri glagolske oblike in primerjajo njihove razlike med seboj;
- ugotovijo, kaj imata skupnega preteklik in prihodnjik;
- izpišejo glagole in ugotavljajo, za katero osebo in število gre;
- utrjujejo oblike glagola *biti* v vseh časih;
- smiselno dopolnjujejo tabelo s pravilno izbranimi časi.

KLJUČNE BESEDE

prihodnjik, sedanjik, preteklik

TRAJANJE

1 ura

POVEZAVA

vsa predmetna področja

UČITELJ – KAKO

- Z učenci se pogovarjamo o časovnem stroju in domišljijjskih možnostih prehajanja v preteklost in prihodnost.
- Učence usmerimo k ogledu časovnega traku in k pripovedi o časovnih razmerjih na njem.
- Učence z razgovorom vodimo do spoznanja, da imamo na časovnem traku opraviti s tremi časi: preteklikom, sedanjikom in prihodnjikom.
- Učenci s časovnega traku izpišejo vse glagolske oblike in ugotovijo, da sta preteklik in prihodnjik zloženi glagolski obliki in da ima zložena glagolska oblika za oba časa skupen glagol *biti* (za preteklik obliko za sedanji čas in za prihodnjik obliko za prihodnji čas) in opisni deležnik na *-l*.
- Učenci z vajami v delovnem zvezku dokažejo, da znajo glagolom določiti osebo in število.
- Z vajami v delovnem zvezku učenci utrjujejo oblike pomožnega glagola *biti*.
- Učenci z vajo za ugotavljanje razlik med glagolskimi oblikami v delovnem zvezku utrdijo prihodnjika.
- Doma učenci sestavijo kratek sestavek v sedanjiku, pretekliku in prihodnjiku.

REŠITVE

1.

Leta 2001 je imel Matjaž 6 let.
Zapis izdaja, da ima Matjaž rojstni dan.
Leta 2010 bo imel Matjaž 15 let.

2.

je imel, ima, bo imel
(preteklik in prihodnjih imata zloženo glagolsko obliko, oba imata pomožni glagol biti –
preteklik ima sedanjiško obliko, prihodnjik pa obliko za prihodnjik – ob opisnem deležniku
na -l)

3.

bom – 1. os. ed.
boš – 2. os. ed.
bo – 3. os. ed.
bova – 1. os. dv.
bosta – 2. os. dv.
bosta – 3. os. dv.
bomo – 1. os. mn.
boste – 2. os. mn.
bodo – 3. os. mn.

6.

Še vedno boš iskal majico z napisom *Počitnice*.
Mama me bo še vedno vzpodbujala k učenju.
Medve bova še vedno pekli slastne kolačke.
Vidva bosta še vedno načrtovala izlet na Bled, jaz pa ne.
Miha in Jože bosta še vedno postavljala ograjo pred hišo.
Na dvorišču bomo še vedno igrali nogomet.
Še vedno nas boste vabili na zaključno zabavo.
Učenci bodo še vedno lizali sladoled.

Vaje so namenjene utrjevanju snovi po delih v sklopu drugih učnih ur kadarkoli med šolskim letom,
za preverjanje pa jih uporabimo kot samostojne enote.

Zapiski:
